

Kabsok

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson - Wilkens, Tel Aviv
1980-05-05 samt tel nr 99 t svensk
Tel Aviv 1980-05-05

2 MAJ 80 12 52

79: A 113

P: 2 Ew E

10590A UDSTH S
33650 SVNSK IL

SVENSK TEL AVIV 1980 05 02

CABINET STOCKHOLM

113. FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERG-AERENDET

HAR DU MOEJLIGHET ATT - SOM VI TALADE OM - FOER NAAGRA
DAGARS LAAN KURIRSAENDA KASSETTEN INNEHAALLANDE BBC:S
WALLENBERGPROGRAM SKULLE DETTA MYCKET UPPSKATTAS.

WILKENS

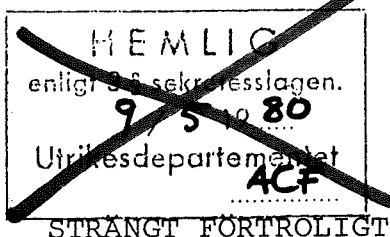
SVENSK TEL AVIV KL 1230/MO

LONDON

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson-Lundvik, Moskva
1980-05-09

ex t:
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I

exp 800509
/ACF

Kanslirådet Nilsson

Utrikesdepartementet

Wallenberg-ärendet
(1 bil.) ✓

Broder,

Jag träffade i går Brooke, som undervisar i ryska vid Central Polytechnic här i London. Han hade som FCO förmodat ej några direkta uppgifter förutom ett par namn som kan vara till ledning i de fortsatta efterforskningarna i fråga om Raoul Wallenberg. Jag närsluter likväl en uppteckning av vårt samtal, eftersom det gav en föreställning om det hårda sovjetiska lägerssystemet. Det visade sig att Brooke tillbringade flera år i Potma-lägre, som jag tidigare har en uppfattning om från en rad sammanträffanden med ett par svenskar som fanns internerade där under min tid på Moskva-ambassaden. Brooke kom också under vårt samtal att delge mig sin syn på sovjetisk politik och sovjetiska samhällsförhållanden. Tesen var att förhandlingar ej alls har samma innebörd för den sovjetiska ledningen som för västrepresentanter. Det gällde enligt sovjetiskt synsätt att från början bestämma sig för en viss målsättning, som man sedan håller fast vid och genomför med alla medel. Endast om man på något sätt blir överrumplad och kommer i underläge, viker man från den inslagna vägen. Kompromisser var snarast ett svaghetstecken. Ryssarnas bristande förståelse för traditionell förhandlingsmetodik borde enligt Brooke i större utsträckning beaktas vid överläggningar med dem.

M. Skoglund
Örn
Olof Skoglund

cp

1980-04-23

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

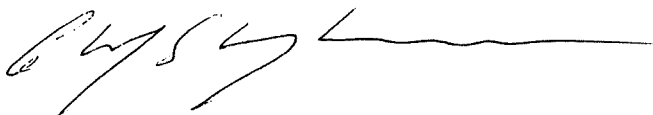
När Brooke 1965 besökte Moskva råkade han ut för en provokatör och arresterades och dömdes för införande av anti-sovjetisk 'subversive' litteratur. Först fördes Brooke till Lubyanka, där han tillbringade några månader och ej hade kontakt med några andra fångar än med den ryss med vilken han delade cell. I Lubyanka-fängelset är enligt Brooke isoleringen nästan total. Redan på detta stadium framkom att ryssarna avsåg använda honom som utväxlingsobjekt.

Därefter vistades Brooke sju månader i Vladimir med fortsatt cellvistelse. Den enda fängslade utlänning, som han hörde talas om vid denna tid var från Iran. I cellen intill fanns en fånge vid namn Semyon Goguberidze, som då hade tillbringat inte mindre än 25 år i läger (alltså ej uteslutet att även Raoul Wallenberg skulle kunna ha överlevt).

Brooke fördes från Vladimir till läger Nr 385/5 (Lepley), som ingår i det stora Potma-lägre (olika förläggningar längs en 50 km lång järnvägslinje). Brooke hölls internerad ^{där till juni 1969/} tillsammans med andra fångar som dömts för politiska brott. Det innebar hårdare behandling än för dem som avtjänade straff för kriminalitet. Medfångarna representerade olika nationaliteter, de flesta tyskar eller greker. Brooke hörde talas om många tragiska levnadsöden (uppgifter sprids genom att fångarna flyttar från läger till läger). Någon svensk omnämndes dock aldrig. Brooke erinrade sig en person vid namn, Anton Petrovskoj, ursprungligen från Litauen och nu antagligen i Västtyskland, som

hade många uppgifter från lägren och från den tid då Wallenberg fördes till Sovjetunionen.

Mot slutet av Potma-tiden anklagades Brooke för att sökt rekrytera fyra ryssar i lägret som brittiska agenter. Det rörde sig om ren "black-mailing". Han hotades med ytterligare fem års fängelsevistelse. Syftet var att få fri fängslade sovjetiska agenter i Storbritannien i en "package deal" Den dåvarande brittiska regeringen gav vika och en utväxling ägde rum.

Olof Skoglund

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-05

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk MOSKVA

Text

Lundvik från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Under secundo återgivna telegram 1980-04-30 från Ölander, Canberra, ger vid handen att vi nu får avskriva också Rosenschweig och Chitts.

SECUNDO:

Cit - På min begäran har australiska...

....

....

.... några andra västerlänningar. - Slutcit.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-05

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Ville för ordningens skull nämna för Dig att ett drygt femtiotal amerikanska medborgare i personliga brev till utrikesminister Ullsten vädjat om nya svenska framställningar i Moskva till förmån för Raoul Wallenberg. Tydligtvis har breven inspirerats av lokala Wallenberg-kommittéer. De besvaras enligt under secundo återgivna mall med mig som undertecknare.

SECUNDO:

Cit - In a letter to....

....

....

....

.... surrounding Raoul Wallenberg's fate. - Slutcit.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg Pål I

MINISTRY
FOR
FOREIGN AFFAIRS

In a letter to the Minister for Foreign Affairs, Mr. Ola Ullsten, you have expressed your concern and sympathy regarding the fate of Raoul Wallenberg. The mobilization of international opinion for the purpose of persuading the Soviet authorities to shed light on this matter is of great value and an important complement to the efforts of the Swedish Government.

In 1979 alone, Sweden made two official representations to the Soviet Union as regards Raoul Wallenberg. Unfortunately, the Soviet authorities persist in reaffirming the previous information they have given, according to which Raoul Wallenberg is said to have died in prison in 1947. This statement is contrary to convincing testimonies that Raoul Wallenberg was still alive at a much later date.

The Minister for Foreign Affairs has asked me to assure you that the Swedish Government will take every possible opportunity to clarify the circumstances surrounding Raoul Wallenberg's fate.

Yours sincerely,

Lars-Åke Nilsson
Executive Assistant

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärendes	Datum		Deer
Wallenberg-ärendet	1980-05-05		99
	Avd	Grupp	Mål
	P	2	Eu ^I

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

99 ✓
.....

Ert 113. Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Sänder kasetten med lägenhet som packas här idag.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den	Klockan	Sign
800506	1030	LSG

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-05-05 46	P	2	Eu ^I

T f chargé d'affaires Wilkens

TEL AVIV

U. n.

BBC-filmen om Raoul Wallenberg

tel 113 A - 1980-05-02
 (1 bil)

Broder,

./. Närslutet finner Du kasetten med BBC-filmen om Raoul Wallenberg. Ni kan gott ha filmen till låns under någon vecka.

Lars-Åke Nilsson

Ifyller av postexp

Avsänd med

☒ av kurir

☐ uti kurlr

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsänds datum

5/5/80

Sign

[Signature]

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

JOA

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol **I**

UHD

LÅ Nilsson

Atgård: (se regler på blankettkopia)

80-05-09

P

2

EU I

TEL AVIV 1980 05 06

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERGAERENDET.

1. HAR NU EFTER VISSA SVAARIGHETER KUNNAT SPAARA YAN KRYLSKIJ, SOM AER REGISTRERAD UNDER ADRESS MEVO ADUDAIM 10, JERUSALEM. TALADE IDAG PAA TELEFON MED KRYLSKIJS FADER, SOM MEDDELADE ATT SONEN F N AVTJAENADE STRAFF I ISRAELISKT FAENGELSE. FADERN, SOM KAENDE TILL WALLENBERGS HISTORIA, TRODDE SIG DOCK MED NAESTAN 100-PROCENTIG SAEKERHET KUNNA SAEGA ATT KRYLSKIJ INTE HADE NAAGOT AV INTRESSE ATT BERAETTA OM WALLENBERG. I SAA FALL SKULLE MIN SON HA BERAETTAT DET FOER MIG, MENADE FADERN.

2. HOPPAS SNART KUNNA AATERKOMMA BETRAEFFANDE YAKOV SUSLENSKY, VARO ADRESS TORDE VARA FELAKTIGT AATERGIVEN I ECH 41. VI TROR OSS DOCK HA GODA MOEJLIGHETER FINNA HONOM.

3. TACK FOER MEDDELANDET OM KASSETTEN. BERAEKNNAR KUNNA AATERSAENDA DEN MED KURIR VECKA 21.

WILKENS

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol I
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopio)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Washington 80-05-09

P

2

EU

SVENSK WASHINGTON 1980-05-06

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTRIKESMIN KANSLI FRAAN BERGQUIST ANG
WALLENBERG.

KAN VI INTE BE FRIEDMAN KONTAKTA GINZBURG SAA KONTAKTAR JAG
BALASHOV ?

WACHTMEISTER

20.000-6 1979.08 (10.000-6 på bår)

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓

P 2 Eu^I

1980-05-06

Ross McWhirter-priset till Raoul Wallenberg
(6 bil)

Q E
18-05-06 ./1-6
U
Ambassaden i London har insänt bifogade handlingar
i anledning av att rubricerade pris tilldelats Raoul
Wallenberg.

Lars-Åke Nilsson

Royal Swedish Embassy.
23, North Row, off Park Lane,
London, W1R 2DN

1 maj 1980

Bröder

Kär Din information.

Vid samtalet med Pär Anger
bad jag att få ett teckentelegram
från R W kommittén att uppläsa
vid mottagandet av
Mr. Winkler på ett till R W. Ett
sådant telegamm fick jag och
och läste upp det i snabbt
redigerad form. Jag begärde
med tillförlitlighet att i en
skrivning till telegammets
angående svenska regeringens in-
skrivning. Den texten var
jag var som den var här

177 inke satst till R.W.
Keremingen. 7 dagens Tele-
graph återfanns förhinder
som också kan intressera
R.W.

7 hast, med
extra kassa

Tingia
R.

MR. CHAIRMAN,

WITH YOUR PERMISSION I WOULD LIKE TO READ THE FOLLOWING TELEGRAM WHICH I HAVE RECEIVED FROM THE SWEDISH RAOUL WALLENBERG ASSOCIATION:

"WE ARE VERY HAPPY ABOUT THE ROSS McWHIRTER FOUNDATION'S ANNUAL AWARD FOR GREAT MERITS TO RAOUL WALLENBERG. SINCE THE CONFLICT ON THE SWEDISH LABOURMARKET PREVENTS US FROM BEING PRESENT, MAY WE ASK YOU TO RECEIVE THIS WONDERFUL PRIZE ON OUR BEHALF AND CONVEY OUR GRATITUDE TO THE TRUSTEES. TO OUR ASSOCIATION THIS AWARD MEANS AN ENORMOUS ENCOURAGEMENT IN ITS CONTINUED STRUGGLE FOR RAOUL'S RELEASE AND WILL NO DOUBT ADD TO THE WORLDWIDE INTEREST AND SUPPORT OF RAOUL'S CAUSE.

RAOUL WALLENBERG ASSOCIATION"

A TREMENDOUS

I DEEM IT ~~MY~~ PRIVILEGE TO RECEIVE THIS AWARD ON BEHALF OF RAOUL WALLENBERG AND THE RAOUL WALLENBERG ASSOCIATION IN STOCKHOLM. LET ME ASSURE YOU THAT MY GOVERNMENT'S INSISTENCE ON A FULL ACCOUNT OF RAOUL WALLENBERG'S DISAPPEARANCE REMAINS UNCHANGED AND THAT WE WILL CONTINUE THE EFFORTS MADE EVER SINCE 1945 TO CLARIFY THE FATE OF RAOUL WALLENBERG.

Hunting the Pimpernel

ONLY one of the seven Ross McWhirter Memorial Award winners was unable to receive his plaque and cheque from Rosemary McWhirter at the third City dinner in honour of her late husband at Skinners' Hall on Wednesday night.

He was Raoul Wallenberg, the Swedish diplomat who saved some 20,000 Hungarian Jews from deportation to Hitler's extermination camps and was arrested by the Russians in Budapest towards the end of the war. The Russians say he died in a Soviet jail in 1947 but the Swedish Raoul Wallenberg Committee

has evidence that he was seen alive in prison a few years ago.

The Swedish Ambassador, who received the £1,000 award on the committee's behalf, pledged his Government's continued insistence on a full account of the disappearance. But a public inquiry due to start in Stockholm today under the chairmanship of Winston Churchill has been postponed because of the transport strike there.

Among the other award-winners were Alexander Ginzburg, who flew to London from his home in America, and Roger Cook, of B.B.C. Radio's "Check Point," who is no stranger to physical violence. Neither is Lord Chalfont, who gave this year's memorial address on "Freedom, Order and the Media" and said the kind of assault from which he still bore the "decorations" had happened to 12,000 other people in this country since Jan. 1.

SVERIGES AMBASSAD

1980-05-01

LONDON

n. H. Villgren
PL
Ordföranden
Raoul Wallenberg Föreningen
Box 16076
S-103 22 STOCKHOLM

- ./. Härmed översändes diplom, plakett och check utgörande det pris till Raoul Wallenberg som överlämnades till mig av Mrs. Ross McWhirter vid The Ross McWhirter Foundations årsmiddag den 30 april 1980.
- ./. Avskrift av programmet vid årsmiddagen samt uppgifter om Ross McWhirter-stiftelsens styrelse, beskyddare och syften närslutes även.

Per Lind

cp

The Ross McWhirter Foundation

The Ross McWhirter Foundation pays tribute
to

Raoul Wallenberg

for his exceptional personal involvement in the
rescue of the jews in Hungary in 1944 and
1945.

President~

The Rt. Hon. Viscount Boyd
of Merton CH, PC, DL

Chairman~

Sir Max Beloff DLitt FBA

The Trustees~

Dr. Rhodes Boyson MP

L. Trevor Donaldson FRICS

Lord Harris of High Cross

Dr. Michael A. Hooker

Norris McWhirter CBE

Secretary~

Alan Lamboll JP

Wednesday April 30th 1980

THE ROSS McWHIRTER FOUNDATION

President: The Rt. Hon. Viscount Boyd of Merton, CH, PC, DL.
Chairman: Sir Max Beloff, D Litt, FBA.
Trustees: Dr. Rhodes Boyson, MP, L. Trevor Donaldson, FRICS,
 Lord Harris of High Cross, Dr. Michael A. Hooker,
 Norris McWhirter, CBE.
Secretary: Alan Lamboll, JP.

• • •

Sponsors

The Prime Minister, The Rt. Hon. Margaret Thatcher, MP,
 The Rt. Hon. The Earl of Cromer, KG, GCMG, MBE, PC,
 The Rt. Rev. and Rt. Hon. The Lord Bishop of London, The Hon.
 Anthony Berry JP, MP, Rear-Admiral Godfrey Place, VC,
 Lt.-Col. George Styles, GC, Christina Foyle, Odette Hallowes,
 GC, MBE, Legion D'Honneur, Ronald Duncan.

• • •

Aims

*"To promote the mental and moral improvement of the public in
 the principles and practice of good citizenship and in particular as
 to the exercise of personal courage both in a moral and physical
 context as an example to others."*

• • •

Previous Award Winners

1978	Vladimir Bukovsky	1979	George Ward
	Joseph Stephen, QGM		Arkady Polishchuk
	George Shotton		Keston College
	John Clements, GC		Mrs. Rita Eker and
	Order of Christian Unity		Mrs. Margaret Rigal
	Peace People of		
	Northern Ireland		

The Third Ross McWhirter Memorial Dinner

Skinner's' Hall

(By kind permission of The Master, Wardens and Court of
 Assistants of The Worshipful Company of Skinners)

Wednesday, April 30th, 1980

Presentation to the Winners of the Third Ross McWhirter
Memorial Essay Competition by

The Rt. Hon. Viscount Boyd of Merton, CH, PC, DL

Essay Competition Winners:

Under 19: Under 25:

1st Christopher Barlow
2nd Ben Ticehurst

1st Stephen Charters
2nd Andrew Goodman
3rd Will Myers

Essay Subject: "Should organisations such as the National Front,
Communist Party and Workers' Revolutionary Party enjoy the rights
traditionally accorded to all Parties?"

Presentation to the Recipients of the Awards made by the

Ross McWhirter Foundation since March 1979 by

Mrs. Ross McWhirter

Award Winners:

Alexander Ginzburg
Georgi Yins Mark Halsey
Ronald Rusby, QPM Alan Reed
Roger Cook Raoul Wallenberg

...

The Third Ross McWhirter Memorial Address given by
The Rt. Hon. Lord Chalfont, PC, OBE, MC

Menu

La Saumon Truite Bellevue
La Sauce d'estragon
Gewürztraminer, Hugel, 1978

...

La Suprême de Pintade Borsdorp
Les Pommes Parisienne
Les Haricots Verts, Les Carottes Glaze
Brouilly, Domaine de Saburin, 1978
Bouchard Père et Fils

...

Le Soufflé Mirlady

...

Le Café
Les Petits Fours
Croft Distinction, Finest Old Tawny

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-06

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk BONN

Text

Wingstrand från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Harald Wigforss har uttryckt särskilt önskemål om att Du ber Lev Yudovich göra upp en förteckning på tjänstemän vid Ljubjanka-fängelset.

Cabinet

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-06

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk PARIS

Text

Berner från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

En landsflyktig sovjetisk advokat i Washington, som Mats Bergquist varit i förbindelse med, har rått oss att i Wallenberg-ärendet kontakta Andrej Sinjavskij, numera lärare vid Sorbonne. Sinjavskij lär ha skaffat sig vid kännedom om det sovjetiska lägersystemet.

Det är väl dock tveksamt om han har något i sak att ge i just Wallenberg-ärendet, men som Du vet är principen där att inte lämna någon sten ovänd. Som gammal sovjetolog skulle Du kanske rent allmänt ha intresse av en kontakt med Sinjavskij. Jag får be Dig ha en sådan i åtanke när tid gives.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-06

Avd

P

Grupp

2

M&I

Eu^I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Tack Ditt ovan citerade. Jag har bett Berner att i
Paris kontakta Sinjavskij. För att inte lämna någon
sten ovänd bör väl Du, när tillfälle ges, söka komma
i förbindelse med Balashov och Ginzburg.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg, Pol I

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-06

Dnr	Avd	Grupp	Mål
6664	P	2	Eu ^I

Chefredaktör Harald Wigforss
Lykullen, Pl 535
430 40 SÄRÖ

Wallenberg-ärendet

Broder,

Det uppslagsverk jag hade i tankarna vid vårt telefonsamtal den 6 maj har visat sig heta "Ukraine, A Concise Encyclopedia" och är utgivet i Toronto 1963.

Lars-Åke Nilsson

Ifyller av postexp

Avsänt med

☐ av kurlr

☐ utl kurlr

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

800506

Sign

ACF

UTRIKESDEPARTEMENTET	Ärende:
Kopia till: Kabs Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) 80-0509/L

P	2	Eu
---	---	----

SVENSK TEL AVIV 1980 05 07

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERGAERENDET

INTE HELLER SUSLENSKY ✓, SOM JAG IDAG TALAT MED,
HAR NAAGOT AV INTRESSE ATT KOMMA MED.

WILKENS

1980-04-29

HP 1

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ex t:

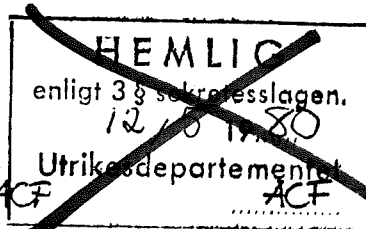
G Follin, Wallenberg-föreningen
tillhanda 1980-05-13

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson
UTRIKESDEPARTEMENTET

ex t:

Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Lundström Pol I

exp 800528/ACF
amb Bonn nr 124 ✓
amb Moskva nr 101 ✓
amb Tel Aviv nr 37 ✓
amb Washington, nr 87 ✓

30

INKOM UD		
- 7. MAJ 1980		
Avd.	Gr.	Mal
P	2	EW I

Förberedande samtal med Wallenberg-vittnet Isaac Miller

Broder,

Ö m remiss t
ovanst amb,
80-05-28/ACF
f kdm

EXPEDIERA:	
med	det
sv. kurir	
utl. kurir	
luftpost	
vanl. post	Sig

Här rör det sig om en till tio år dömd rysk judisk f.d. officer i sovjetiska flygvapnet, som är övertygad om att han delat fängslivet med Raoul Wallenberg från våren 1947 i ett uppsamlingsläger i Petchor till sommaren 1953, då han såg honom sista gången - i efter förhållan den god vigör - i en liten by i Sibirien. Vittnet i fråga, Isaac Miller, som nu är 54 år, benådades genom en amnesti i augusti 1953, flyttade sedan till sin mor i Baku och fick 1979 lämna Sovjetunionen med visum till Israel.

På vår begäran besökte han generalkonsulatet måndagen den 28 april, där han under tre och en halv timma berättade om sina upplevelser och besvarade våra frågor via rysktalande tolk. I denna sammankomst deltog förutom undertecknad också konsul Gunnar Wik och kanslisten Carin Tufvesson. I det följande har vi sammanfattat våra gemensamma intryck och anteckningar. Reservationer måste göras för vår stavning av orter och fängelser, eftersom namnen endast uppfattats med hörseln. Vi hade ingen karta till hands, men om så önskas kan vi kalla på Miller igen och be honom på kartan peka ut var han varit. Det förefaller väl inte helt troligt att han-och även "Wallenberg"-skulle ha förflyttats ända från Sibirien strax öster om Ural till en liten by nära kinesiska gränsen. Men ingenting är kanske i och för sig helt omöjlig i den vägen.

./.

Isaac Miller föddes 1926-05-26 i Moskva av tysk-judisk far från Königsberg och rysk-judisk mor, som var läkare och bosatt i Moskva. Paret levde långa tider illegalt i Moskva, men Miller senior flyttade för gott till Moskva 1934 sedan nazisterna kommit till makten. Fadern arbetade vid Transtorp, som sysslade med mattransporter, fram till 1937, då han i sitt hem hämtades och bortfördes av poliser. Modern fick ett år senare ett kort besked från inrikesministeriet om att hennes make anklagats för kontakt med främmande agenter. Senare framkom att fadern arkebuserats. Familjen bodde då i en förstad till Moskva.

Isaac Miller inkallades som sjuttonåring 1943 till militärtjänst i Gori i Georgien och utbildades till flygare. Han uppger, att han efter sex månader började flyga stridplan och att han endast deltog i smärre stridsuppdrag. Själv ansåg han sig ha haft tur genom att han enbart drabbades av en axelskada. Som löjtnant kom han 1946 till Budapest med sin enhet, 124 Regimentet, 10:e Divisionen. Hans chef en överste hade redan från början svårigheter med. Miller förklarar detta med att översten tyckte illa om judar och kände till att Miller var jude. Miller berättar att han ofta blev trakasserad av sin överste.

Denne överste kom en dag tillsammans med sin adjutant till ett övningsfält, där Miller övervakade soldaternas vapenvård efter en skjutövning. Översten hade då spydigt anmärkt att Miller, som jude, skickligt hade funnit sig en behaglig arbetsplats. "Ni borde istället för länge sedan ha suttit bakom galler", hade översten tillagt. Enligt Miller var det allmänt bekant, att denne överste var en KGB-man och säkerligen hade känt till den äldre Millers förflutna.

Miller hade bett översten sluta med att vara obehaglig mot honom. Hans överordnade knuffade då till honom och ett replikskifte mellan dem slutade med att översten grep ett automatgevär och riktade det mot Miller, som blev rädd men, som han berättade, var modig nog att spotta översten i ansiktet. Översten kastade sig över löjtnanten och under slagsmålet råkade ett skott gå av och träffade översten lätt i sidan. Översten fick ett grepp om Miller och kastade honom mot ett träd och började skjuta runt omkring löjtnanten, tills adjutanten gick emellan och det hela slutade med att översten gav order om Millers arrestering för övergrepp mot överordnad. Man tog ifrån honom hans dekorationer och axelklaffar. Efter tio dagars

arrest flögs han från Budapest till Tibilis, där han i oktober 1946 dömdes till döden som agitator. Efter, som han uppger, 39 dagar i dödscellen, fördes han ut och fick beskedet att han benådats men fått straffet förvandlat till tio års fängelse och förlust av medborgliga rättigheter. Miller berättar, att han därefter transporterades till Bolotka i Leningrad-distriktet, där han satt fängslad i fyra månader. I början av februari 1947 överfördes han till ett annat fängelse i Leningrad, varifrån han efter 1½ månad sändes till Petchora. I detta fängelse samlades fångar från olika anstalter för att sedan dirigeras ut till andra fängelser. Här blev Miller uttagen till kökshandräckning och fick i uppdrag att dela ut soppa i en cell där det satt ett femtontal, som det skulle visa sig, politiska fångar. Här upplevde Miller att en "medelålders man" - Miller trodde han var omkring 45 år som darrade och såg plågad ut kom och bad honom om soppa. Han berättade att han just fått lämna en isoleringscell. Mannen talade något bruten ryska. Miller tyckte synd om honom och stack åt honom ytterligare en portion som blivit över sedan de andra fångarna fått sitt. Miller frågade varför han suttit i isoleringscell och mannen "som senare skulle visa sig vara Wallenberg", hade bara sagt: "Gud hjälpe Dig, att Du aldrig kommer dit". De båda fångarna växlade inte många ord med varandra och Miller fick då inte någon klarhet om varifrån mannen kom eller varför han suttit isolerad. Ett par veckor senare ställdes en grupp fångar upp och fick marschera ett par timmar tills de nådde ett järnvägsspår, där fångarna föstes in i täckta boskapsvagnar - efter vad Miller minns omkring 50-60 i varje vagn. Det låg halm på golvet och stod en primitiv toilett i mitten. I trängseln och mörkret råkade Miller stöta till någons ben och ett gräl uppstod. Vid sidan om sig hörde Miller då en röst som han kände igen - fången från isoleringscellen. Miller visste fortfarande inte vem han var, men vi kallar honom i fortsättningen "Wallenberg". "Kom och sätt Dig närmare mig. Vi är ju alla i samma båt". När senare en lucka öppnades så att dagsljuset silade in kände Miller också igen sin medfånge. "Det verkar som om Du inte är van vid den här sortens liv", sade han till den bara 21-årige Miller, som svarade att han i alla fall varit med om det i sju månader. Miller berättade att han själv kom från Moskva och "Wallenberg" talade i sin tur om att han själv suttit i fängelse i Moskva i över ett år. Under samtalet i vagnen började de bli mera bekanta med varandra. Miller talade om att han var jude och "Wallenberg" började då tala jiddisch med honom, ett språk som Miller

själv inte var så duktig i men ändå kunde tala en smula. Båda konstaterade att de varit i Budapest och blivit dömda där. "Wallenberg" berättade att han 1945 hade blivit dömd tillsammans med sju andra personer enligt en artikel 58.3 - som innebar anklagelse för uppvigling. Wallenberg hade sedan förts till Moskva där lagrummet ändrades till artikel 58.1 B, som istället gällde spionage. Miller hade frågat varför "Wallenberg" blev dömd men fått svaret att "det är en lång historia", som han inte närmare gick in på. Miller hade varken då eller senare fått höra mer av "Wallenberg" annat än att han hade arbetat för att hjälpa judar. Miller är övertygad om att "Wallenberg" själv var av judisk börd. Om sitt liv i Budapest hade Wallenberg bara antytt att han hade haft det bra och att han hade arbetat "i parlamentet".

Vi frågade Miller om Wallenberg möjligen talade ryska med ungersk brytning. Detta kunde Miller dock inte veta. Han hade bara vistats ett par månader i Budapest innan han blev arresterad.

Tågresan varade i tre dagar och hela tiden var "Wallenberg" mycket vänlig mot sin yngre medfånge och delade sin matranson med honom. Till slut befann man sig i Varkuta vid stationen Kotlas inte långt från floden Ob och inte heller långt från fångslägrer Salikart. De båda fångarna kom att tillhöra en grupp som arbetade med det "501:a konstruktionsprojektet", som gick ut på att bygga järnvägar i området. Här var Miller och Wallenberg tillsammans fram till 1952. "Wallenberg" arbetade i något slags tvätteri, där man bl.a. torkade våta kläder. Detta var en lättare typ av arbete, men i gengäld bar "Wallenberg" själv mera slitna kläder och skor än Miller, som arbetade utomhus. 1952 flyttades Miller till Komsamorsk-området i en liten by nära den kinesiska gränsen. På försommaren 1953 arbetade Miller som förare av en bulldozer i byn Simermanovka. Plötsligt ropade någon till honom "Isaac, Isaac, Isaac kom hit". Miller kände genast igen sin vän, som stod ett stycke därifrån och grävde i ett dike. Vi omfamnade varandra, berättade Miller, och det var sista gången jag såg honom.

Några månader senare fick Miller amnesti och fick resa till Baku dit hans moder och syskon hade flyttat. Vi försökte genom frågor

få Miller att beskriva hur hans vän såg ut. På ett dåligt kort - en tidningskopia - som vi visade honom, tyckte han sig möjligen känna igen ansiktet men var inte helt säker. Miller vill minnas att "Wallenberg" hade ett litet ärr på ena kinden. När Miller såg honom sista gången verkade han ungefär på samma sätt som han hade gjort under hela tiden de var tillsammans. Det var inget fel på hans förstånd, men han var blek med insjunkna kinder, som så många andra i samma belägenhet också såg ut. Men vi fick den uppfattningen att "Wallenberg" var i förhållandevis god kondition vid detta tillfälle, varken bättre eller sämre än andra fångar.

Under deras samvaro i fånglägret talade de bara ryska. Efter samvaror under tågresan var det bara undantagsvis som man pratade jiddisch med varandra.

Miller lämnade Sovjetunionen i januari 1979 med visum till Israel, där han endast lär ha tillbringat en kortare tid innan han via Italien kom till Tyskland och Berlin. Tiden medgav inte vid det långa preliminära förhöret med honom att vi också kom närmare in på tiden efter utresan från Sovjet. Han hade fått visum redan 1972 och senare 1976 men båda gångerna förvägrats utresa. Först tredje försöket lyckades således. 1976 hade hans hustru avlidit. Inreseviseringarna till Israel omfattade hela familjen, men modern och Millers två barn måste stanna i Baku. I USA bor en syster och en bror, och Miller söker här i Berlin via det amerikanska generalkonsulatet immigrationsvisum.

När hörde Miller första gången efter frigivningen om Wallenberg? Det var i Baku, på viseringsbyrån, där flera judar hade sina ärenden att bevaka. I denna krets talade man om Wallenberg, mannen som hade gjort så mycket gott för judarna. En bekant till Miller, som heter Neuman Janik, hade hört mycket talas om denne Wallenberg medan han själv varit i fängelse fram till 1971 - men hade aldrig träffat honom. I lägren var Wallenberg tydligen ett känt begrepp. Miller tyckte till när han hörde det och ropade, att honom har jag ju känt i många år.

Sedan Miller kommit ut från Sovjetunionen hade han i sovjetiska emigrantkretsar fått en tidning där en rubrik om bildandet av en

Wallenberg-kommitté lyst honom i ögonen. Miller hade då skyndat sig att skriva till den uppgivna adressen.

Miller säger till oss att han skrivit en kort redogörelse till kommittén och även haft någonting om sitt livs historia i en italiensk tidning. Vi kan naturligtvis närmare undersöka dessa saker, ifall man hemma anser det värt att forska vidare i saken.

Vad beträffar Janik vet inte Miller var denne finns, men trodde att han också fått resa ut.

*Med vänlig hälsning
Benkt Jerneck*
Benkt Jerneck

UTRIKESDEPARTEMENTET		Ärende:	
GFR			
Kopia till:		Åtgärd: (se regler på blankettkopia)	
Kabs	L-Å Nilsson	Utr min kansli/kr Nilsson/ACF	
Bitr Kabs		[REDACTED] Bonn 1980-05-12	
Polch			
Pol			
UHD			

SVENSK BONN 1980-05-08

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON FRAAN WINGSTRAND RE WALLENBERGAERENDET.

✓
YUDOVICH KAN ICKE NAERMARE PRECISERA HUR HAN FICK UPPGIFTEN ATT WALLENBERG SKULLE HA BEFUNNIT SIG NAERA KRASNOJARSK I SLUTET AV 1960TALET. HAN MINNS BLOTT ATT SOVJETISKA ADVOKATKOLLEGER VID DEN TIDEN SAMTALSVIS NAEMNT ATT EN SVENSK DIPLOMAT, ELLER STATSTJAEENSTEMAN, FRAAN EN KAEND OCH MYCKET FOERMOEGEN FAMILJ DAA BEFANN SIG I IFRAAGA-VARANDE LAEGER. NAMNET WALLENBERG HADE ICKE NAEMNTS, MEN YUDOVICH HADE SJAELV SENARE DRAGIT SLUTSATSEN ATT PERSONEN I FRAAGA VAR IDENTISK MED RAOUL WALLENBERG. YUDOVICH S SAMTAL MED SINA KOLLEGER HADE ICKE HAFT DEN FOERSVUNNE SVENSKEN SOM HUVUDTEMA. DENNE HADE BLOTT NAEMNTS 'NEBENBEI'. YUDOVICH ANSAAG ICKE ATT HANS UPPGIFT AEGDE TILLRAECKLIG BEVISKRAFT FOER ATT KUNNA AABEROPAS VARE SIG I TRIBUNALEN ELLER I ANNAT SAMMANHANG.

VAD BETRAEFFAR DELS UPPSLAG OM AERENDETS FORTSATTA BEDRIVANDE, DELS EN FOERTECKNING PAA TJAENSTEMAEN VID LJUBJANKA-FAENGELSET VAR YUDOVICH OBENAEGEN ATT TALA DAEROM I TELEFON. HAN SADE ATT HAN DOCK HADE EN DEL ATT SAEGA, AATMINSTONE PAA FOERSTA PUNKTEN. VILL NI ATT JAG SKALL RESA TILL MUENCHEN FOER ETT SAMTAL TACKSAM BESKED I SAA FALL OMGAAEENDE.

BACKLUND

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: besv m stombrev 1980-05-09

226/311

nr 80-05-08

ang.

19633 Anadate Drive, 'Farzana,' California 91356

INK LTRBK
Barbara Fromer

- P MAJ 1980

Avd P 2 8u =

4/28/80

Gentlemen

We recently heard of the accomplishments of Raoul Wallenberg and his efforts on behalf of the Jews in Hungary during World War II.

Is it possible that this great humanitarian is alive & imprisoned? If this be so, what a terrible fate to have him taken from a world that obviously owes him a great deal! What can we do to help?

Sincerely —
The Fromer Family

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs

Bitr Kabs

Polch

Pol

UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

New York 80-05-12

P

2

Sn I

SVENSK WASHINGTON 1980-0509

(Pol.)

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON UTRIKESMIN KANSLI FRAAN BERGQUIST.
ANG WALLENBERGAFFAEREN.

FRIEDMAN AVREST TILL SVERIGE IDAG OCH AATER 16 MAJ.
FOERESLAAR DU KONTAKTAR HONOM SJAELV OCH BRIEFAR HONOM.

WACHTMEISTER

Don

an

1950 1951

9 MAJ 80 17 27 L

63A 287

P 2 En I

IN

10590A UDSTH S
SVENSK PARIS

SVENSK PARIS 1980-05-09

KABINET STOCKHOLM

287 LONAEUS FRAAN AASTROEN. WALLEMBERG.

P R I E O TAR 20 MAJ EMOT FOERFATTARNA TILL FRANSKA WALLEMBERG-
BOKEN TILL SANTAL OCH DRINK.

S E O U N D O VINA LAGERGREN SOM KOMMER HIT OM NAAGON DAG LAATIT
MEDELE FRAGA OM VI KAN ORDN A PRESSKONFERENS FOER HENNE PAA
ANDAGGENDEN. VI OVARAT DET FOEREFALLER RIKTIGARE HON ARRANGERAR
DETTA I EGEN ELLER SIN KOMMITTEES REGI.=

AASTROENT

SVENSK PARIS KL 17.30

10590A UDSTH S

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-09

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-05-09	P	2	Eu ^I

ex ink + avg t:

Leifland
 Eckerberg
 Berg Pol I

U. n.

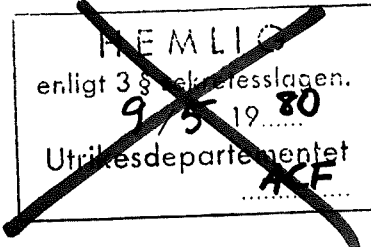
Ministern Lundvik

MOSKVA

exp 800509
 /ACF

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
 (1 bil)

Broder,

./.

Med dessa rader vill jag fästa Din uppmärksamhet på en intressant uppgift i Skoglunds närslutna uppteckning från ett samtal med den brittiske tidigare lägerfången Brooke. Denne påstår att han som cellgranne i Vladimir vid mitten av 1960-talet haft Goguberidze. Det måste ju rimligen röra sig om den person som i Wallenberg-ärendet spelat en viktig roll.

Kalinski har ju hävdad att Goguberidze numera är frigiven och bor i Tiflis. Ser Du någon som helst möjlighet att kontrollera denna uppgift?

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Afsänt med

☒ av kurler☐ uti kurler☐ luftpost☐ vanlig post

Afsändt datum

Sign

12/5 80

UTRIKESDEPARTEMENTET JOA	Ärende:					
Kopia till: Kabs L-Å Nilssn Bitr Kabs Polch Pol UHD	Åtgärd: (se regler på blankettkopia) [Utr min kansli/kr Nilsson/ACF [REDACTED] Moskva 1980-05-13		<table border="1"> <tr> <td data-bbox="1181 246 1292 474">P</td> <td data-bbox="1292 246 1404 474">2</td> <td data-bbox="1404 246 1530 474">In #</td> </tr> </table>	P	2	In #
P	2	In #				

SVENSK MOSKVA

1980-05-12

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON

RE WALLENBERG

DITT HANDBREV 1980-04-24 AABEROPAS.

DET AER INTE MYCKET ATT GAA EFTER NAER DET GAELLER OESTER-
 RIKAREN. INNAN JAG KONTAKTAR OESTERRIKISKA AMBASSADEN TACKSAM
 ERFARA OM SANDSTROEMS CITERADE HANDBREV 1980-02-14 INNEHAALLER
 NAAGON YTTERLIGARE UPPLYSNING.

LUNDVIK

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-12

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk BONN

Text

Wingstrand från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Vi tacksamma ifall Du kan få till stånd ett personligt
sammanträffande med Yudovich. Om Du själv skulle ha
svårigheter lämna Bonn, kan Du väl överlämna ärendet
till Larsson i München ?

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-09

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-
ärendet.

Ditt förslag beträffande Friedman utmärkt . Tacksam
Du ringer honom.

Cabinet

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ärende	Wallenberg-ärendet			Datum	1980-05-12		
	Avd	P	Grupp	2	Mål	Eu ^I	

Adress

Svensk NEW YORK

Text

Friedman från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Den landsflyktige sovjetiske advokat i Washington, som tidigare figurerat i vår korrespondens, har via Mats Bergquist föreslagit oss att i Wallenberg-ärendet kontakta den i New York bosatte Alexander Ginzburg. Denne lär ha skaffat sig vid kännedom om det sovjetiska lägersystemet.

Det är väl tveksamt om Ginzburg (vars adress Du säkert kan få fram genom Dina tidigare ryska emigrantkontakter) har något i sak att ge i just Wallenberg-ärendet. Vår princip är dock, som Du vet, att inte lämna någon sten ovänd.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

62/5
1845 87
CABINET STOCKHOLM 1980-05-12

P 2 En I
PR

XSVENSK BONN 245 ✓
XSVENSK LONDON 390 ✓
XSVENSK MOSKVA 225 ✓
XSVENSK PARIS 303 ✓
YSVENSK WASHINGTON 441 ✓
XSVENSK FN-DEL. NEW YORK 603 ✓
XSVENSK HELSINGFORS 199 ✓
XSVENSK KOEPENHAMN 166 ✓
XSVENSK OSLO 172 ✓
XSVENSK REYKJAVIK 65 ✓

FRAAN PRESS BYRAAN. RE NYTT WALLENBERG-VITTNE.

UNDER RUBRIKEN "NYTT VITTNE FRAAN GULAG-ARKIPELAGEN: TRAEFFADE WALLEENBERG I TRE FAANGLAEGER" PUBLICERADE SVD DEN 11 MAJ FOELJANDE ARTIKEL AV INGMAR LINDMARKER:

"EN RYSK F.D. LAEGERFAANGE HAR I VITTNESMAAL INFOER BL.A. SVENSKA DIPLOMATER UPPGETT ATT HAN TRAEFFAT RAOUL WALLENBERG I TRE OLIKA LAEGER I GULAG-ARKIPELAGEN MELLAN 1947 OCH 1953.

DET NYA VITTNET, 54-AARIGE ISAAC ABRAMOVITJ MILLER, BETECKNAS SOM MYCKET TROVAERDIG AV DEN INTERNATIONELLA SACHAROVKOMMITTEN OCH ANDREJ SACHAROV'S PERSONLIGE VAEN CRONID LUBARSKI.

VITTNESMAALET AV MILLER, SOM FICK UTRESE TILLSTAAND UR SOVJET FOERRA AARET, FOERFALLER TAECKA EN VIKTIG LUCKA I VETSKAPEN OM VAD SOM HAENT RAOUL WALLENBERG EFTER 1947, DET AAR DAA HAN ENLIGT SOVJETISK UTSAGO AVLED I MOSKVA.

I EN INTERVJU MED BERLINGSKE TIDENDES MEDARBETARE JENS THOMSEN, SOM PUBLICERAS PAA SOENDAGEN, SAEGER MILLER ATT HAN FOERSTA GAANGEN MOETTE RAOUL WALLENBERG I FEBRUARI 1947. DET VAR I GENOMGAANGS-LAEGRET PECHORA I VORKUTAOMRAADET.

KRAFTLOES EFTER STRAFFCELL

- - - - -

- WALLENBERG VAR DAA MYCKET KRAFTLOES EFTER TRE OCH ETT HALVT DYGN I EN STRAFFCELL, SAEGER MILLER. HAN PRESENTERADE SIG BARA SOM RAOUL OCH FOERST SENARE FICK JAG VETA ATT HAN HETTE WALLENBERG.

MANNEN SOM ENLIGT MILLER VAR WALLENBERG BERAETTADE ATT HAN HADE ARRESTERATS MED SJU ANDRA I BUDAPEST OCH SENARE HAALLITS FAENGLAD I BUTYRKS- OCH LJUBJANKAFAENGELSERNA I MOSKVA.

TIDSANGIVELSEN FEBRUARI 1947 KAN JAEMFOERAS MED UPPGIFTEN I EN SVENSK VITBOK OM RAOUL WALLENBERG FRAAN 1957. DAER KONSTATERAS ATT WALLENBERG TORDE HA FOERFLYTTATS FRAAN SIN CELL I LEFORTOVO-FAENGELSET JUST I FEBRUARI 1947.

ENLIGT TIDIGARE, HITTILLS OFFENTLIGGJORDA VITNESMAAL HAR SVENSKA UD INGEN SAEKER VETSKAP OM VAD SOM HAENDE WALLENBERG EFTER 1947. AATSKILLIGT HAR DOCK ANSETTS TYDA PAA ATT HAN FANNS I VLADIMIR-FAENGELSET OESTER OM MOSKVA UNDER DELAR AV 50-TALET.

EN RAD DETALJER

- - - - -

ISAAC MILLER, SOM I APRIL VAENDE SIG TILL SACHAROVKOMMITTEEN OCH DAEREFTER SVENSKA UD-TJAENSTEMAEN EFTER ATT HA SETT EN ANNONC OM EFTERFORSKNINGARNA AV WALLENBERG I EN RYSKSPRAAKIG EMIGRANTTIDNING, GER EN RAD DETALJER OM DEN MAN SOM TROR VAR WALLENBERG.

- HAN VAR EN MYCKET KAECK MAN, MOERKHAARIG MED HAAR PAA BROESTET, MYCKET STOR OCH ENERGISK, SAEGER MILLER I DEN DANSKA INTERVJUN. HAN HADE BESVAER MED SITT HJAERTA OCH LED OFTA V AV SVIMNINGSANFALL.

ENLIGT MILLER, SOM ENLIGT UTFRAAGARNAS AASIKT INTE KAN HA HUNNIT INFOERSKAFFA UPPGIFTER OM WALLENBERG I VAEST, VAR HANS MED-FAANGE MYCKET INTRESSERAD AV ARKITEKTUR. WALLENBERG HADE AMERIKANSK ARKITEKTUTBILDNING OCH VILLE BLI ARKITEKT INNAN HAN 1944 SAENDES TILL BUDAPEST.

VINTERN 1948 SAENDES MILLER TILL LAEGER 501 I SALEKHARD OESTER OM VORKUTA, DAER HAN PAA NYTT SAMMANTRAEFFADE MED DEN SOM HAN TROR SIG VETA VAR RAOUL WALLENBERG. DE BAADA ARBETADE I SAMMA GRUPP, AV ALLT ATT DOEMA PAA ATT ANLAEGGA JAERNVAEGAR, OCH BODDE I SAMMA BARACK.

AAR 1949 HADE MILLERS MEDFAANGE FOERFRUSIT FOETTERNA OCH MAAST AMPUTERA DELAR AV DEN ENA FOTEN. HAN KUNDE DAERFOER INTE DELTA I ETT FLYKTFOERSOEK.

TREDJE GAANGEN SOM MILLER AATERSAAG SIN LAEGERVAEN VAR I BOERJAN AV 1953 NAERA KOMSOMOLSK VID AMURFLODEN I OESTLIGASTE SIBIRIEN.

ROPADE EFTER HONOM

- JAG ARBETADE MED EN TRAKTOR PAA DEN ENA SIDAN AV EN UTGRAEVNING, BERAETTER MILLER. PLOETSLIGT HOERJDE JAG NAAGON ROPA "ISI" FRAAN ANDRA SIDAN AV DIKET. DET VAR RAOUL.

FOERE SIN FRIGIVNING VID AMNESTIN EFTER STALINS DOED I MARS 1953 FICK MILLER ETT BREV AV MEDFAANGEN, ADRESSERAT TILL NAAGON I MOSKVA SOM HAN SAEGER SIG HA GLOEMT NAMNET PAA. BREVET SYDDES IN I LAEGER-JACKAN, MEN FOERSVANN NAER FAANGKLAEDERNA BRAENDES VID FRIGIVNINGEN.

ISAAC MILLER HAR MOR OCH TVAA BARN KVAR I SOVJET, MEN SAEGER SIG BEREDD ATT "OFFRA" DEM FOER RAOUL WALLENBERGS SKULL. HAN GJORDE SAA MYCKET GOTT FOER MIG OCH MAANGA ANDRA I LAEGREN, SAEGER HAN.

PAA SVENSK SIDA HAR MAN I EFTERFORSKNINGARNA AV WALLENBERG HITTILLS ARBETAT EFTER HYPOTEBEN ATT DENNE EFTER 1947 HAR HAALLITS HELT ISO-LERAD. MAN HAR UTGAATT IFRAAN ATT HAN SUTTIT I FAENGELSE, INTE I ARBETSLAEGER DAER HAN SKULLE HA KUNNAT TRAEFFA FAANGAR SOM SENARE KUNDE BERAETTA OM HANS OEDE.

CABINET

CABINET STOCKNOLM KL.12.45

J HOEJER/AMN

PE

V

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål
66	P	2	Eu ^I

ex t:

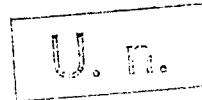
Leifland
 Eckerberg
 Berg Pol I
 Bergquist, amb
 Washington onumr
 Göransson, amb
 Madrid onumr

exp 800512
 /ACF

Ministern Lundvik

MOSKVA

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Samtal i Wallenberg-ärendet med Paul Brawer
 (§ bil)

Broder,

./§

Min närslutna brevväxling med Per Grestad i San Francisco talar väl för sig själv. Jag vore tacksam för de kommentarer som Du kan ha till Grestads uppteckning från samtalet med Brawer.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänt med

sv kurt

ull kurt

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

Sign

13/5 80

df

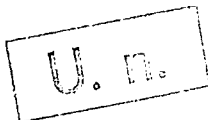
UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-12

Det	Avd	Grupp	Mål
1980-05-12	P	2	Eu ^I

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

Brev från Israel i Wallenberg-ärendet till utrikes-
minister Ullsten

(1 bil)

Broder,

./. Det vore förträffligt om Du lät någon språkkunnig
person titta på bifogade brev i Wallenberg-ärendet
till Ullsten. Möjligen kan det därefter besvaras
lokalt ?

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

sv kurlr

utl kurlr

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

13/5-80

Sign

RF

File 12/5

Rivett - Chairman

[illegible]

...munka... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...
...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

...a... a... a... a... a...

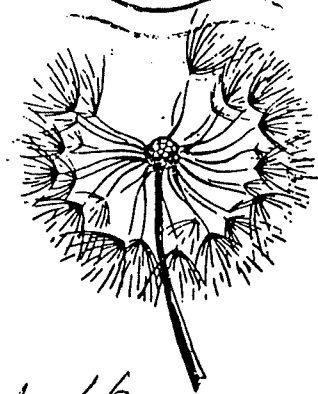
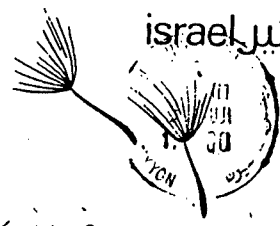
sender Ingrid David השולח
address SMARIAH LEVIN 16 מען

code ISRAEL place TRISON-REGION מיקוד

אין לשים דבר באיגרת אוויר, איגרת שהושם בה דבר תישלח בדרך הים.
un aérogramme contenant un objet quelconque sera transmis par voie de surface.
an aerogramme containing any enclosure will be sent by surface.

aerogramme אוויר איגרת
by airmail דואר אוויר

israel 12.00 ישראל אסרלס

OLLA ALLSTEN.
SWEDISH FOREIGN MINISTER

Box 16121
S10323

SWEDEN

STOCKHOLM. 16

Arkivexemplar

UTRIKESDEPARTEMENTET

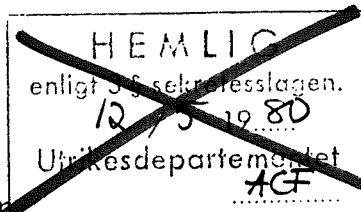
Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

ex t:

Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Bergquist, amb
Washington onumr
Göransson, amb
Madrid onumr

exp 800512
/ACF

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

1980-05-12

Den	Avd	Grupp	Mål
12 49	P	2	Eu ^I

Samtal i Wallenberg-ärendet med Paul Brawer
(§ bil)

Broder,

./§ Min närslutna brevväxling med Per Grestad talar väl för sig själv. Kort sagt, jag vore tacksam om Du kunde kontakta Lazar Berger för att fråga honom om Willy Anderson.

Lars-Ake Nilsson

Ifyller av postexp

Avsändt med

☒ av kurer

☐ uti kurer

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändt datum

13/5 80

Sign

RA

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-12

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-05-12	P	2	Eu ^I

ex t:

Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Bergquist, amb
Washington onum
Göransson, amb
Madrid onumr

~~HEMLIG~~
~~enligt 28 sekretesslagen.~~
~~12/5 1980~~
~~Utrikesdepartementet~~
~~ACF~~

Konsuln Grestad

SAN FRANCISCO

U. n.

STRÄNGT FÖRTROLIGT

exp 800512/ACF

Samtal i Wallenberg-ärendet med Paul Brawer

Hbr Grestad - Nilsson 1980-04-21
(5 bil)

Broder,

./1-5

Tack för den till ovanciterade handbrev fogade - som kabinettsssekreteraren kommenterade - intressanta och välskrivna uppteckningen från Ditt samtal med den tidigare lägerfången Paul Brawer. Det mest anmärkningsvärda i Brawers berättelse är onekligen vad som sägs om Willy Anderson i 385/19. Vårt Wallenberg-arkiv innehåller personkort för fem olika Anderson. Jag bifogar dessa för Din information. Möjligen kan Du vid ett telefonsamtal med Brawer ta hjälp av uppgifterna på korten för att få fram ytterligare informationer.

Jag ber även Håkan Wilkens i Tel Aviv att söka Lazar Berger, som vi tidigare varit i kontakt med. Denne har dock inte då nämnt något om Anderson.

Slutligen skriver jag till Jan Lundvik i Moskva, som har lång erfarenhet av Wallenberg-ärendet, för att be honom kommentera Din uppteckning. Tror Du för övrigt att Brawer kan förmås att lämna ytterligare informationer beträffande den bisarra episoden rörande den "svenske" gatsoparen i Moskva ?

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänd med

sv kurlr

utl kurlr

luftpost

vanlig post

Avsändn datum

13/5 80

Sign

Rf

ANDERSEN, Ingwald Johannes, dansk

Frigiven

Fångläger: Kieŧ 13 (juni 48-

Beck-Friis/Dahlman
14.1.52 (X)

Upplysningar fr.danska polisen.
ang. Gustavson. Enl.Andersen vore denne
förmodl.identisk dansken Erik Lægning Nielsen.

EFTERTRYCK SORTO FÖRBJUDES

SORTO 112 ESSELTE SYSTEM

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z A X O

ANDERSSON

(Svensk som skulle ha tjänstgjort i Waffen SS)

c:a 20-25 år
brunt hår(?)
medellängd

Fangläger: Karaganda

Wien 485, 23.7.57
XXX o.HP 1 Er1

Samtal med L.Forstner. F.i Karaganda
träffat 4-5 svenskar, som tjänstgjort i
tyska armén (Waffen SS). Vid uppräknig av
vanliga sv.namn, fastnade F.genast för Anders
son. Andersson vore av medellängd, hade
troligen brunt hår och varit glad o."charmant".
Enl.Forstner stode alla svenskarna i kontakt
med familjerna i Sverige. - Svenskarna hade
liksom Forstner 1949 överförts till läger

EFTERTRYCK SORTO FÖRBJUDES

SORTO 112 ESELT SYSTEM

i Kasakstan. (svenskarna ett halvar senare än F.)
Forstner jämte bl.a.två-tre av svenskarna 1953
överförda till Kolyma.

ANDERSSON

est- eller lettlandare

c:a 50-55 år

Fängläger: Norilsk (Kaierkan)
Taisjet

- Wien 492, 26.7.57
XXX o. HP 1 Er¹

Samtal med Buynov. Namnuppgift Kaierkan
- Wien 493, 26.7.57
XXX o. HP 1 Er¹

Samtal med Jacoubowitsch. Namnuppgift Taisjet.
A., vilken vore estlandare, vore i 50-55-årsaldern.
- Wien 623, 24.9.57
XXX o. HP 1 Er¹

Samtal med Wonisch (tillfångatagen i Estland 1944)
som i fängelse i Riga träffat en lett vid namn
Andersson, vilken senare suttit i Norilsk.

ANDERSSON, Erik Arvid, svensk från Södertälje

Häktad i Österrike

Dömd 25 år

Fångläger: Vorkuta

Ch.fr.Moskva
11.4.55 XIX

ang.Linder(Eichenbaum) Namnuppgift Vorkuta
(Linder skojare, se ch.t.Moskva 12.4.55 XIX)

ИЗДАТЕЛЬСТВО СОРТО ПЕЧАТ

SORTO 112 Esselte System 822389

A N D E R S O N , "Baron" Alvin
c:a 175-180 cm
blåögd
blont hår

(utgivit sig för
svensk)
modern engelska
fadern svensk

Tillfångatagen 1947(?) i Berlin
Dömd 20 år (?)

Jfr "ANDLRS"

Fängeläger: Finsterwalde, Moskva
Kujbysjev, Verchne Uralsk

(jfr Artikel i DN 16.10.53 o. "radioavlyssning")

Uppteckn. 24.1.55
(3.2.55) XIX

Repatrierad krigsfånge uppgivit sig i Kujbysjev
1950 (juli) ha träffat Andersen (Andresen), c:a
1.75-1.80 cm, blond, blåögd, vid tillfället i
sovjetisk officersuniform utan gradbeteckning.
A. förklarat att han fader vore svensk baron, modern
engelska och släkt till gen. Richardson. A. skulle
1947/48 arbetat som sv. officer vid sv. dipl. miss.
Berlin. A. häktats i Östberlin, först förts till
Finsterwalde, sedan t. Moskva. A. erbjudits arbeta
för ryssarna. A. skulle ha fått företräda hos
Vysjinskij. A. dömts till 20 år, skulle sändas till
läger men ej behöva arbeta.

EFTERTRYCK SORTO FÖRBJUDES

SORTO 112 ESSELTE SYSTEM

Wkblad(Hamburg)-
Jarring, 29.8.55
XX

Samtal med Dr.J.Paul, som genom Riewe hört talas om "Baron" Anderson, vilken skulle som svensk kapten ha tillhört en intern.kommission i Berlin, där han häktats i ostsektorn och förts till Moskva. Molotov skulle personligen ha uppmanat A.att tala i sovj.radio. Riewe hade c:a 1951 träffat A. i Ukraina. Anderson skulle ha uppgivit sig vara släkt till Undén.

Wien 628, 27.9.55
XXI

Samtal med Wessely som i Verchne Uralsk (där W.vistats aug.50-apr.54) träffat Alvin Andersson, som utgav sig för svensk och bror-eller systerson till eng.gen.Robertson. A.gjort intryck av "Hochstapler" och W.hade ansett A.för skojare(eller "Klopfer").

Ch.fr.Berlin (nr 65)
24.11.55 XXII

Christofolletti i Verchne Uralsk 1953 ~~XXXXXX~~ Anderson, vilken enl.egen uppgift svensk. A.till yrket eventuellt flygare. hört talas om

Wien 148, 26.2.57
XXVIII

Samtal med Spiess. S.varen 1951 i Kujbysjev träffat Andersson, som upp. av sig vara svensk. S.trodde dock att A.snarare vore ostpreussare. A.vore storväxt, i 30-års-åldern, blont vågigt hår. Holländare van Panheiss torde känna A.mycket väl.

Ch.t.New York(nr 1)
9.4.57 XXVIII

Ang.hörande av Cumish. Uppgift å sådana personer som utgivit sig vara svenskar.

100 99 98 97 96 95 94 93 92 91 90 89 88 87 86 85 84 83 82 81 80 79 78 77 76 75 74 73 72 71
A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z A X O

ANDERSON (forts.)

- 2 -

Skr.fr.GK New York
(nr 1) 25.4.57 XXIX

Samtal med Cumish. Andersson obekant för Cumish.

Lundström-Lorentzon
17.7.57 XXX

Samtal med Schmuck. S.i juli 1950 träffat A. i
Kujbysjev. Samstämmiga uppgifter med uppteckn.
24.1.55, se ovan. ("Repatrierade krigsfängen"
identisk med Schmuck?)

EFTERTRYCK SORTO FÖRBJUDES

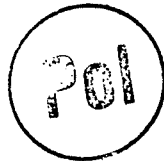
SORTO 112 ESSELTE SYSTEM

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Atg: besv 1980-05-13 + Utr Nilsson Berner, Paris 1980-05-13

LYKULLEN, PL 535
430 40 SÄRÖ
TEL. 031-70 54 50

1011V
Dnr 225 5573-12/5.80
13 23 MAJ 1980
Avd p Gr 2 Mail 9 u 1/2

Jm 13/5
Pa EU I

Kansliet Lars-Åke Nilsson
Utrikesdepartementet
103 23 Stockholm 16.

Broder,

Tack för brev och upplysning. Jag var kanske litet för kategorisk när jag sade att greve Andersson inte kan ha varit Raoul Wallenberg. A. förekom i ett transitläger i Kuybysjev 1950 och i Aleksandrovsk Central några av de följande åren. R.W. kan ha varit på dessa platser då enligt Kalinski. I Krasnouralsk kan han däremot knappast ha befunnit sig 1956 om man får tro sagde K., men uppgiften är ju inte oförenlig med tidigare Vladimir-vittnesmål.

Det är svårare att förklara den egendomliga förklädningen. Varför skulle R.W. säga att han är greve A.? 1. En personlighetsförvandling genom sinnesförvirring, eventuellt som följd av psykiatrisk misshandel? Det stämmer inte riktigt med Solsjenitsyns och Panins beskrivning av mannen. 2. Har han som Solsjenitsyn och Panin antyder blivit förbjuden att röja sin identitet? Det är svårt att tro att han skulle kunna förmå sig att hålla masken hela tiden.

Dimitri Panin är som sagt Solodgin i Första kretsen. Jag bifogar ett par sidor ur hans bok, The Notebooks of Solodgin. London 1976.

Kanske kunde någon av era män i Paris uppsöka Panin och be honom säga vem den professorsson är som lämnat upplysningen om greve A. i Krasnouralsk 1956.

Harald Wigforss

Harald Wigforss

were we ever fed so well. We were quartered in what had formerly been stables. Although there were a great many of us, we had plenty of open space in the aisles between the bunks and could move back and forth with no difficulty.

One day about dusk, some men from a transport fresh out of Moscow were marched into our ward. Among those at the head of the column was a tall Viking in a foreign uniform from which the insignia had been stripped. He had a candid face, ash-blond curly hair, and bold blue eyes. He looked around at his new surroundings with considerable interest. After making his acquaintance, I learned that Arvid Andersen was a Swedish count and the son of a millionaire. As a volunteer he had joined the British army during England's difficult hour and fought until the end of the war. Among other things, he had engaged in hand-to-hand combat with a German division at Ardennes. After the war he graduated from the General Staff Academy in Stockholm and then served on a military mission in West Berlin. During the post-war years he fell under the influence of Marxist ideology and, in that connection, wrote a couple of articles, using all the standard phrases. In 1947 he came to Moscow with a delegation from the Swedish General Staff. A great fuss was made of him and he was even driven out to a luxury government estate on the outskirts of the capital where he was given everything the heart could desire. Later, in East Berlin, while on his way to visit a woman singer of his acquaintance, he was trailed by Soviet Chekists, seized and carried off to Moscow. There he was held under arrest in an out-of-the-way country house, well covered by guards armed with submachine guns. Teachers were sent out to give him lessons in the Russian language and Communist political doctrine. The Soviets demanded that he write an article damning capitalism and praising the Stalinist regime. In return, they offered him a job on the Soviet General Staff and all the material privileges that went with it. With indignation and scorn he turned down the whole proposition. It was one thing to indulge in a casual flirtation with Marxism on the pages of a magazine, but quite another to play false to his own principles. He believed that the European nobility would never forgive General von Paulus for his act of betrayal and had no wish to incur similar opprobrium.

After numerous attempts at persuasion had failed, his captors resorted to threats. Finally they transferred him to the Lubyanka in Moscow, to the inner prison, where he was put in a special cell, smartly furnished, on the top floor. Vyshinski, the minister of Foreign Affairs, and Abakumov, the head of State Security (MGB), came to talk with him. Arvid became menacing, demanded his freedom, and shouted so loudly that the foreign

288 Dimitri Pavlov: Solzhenitsyn, London 1976

minister turned white as a sheet. But Abakumov, in a quiet, cold-blooded manner, summed up the situation in few words: "Since you've rejected our proposals, you'll have to stay in prison." He said that Arvid would be sentenced to twenty years, but that in view of his special position, certain privileges would be granted to him: they would not shave his head, and they would give him ten rubles a month (according to present-day rates of exchange). Since he had not, however, been given any money for the journey, Sanya and I shared in brotherly fashion the little money which we still had left over from the *sharashka*. He was being transported in a separate compartment—this despite the overcrowding in all the other "cages" on the train. At the transit prison the arrangements for his isolation had broken down: either they had no solitary cells or the documents accompanying him omitted to mention that he was to be kept separate in transit jails. In any case, Arvid ended up spending two weeks among the rest of us just like any other prisoner.

Prior to that time, I had run across a great many aristocrats, both Russian and foreign; but for princely dignity and complete self-confidence, Arvid was quite outstanding. Not long before my departure for the West, a professor's son told me that his father had spent some time with Arvid in Krasnouralsk Prison back in 1956, and that Arvid was still unbroken. After coming to the West, I tried to get some information about him from the Swedish embassy in Rome, but there I was told that they had no information about a missing person of this name. I should tell the Swedes one further detail that has stuck in my mind and which will be enough to enable them to continue the search from him: his mother was an Englishwoman and a close relative—perhaps a sister—of General Robertson, who was in command of the British Zone of Occupation in Germany after the war. In the U.S.S.R. there are scores of men who were personally acquainted with Arvid, and there are hundreds who have at least heard of him. The Swedes have the right to know about the heroic conduct of one of their sons.³

At the same transit prison Solzhenitsyn and I became friendly with a Ukrainian called Pavlik. He had landed in prison as a follower of Bendera. In appearance he reminded me of an ancient Roman legionary. His chest and thighs looked as if they had been cast in bronze; his well-proportioned arms and legs were bound in muscles of iron strength; his shoulders were unusually broad. But the oval face, the aquiline nose, and the strong chin were reminiscent rather of ancient Greek sculptures. And

3. After being in the West a while, I realized that Solzhenitsyn may have forbidden him to reveal his true identity (Solzhenitsyn). This is the subject of Volume I of *The Gulag Archipelago*.

SVERIGES AMBASSAD
HAVANNA

1980-02-14

S B

Chefen för Pol I
Göran Berg
Utrikesdepartementet

L.A. Nilsson: N
[Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: hbr t amb Sandström, amb
Havanna 1980-02-27]

11

INKOM UD		
1980-02-19		
AVD <i>p</i>	GR <i>2</i>	MA <i>Em'</i>

FÖRTROLIGT

Hes
ut.
Broder,

Re: Wallenberg-fallet

Härvarande mexikanske ambassadör av presidentfamiljen Madero har sammanlagt tjänstgjort i Moskva nio år. Han har med stor utförlighet berättat för mig om ett mexikanskt fall från den tiden, mycket snarlikt Wallenberg-fallet.

Det gäller en mexikan som satt fängslad i Sovjetunionen mellan 1936 och 1954. Han släpptes sistnämnda år, snarast genom ett litet mirakel, ur ett separat annex till huvudfängelset för politiska fångar i Vladimir.

Jag utgår från att vårt eget utredningsmaterial redan har detta fall dokumenterat av ambassadör Sohlman och att justitieråden Gyllenswärd och Santessons granskning innehåller en uppkollning med mexikanaren som idag lever i sitt hemland samt den österrikiske medfånge som aviserade mexikanska ambassaden från Wien några veckor efter det han själv sluppit fri.

Min mexikanske kollega var frikostig med detaljer om extraturer med Kuznetsov och Malenkov etcetera men förtägen om de två fångarnas namn.

Jag avstod tills vidare från att dra fram dessa uppgifter i avvaktan på Din reaktion på frågan huruvida en nedteckning härifrån bedöms kunna ha något intresse.

Ängra källor
Två
Anders Sandström
Anders Sandström

Slut

SA

POSTADRESS:
EMBAJADA DE SUECIA
F.V.B. HAVANNA
APARTADO POSTAL 10-726
MEXICO, D.F.
MEXICO

GATUADRESS:
AVENIDA 31 NO. 1411
ENTRE 14 Y 18
MIRAMAR
LA HABANA
CUBA

TELEFON
2-6891
2-6892
2-6893

TELEGRAM:
SVENSK

TELEX:
51-208

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-05-13 88	P	2	Eu ^I

Ministern Berner

PARIS

U. n.

FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
(2 bil)

Broder,

Ser Du någon möjlighet att i Paris få kontakt med
Dimitri Panin - som Harald Wigforss skriver om i
./1-2 närslutna brev till mig - för att via honom få del
av ytterligare upplysningar om den mystiske Arvid
Anderson ? Saken brådskar självfallet inte.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

14/5 80

Sign

df

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-05-13			
	P	2	Eu ^I

Chefredaktören Harald Wigforss
Lykullen, Pl 535
430 40 SÄRÖ

Wallenberg-ärendet

Broder,

Tack för Ditt brev den 12 maj. I enlighet med Ditt uppslag har jag bett ambassaden i Paris kontakta Dimitri Panin. Jag vill även nämna att vi via kontakter i Israel och USA söker få fram ytterligare informationer om den mystiske Arvid Anderson.

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsant med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☒ vanlig post

Avsändn datum

800513

Sign

ACF

BUDAPEST

[Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: hbr Nilsson - Hylander, amb
Budapest 1980-05-22

1 bil

17/66

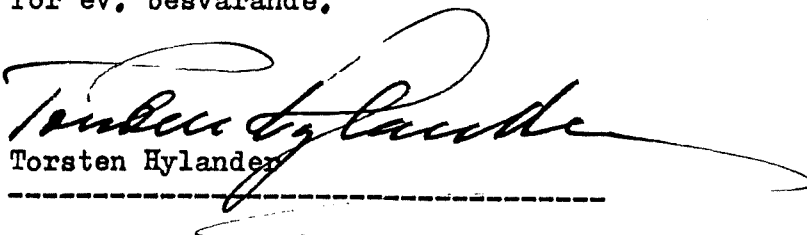
100-00-14

p 2 En H

Raoul Wallenberg

1980-05-09 Nr 66 R 18

Överlämnas av ambassaden i Budapest
till Utrikesdepartementet för kännedom
och med hemställan om instruktion
för ev. besvarande.

Torsten Hylander

Dr. Tapolyai, Mihály

Budapest, 1980. 6th May.

Neurologist, Psychiatrist
and Child Psychiatrist
Budapest, VIII. József krt. 53.
H-1085

INK. AMB. BUDABEST
D. No: 15746
1980. 05. 08
AND GR. MAL
R 18 Uppest

Dear Sir !

I should like to convey several details about the generous actions of Mr. Raoul Wallenberg, that was the Swedish Ambassador in Budapest in the years of 1944-45. These details belong to my personal experiences.

Then I was a medical student and I had a very little part in the saving actions but I had.

That time the people of the Austro-Hungarian Monarchy still lived. My father was still first the soldier of the Monarchy. So they regarded the German expansion as a dangerous event and sensed in the Nazism a special national danger. We young ones got therefore such an education and prepared for a resistance but this has not been expressed but in words proclaiming our political standpoint. / The perplexed South-Eastern European situation stopped us in greater activity /

There was an outstanding individual on the Medical University, Prof. Dr. Kiss, Ferencz, Professor of Anatomy. His definite attitude and historical and Christian view attracted the youth. I got also under his influence 23rd February 1943 and so I became as a confessing Christian.

He taught us openly that we might not be indifferent to the sufferers persecuted innocently and that the essential of the Christianity is the self-sacrificing love. He taught us not to be blind and notice the German endeavour for hegemony over Europe. They don't choose their means and moreover the Jewish people is God's people that preserved us the invaluable cultural treasure, God's word.

One day, on the spring of 1944, before the German invasion he called me and put a question: "Would you undertake a service for the persecuted ones?" - "Yes" I answered.

Then he entrusted me on Dr. Kocsis, Antal Gábor, docent of the Stomatological Clinic/lived: Budapest, V. Muzeum körút 19./-And other boys were also involved in this work.

I was commanded to go him alone with a medical bag and syringes. I obeyed. He told me we had to visit ghettos and examine and treat Jews there. First we ^{went} go together but then I must go alone regularly and avoid the guard /when there was / and identity check. If yet this happened I must report it immediately and I should get another work. After the instructions we went to the ghetto of the Izabella-street.

We were successful to get in. The flat on the ground floor was crowded. 8-10 persons lived in a small room where we entered. One of the Jews greeted him, as an old acquaintance with great joy. He was conspicuous for his baldness /alopecia areata/I learnt soon that he fled from the Labour Camp on the Eastern Frontier. Therefore he did not dare to call a doctor but he was very weak. I examined him and found a very serious tbc. and told my master /we called him uncle Tóni/ what he needed. He trusted me because he was a dentist.

Then I examined in turn a lot of people and in lack of better remedy I ordered vitamins but my master told me to write a list. He would get them from "the Swedish Mission" he said. Then we distributed all the vitamins that we had. - Later new persons came into the room that I had to examine and supply but instead I wrote a list of remedies and passed over to my master.

Since this time I visited them regularly once a week or ^{each} two weeks. After the German invasion /19 March, 1944/ this became more difficult and dangerous but in spite of this by many tricks I was able to visit them, treat them, supply them with drugs.

As the Hungarian Nazis took over the power I was not able more to do anything /November 1944/ and the population of the ghetto changed and the guards became very cruel.

While the war lasted I did not know what the Swedish Mission meant but I knew definitely that we all /the student fellowship/ worked in connection with it.

Only after the war when we met again Dr. Kocsis Antal docant, we learnt the truth. He told us that the Swedish Mission was lead by Mr. Raoul Wallenberg and he was in connection with him but one day he disappeared when all those people disappeared that ~~know~~ knew something about "Katyn".

- . -

The evangelical movement of the Hungarian students were so impressed by this spirit that I hold it as a very important to write for our sons as a great teaching.

The only things that I should like to know - if you would be so kind to help me in it - whether prof. Kiss, Ferencz professor of Anatomy, and Dr. Kocsis Antal Gábor, their names and services are registered somewhere among the documents?

Thank you for your interest

Yours sincerely

Parryer, Hilary

*26 Handle, please, my name directly -
I think so it is understandable*

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: besv 1980-05-14

Ink 14/5
P2 Eu^I

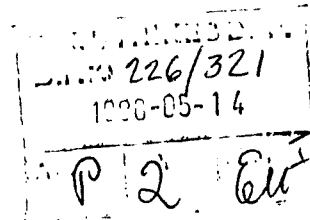
Janet Sherman

4 Wyvern Road, Willowdale, Ontario, M2K 2K4

Wallenberg -
arender

May 1, 1980.

Olla Ullsten,
Box 16121,
S-10323,
Stockholm,
SWEDEN.

Gentlemen:

I am writing to protest the postponement of Hearings scheduled to be held May 2, 1980 in Stockholm for the purpose of re-examining the evidence concerning Raoul Wallenberg.

At this time, the Swedish Government must take strong action to re-instate the Conference as quickly as possible.

This is a moral necessity: Thorough study and examination of all evidence concerning the great humanitarian Wallenberg is essential, and long overdue.

Very truly yours,

Janet Sherman

Ärende	Wallenberg-ärendet		
	Datum	1980-05-14	
Avd	Grupp	Mål	
P	2	Eu ^I	

Adress

Svensk TEL AVIV

Text

Wilkens från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Som Du möjligen erfarit via nyhetsmedia har i Berlin framträtt ett nytt Wallenberg-vittne, den tidigare sovjetiske lägerfångnen Isaac Abromovitj Miller. Denne har vid samtal med Jerneck uppgivit att han vistats i olika läger under perioden 1947-53 tillsammans med Raoul Wallenberg.

En god vän till Miller, Neuman Janik, skall så sent som 1971 ha sett Wallenberg i ett sovjetiskt läger. Vid samtal med en dansk journalist har Miller uppgivit vännens namn vara Jan Neimann. Miller tror - men är inte säker därpå - att Neimann (Neuman) finns i Israel.

Avsikten är att Göran Lundström och jag 22 maj skall sammanträffa med Miller. Det vore bra ifall Du dessförinnan via israeliska vederbörande kunde finna ut om de har några informationer om Neimann.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg Pol I

MINISTRY

Arkivexemplar
May 14, 1980

FOR

FOREIGN AFFAIRS

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

Dnr	Avd	Grupp	M&I
367	P	2	Eu ^I

Ms. Janet Sherman
4 Wyvern Road
WILLOWDALE, Ontario M2K 2K4
Canada

Dear Ms. Sherman,

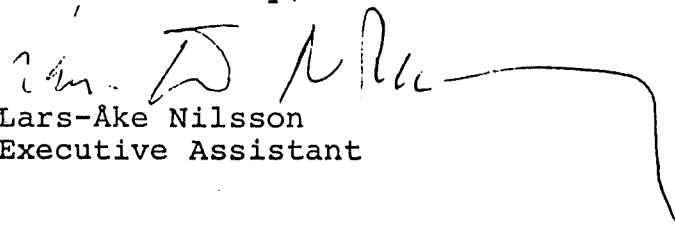
Referring to your letter of May 1, 1980 I have the honour to inform you that the decision to postpone the hearings was taken due to the Labour Market situation in Sweden independently and without Government interference by the Raoul Wallenberg Association.

The mobilization of international opinion for the purpose of persuading the Soviet authorities to shed light on this matter is of great value and an important complement to the efforts of the Swedish Government.

In 1979 alone, Sweden made two official representations to the Soviet Union as regards Raoul Wallenberg. Unfortunately, the Soviet authorities persist in reaffirming the previous information they have given, according to which Raoul Wallenberg is said to have died in prison in 1947. This statement is contrary to convincing testimonies that Raoul Wallenberg was still alive at a much later date.

The Minister for Foreign Affairs has asked me to assure you that the Swedish Government will take every possible opportunity to clarify the circumstances surrounding Raoul Wallenberg's fate.

Yours sincerely,

Lars-Ake Nilsson
Executive Assistant

Postal Address
Box 16121
S-103 23 STOCKHOLM 16

Address
100000 Adelsövägen 100000

Telephone
08/763 10 00

Telegraphic Address
Cabinet

Telex
105 90

Avsänt med

☐ sv kurir

☐ utl kurir

☒ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

800574

Sign

ACF

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L-Å Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

SS

Utp

40 - Vil Aviv

80-25-15

21

P

2

Eu

SVENSK TEL AVIV 1980 05 16

CABINET STOCKHOLM

FOER L-AA NILSSON RE WALLENBERGAERENDET. ECH 67

MIN ISRAELISKE KONTAKT, HERR LEVANON, KAENNER INTE TILL OCH HAR INTE KUNNAT SPAARA NEIMANN (NEUMAN). GENOM EN AV DE EGENDOMLIGA TILLFAELLIGHETER SOM MED JAEMNA MELLANRUM TYCKS AATERKOMMA I WALLENBERGAERENDET HAR DET DOCK VISAT SIG, ATT EN BEKANT TILL LEVANON VID NAMN JOSEF NEUMAN UPPGIVIT SIG HA HAFT EN KUSIN SOM HETTE JUST JANIK NEUMAN. JOSEF NEUMAN FOERLORADE EMELLERTID KONTAKTEN MED JANIK NEUMAN I WARSZAWA UNDER KRIGET.

LEVANON MENAR NU, ATT DET SKULLE FINNAS BAETTRE CHANSER ATT SPAARA NEUMAN, OM MAN KUNDE FRAAGA ISAAC ABROMOVITJ MILLER OM JANIK NEUMAN VAR POLACK FRAAN WARSZAWA. OEVERHUVUDTAGET ALLA UPPGIFTER OM HONOM SOM MILLER KAN GE (AALDER, FRIGIVNINGSDATUM ETC) KOMMER ATT UNDERLAETTA SOEKANDET HAER.

WILKENS

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1980-05-09

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
ex a + b t:

Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid Gärde-Widemar
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
amb Moskva onumr
amb Tel Aviv onumr

Kanslirådet Lars-Ake Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET

exp 800522/ACF

328

INKOM UD		
1980-05-19		
AVD.	GR.	MÅL.
<i>P</i>	<i>2</i>	<i>En F</i>

W
Wallenbergärendet
(1 bil)

Broder,

./.

Den för mig okända tidningen Spotlight innehöll den 18 februari i år närslutna artikel om Raoul Wallenbergs öde. Artikeln anknyter bl a till intresset här för Wrangelön och insändes för Din kännedom.

Mats Bergquist
Mats Bergquist

ML

Secret Pact Sent U.S.-Paid Swede To Life of Torture

EXCLUSIVE TO SPOTLIGHT

By Alec de Montmorency

A secret pact among Adolf Hitler, Winston Churchill and Franklin Roosevelt in 1944 doomed Raoul Wallenberg to 35 years of torture and grotesque human experimentation at the hands of Soviet scientists on the USSR-held, American-owned Wrangel Island, Alaska, 160 miles off North American mainland.

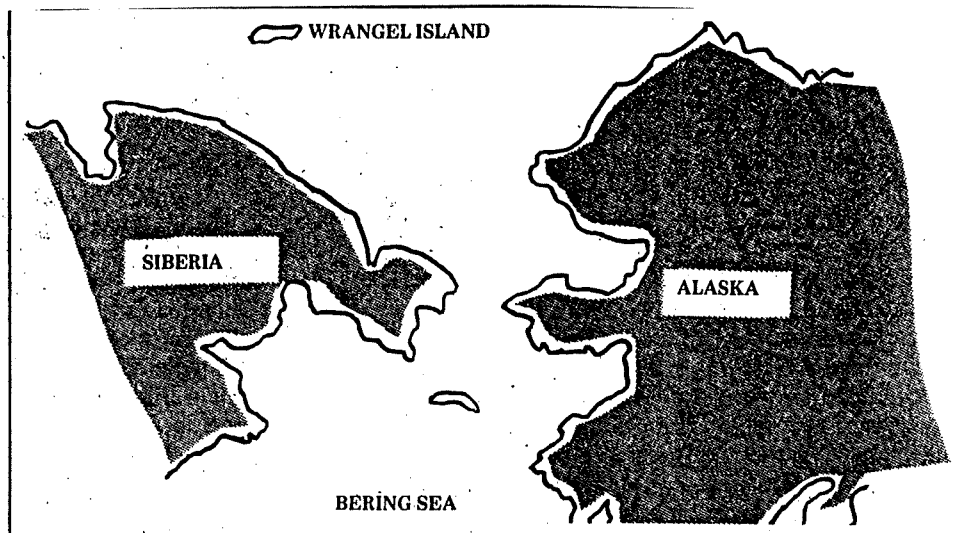
In an episode of brotherly betrayal, the young, handsome Swede was carefully maneuvered into Soviet captivity by his ruthless multibillionaire cousins, Marcus and Jakob Wallenberg. In return, Sweden received safe passage of ships carrying strategic materiel through German- and British-mined waterways to Sweden and also a halt to Anglo-American plans to let Soviet leader Josef Stalin annex portions of Scandinavian (including Swedish) territory.

This World War II re-enactment of the Biblical story of Joseph has not ended, however; the aged and abused Raoul still remains on Wrangel Island with thousands of other World War II prisoners.

Wallenberg's continued Soviet imprisonment exposes the ineptness of President Carter's so-called human rights policy. Wallenberg was captured while working for the U.S., and the Carter administration knows of the hapless Swede's horrible plight on an island owned by the U.S. but occupied by the Soviets.

According to recently uncovered reports, Raoul was knowingly placed in calculated danger by his cousins Marcus and Jakob to stop Stalin from seizing portions of Sweden. This was in compliance with the American side of the Hitler-Churchill-Roosevelt deal that Raoul would go to Budapest, Hungary, with blank citizenship forms supplied by Sweden to arrange for Jews there to be fraudulently processed as "Swedish residents."

Official reports estimate that Raoul Wallenberg helped 40,000 Jews avoid deportation from Hungary. Other reports say the young Raoul helped 80,000 to 100,000 Jews escape deportation.

FRAUDULENT 'SWEDES'

An essential detail of this extraordinary affair is that the Nazi military command in Budapest protected the Jews processed by Wallenberg as "Swedish residents," along with their relatives and namesakes. A living witness to this is Otto Prade of the German SS, who was stationed in Budapest in 1944. Prade noted that one of his duties was to protect the Swedish legation headed by Wallenberg and the Swedish citizens, legal residents and their relatives.

WINSTON CHURCHILL

Eric Sjoquist, author of "Affaeren Raoul Wallenberg," interviewed Prade at Baden-Baden, where the former SS officer was trying to regain his health after a sojourn in Soviet torture gulags.

Sjoquist also interviewed Goete Carlsson, another member of the Swedish legation to Budapest. Carlsson told Sjoquist that he was interrogated intensely by the Soviet secret police, who tried to pressure him into calling Wallenberg a spy. The Soviets failed, Carlsson said.

The SPOTLIGHT, in its February 20 and 27, 1978 expose of the little-known Wrangel Island penal colony, lifted the veil on why Soviet officials want the Wallenberg affair sunk from sight. Raoul Wallenberg has been inhumanly subjected to special chemical, physical, physiological and psychiatric experimentation along with high-ranking German and Italian war prisoners.

In addition, Wrangel Island, named by its American discoverer, Capt. Thomas Long, in 1867, has been militarily occupied by the Soviets since 1920 in violation of international law, with successive U.S. administrations only issuing mild protests. Now that Wallenberg's existence and tragic ordeal have been documented in the West, the Soviets—as well as communist-cowed

U.S. leaders—are finding it increasingly difficult to separate the two issues. Officials on both sides are frantically trying to hush things up.

Strenuous efforts to dig out the truth have resulted in a nearly complete account of Marcus and Jakob Wallenberg's betrayal of their cousin. Central to the situation was Stalin's suspicion that the two Wallenbergs were trying to arrange a truce between England and Germany.

ANGLO-GERMAN COOPERATION

In the summer of 1940, when France

ADOLF HITLER

opted out of the war as Marshal Petain signed an armistice with Hitler's Germany, and England found herself alone, the two Wallenbergs happened to be stationed, respectively, with Marcus in London and Jakob in Berlin. Between them they controlled one of the largest fortunes in the world with business branches on every major continent.

Stalin's London and Berlin agents reported that the Wallenbergs were observed visiting Churchill and Hitler separately. Stalin suspected the worst: that these two rich and influential Swedes were arranging some form of agreement with the two enemies which ultimately would allow Hitler to fully concentrate his attention on Soviet territory.

The Wallenberg-Hitler-Churchill negotiations ended in an Anglo-German license allowing Swedish vessels to sail much-needed strategic materiel through the British and German minefields in the North Sea to Sweden. A seaman aboard the "Gripsholm" at the time (1944) once counted more than 20 Swedish ships in a convoy heading for Gothenburg with supplies as British and German pilots guided them through the North Sea minefields. "The British and German launches that saw us through did not salute each other," recalled the seaman, "but they did not fire at each other either—orders from top-side."

In America the Wallenbergs searched out Roosevelt. Marcus traveled to the U.S. and dropped in on Bernard Baruch, a fellow tycoon and friend of Churchill. He had an offer for Baruch, a highly respected Jewish leader of the banking community in New York, who had close contact with the president.

Marcus explained that Stalin was blackmailing the U.S. and England into letting him take control of northern Scandinavia, demanding as a minimum Narvik and the land and railroads that connected that great iron-ore port with Russia. If, however, Baruch could persuade Roosevelt to scuttle Stalin's plans, in return Marcus offered to save

(See WALLENBERG, Page 29)

Wallenberg

(Continued From Page 24)

the Jews of Hungary at the risk of possibly sacrificing the life of his young cousin Raoul.

COUSIN SACRIFICED

The results were electrifying. Roosevelt buried Stalin's *desiderata* in regard to the Scandinavian territories while Raoul Wallenberg, the scion of the Wallenberg family, was quickly dispatched from his post in the Swedish military to Budapest as an attache at the

Swedish legation in the Hungarian capital. He had only "general" instructions, no knowledge of how they originated and tens of thousands of blank Swedish citizenship papers.

The U.S. State Department had requested specifically that Raoul be the one sent to Budapest. He was at the time only a young trooper in the Swedish Army without actual training in the duties he was ordered to carry out.

When Stalin's army marched into

Hungary in August of 1944, Raoul was invited to see Soviet Marshal Malinovsky, the commander of the occupation troops. The young Wallenberg was never seen again in the Free World. Stalin immediately began torturing him to learn what deals his older cousins had made with Hitler and Churchill. Not long afterward, Raoul was transferred to Wrangel Island.

The Churchill-Hitler negotiations via Marcus and Jakob Wallenberg, only marginally alluded to by key diplomats involved, are still kept out of history books worldwide. The "privileged" press in England and elsewhere still clings to the "official" version that by mistake

Raoul Wallenberg was sent to Wrangel Island. Meanwhile, U.S. and West European officials are reluctant to amend the so-called mistake in the interest of Soviet-American "global cooperation."

Not even the Wallenberg family has taken steps to heal its past treachery, but seems content to let its own flesh and blood rot away in a Red hell.

The story of Raoul Wallenberg parallels that of Rudolf Hess, Hitler's onetime deputy, who is also in the clutches of the Soviets. Both men had connections of sorts with the very secret Churchill-Hitler traffic, which are still hidden from the public three decades after World War II.

Avsändningsort

L-Å Nilsson, kl

Ärende

Datum

1980-05-19

Avd

Grupp

Mål

P

2.

EUI

Adress

Svensk
TEL AVIV

Text

Wilkins från L-Å Nilsson
Re Wallenberg-ärendet.

Skall självfallet ställa de av Dig angivna frågorna till Miller.

Cabinet+

UTRIKESDEPARTEMENTET

JOA

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Ottawa 1980-05-27

P

Z

Eu

SVENSK OTTAWA

1980-05-20 -

CABINET STOCKHOLM

FOER POL-CHEFEN RE WALLENBERGSAFFAEREN.

MED ANLEDNING AV PER ANGERS AKTIVITETER VID BESOEKE I OTTAWA
VECKA 20 ANHAALLES OM REDOVISNING AV AKTUELL SVENSK POLICY I
WALLENBERGSAFFAEREN. FOERELIGGER SKAEL FOER NAAGON SOM HELST
KONTAKT MELLAN AMBASSADEN OCH KANADENSISKA MYNDIGHETER I DETTA
AERENDE?

BJOERK

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia BM

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

L A Nilsson

92
80-25-22 L

P

2

EU

SVENSK TEL AVIV 1980 05 20

CABINET STOCKHOLM

BRAADSKANDE FOER L-AA NILSSON RE WALLEMBERGAERENDET.

P R I M O GENOM AMBITIOES INSATS FRAAN LEVANONS SIDA OCH EFTER AATSKILLIGT EGET DETEKTIVARBETE LYCKADES VI IGAAR TROTS ALLT SPAARA JAN NEUMAN, SOM VISADE SIG F.N. GAA PAA EN INTENSIVKURS I HEBREISKA I STADEN DIMONA I SOEDRA ISRAEL. NEUMAN BERAETTADE FOELJANDE.

HAN KOM TILL ISRAEL I JULI 1979. HAN KAENDE ISAAC ABROMOVITJ MILLER, SOM VARIT HANS BARNDOMSVAEN OCH GRANNE I BAKU I SOVJETUNIONEN FOERE ANDRA VAERLDSKRIGET (NEUMAN AER FOEDD 1925). HAN HADE DOCK INTE SETT MILLER PAA DECENNIER OCH VISSTE INTE VAR HAN NUMERA FANNS ELLER GJORDE. DET VAR RIKTIGT ATT NEUMAN AEVEN LYSTRADE TILL NAMNET JANIK. HAN HADE ALDRIG SUTTIT I RYSKT FAENGELSE ELLER LAEGER ('JAG AER EN RAETTSKAFFENS MAN'). HAN VISSTE INGENTING OM RAOUL WALLEMBERG.

S E C U N D O OM OVANSTAAENDE AER DEN 'RIKTIGE' JAN NEUMAN - OCH ALLT PEKAR Vael PAA DET - INDIKERAR UPPLYSNINGARNA ALLTSAA ATT ISAAC ABROMOVITJ MILLER KAN VARA ETT MINDRE TILLFOERLITLIGT VITNE.

VIDARE VERKAR LEVANONS UPPSLAG OM JOSEF NEUMAN OCH DENNES KUSIN FRAAN WARSZAWA (VCH 56) VARA ETT FELSPAAR.

ILKENS

NNNN

Kabsch

press

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: tel 110 t gk Los Angeles samt
tel 489 t svensk Washington
1980-05-29

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INKOM. UD

21 MAJ 80 20 40

DNR	84.A	832
P	2	Eu ¹

G

SVENSK WASHINGTON KNR 54

1980-05-21

CABINET STOCKHOLM

832. FOER L, NILSSON, UTR. MIN. KANSLI OCH PIERRE, PRESSBYRAAN.
ANG WALLENBERGAERENDET.

P R I M O. VI HAR IDAG FRAAN GK I LOS ANGELES MOTTAGIT TVAA
NEDAN UNDER SECUNDO RESPEKTIVE TERTIO MOTTAGNA TELEX I SAKEN.

S E C U N D O. FILMAREN JACOV BRONSTEIN SOM OCKSAA VAR TILL-
SAMNANS MED RABBI COOPER VID BESOEKET HAER HADE FOELJANDE OENSKE-
MAAL BETRAEFFANDE FOERBEREDELSE FOER FILMNINGEN VID SYMPOSIET I
STOCKHOLM I NOVEMBER:

1) ATT UTRIKESMINISTERN SKULLE KUNNA VARA TILLGAENGLIG FOER EN
FILMAD INTERVJU.

2) ATT NAAGON PAA UD SKULLE HJAEPA TILL MED ATT PLOCKA FRAM
NAMNEN OCH ADRESSERNA PAA KOLLEGER TILL WALLENBERG PAA LEGA-
TIONEN I BUDAPEST UNDER DEN AKTUELLA TIDEN OCH BE DOM STAELLA
UPP FOER FILMINTERVJUVER I STOCKHOLM I NOVEMBER.

3) DEN HANDLING I VILKEN WALLENBERG UTNAMNDES TILL DIPLOMAT
(ATT FILMAS)

4) DOKUMENTERADE KOMMUNIKATIONER MELLAN SVERIGE OCH WALLENBERG
1944-45.

5) DOKUMENT FRAAN SOVJETS AMBASSADOER ALEXANDRA KOLLONTAJ UNDER
DENNA PERIOD.

6) JOURNALFILMER AV KOLLONTAJ, PER ALBIN HANSSON, OESTER
UNDEEN MFL FRAAN DENNA TID. OM MOEJLIGT SAADANT SOM HAR BAERING
PAA WALLENBERG-FALLET. KOPIERING FOER INKORPORERING I BRONSTEINS
EGEN FILM.

7) INTERVJU MED STAFFAN SOEDERBLOM.

8) DE DOKUMENT SOM OFFENTLIGGJORDES I JANUARI 1980 ANGAEENDE

THE R I T O. RABBI ABRAHAM COOPER, REPRESENTANT FOER SIMON WIESEN-
THAL CENTER FOR HOLOCAUST STUDIES, BESOEKTE IDAQQ GENERALKONSULATET
OCH MEDDELAR FOELJANDE.

RABBI COOPER OEVERLAEINNADE ETT BREV TILL STATSMINISTERN JAENITE
KOPIA TILL MIG /3/ EN KOPIA HAR SAENTS UTRIKESMINISTERN AV COOPER /
FLYGSAENDS AV MIG TILL STOCKHOLM RESPEKTIVE DIG. HUVUDPARAGRAF
SYNES VARA CIT ALTHOUGH WE RECOGNIZE AND APPLAUD THE EFFORTS
ON THE PART OF YOUR GOVERNMENT TO FULLY SXX ACCOUNT FOR HIS
FATE, WE ALSO WOULD STRONGLY URGE YOUR GOVERNMENT TO UTILIZE
THE MULTITUDE OF OFFICIAL AND UNOFFICIAL CONTACTS WITH THE
SOVIETS, WHICH WILL BE CREATED AS A RESULT OF SWEDENS PARTICIPA-
TION IN THE UPCOMING MOSCOW OLYMPICS, IN ORDER TO REITERATE
THE RESOLVE OF THE SWEDISH GOVERNMENT AND PEOPLE NOT TO FORGET
THE FORGOTTEN HERO OF THE HOLOCAUST. SLUTCIT.

DEN 4 AUGUSTI AER DET RAOUL WALLENBERGS FOEDELSEDAG. I SAMBAND
MED HAR SIMON WIESENTHAL CENTER FOER AVSIKT ATT I SAMAREETE
MED WALLENBERGKOMMITTEERNA FOERSOEKA ORDNA EN MANIFESTATION,
ETT FIRANDE SNARARE AEN EN VINNESHOEGTID, FOER ATT FOERSOEKA VINNA
NYA MEDLEMMAR TILL KOMMITTEERNA OCH TILL KAMPEN FOER WALLENBERGS
BEFRIELSE. MAN HOPPAS ATT FAA EN AUDIENS HOS KUNGEN DENNA DAG,
ALTERNATIVT ATT KUNGEN DELTAR I FIRANDET PAA LAENPLIGT SAETT.

I SAMRAAD MED WALLENBERGS SLAEKTINGAR UNDERSOEKER MAN NOEJLIG-
HETERNA OCH ANSER SIG HA FRANGAANG ATT APPROCHERA ETT TREDJE
LANDS / 8 I EUROPA/ STATSCHEF FOER ATT DISKUTERA ETT UTBYTE
AV EN RYSK FAANGE MOT WALLENBERG EFTER SAMMA MODELL SOM GJORDES
I SCHWEIZ.

I STAELLET FOER ATT KALLA DET UPPSKJUTNA STOCKHOLMSEVENEMANGET
WALLENBERG TRIBUNAL ELLER WALLENBERG HEARINGS HAR MAN BOERJAT
FUNDERA PAA ATT KALLA DET WALLENBERG SYMPOSIUM FOER ATT INTE GE
DET ALLTFOER STARKA POLITISKA OEVERTONER. MAN SYFTAR JU HERA MOT
DEN HUMANITAERA SIDAN. SAASON PLANERNA SER UT NU KONNER DET
ATT AEGA RUM I NOVEMBER I STOCKHOLM.

I HAANGA AVSEENDEN BETRAKTAR MAN PAA WIESENTHAL CENTER WALLEN-
BERGFALLET SOM VIKTIGARE AEN FOERINTELSEFORSKNINGEN OCH JAKTEN
PAA NAZIKRIGSFOERBRYTARE. MAN HAENVISADE TILL ATT MAN GENOM EN
BREVKAAMPANJ FICK OEVER 900.000 PERSONER INTE BARA I USA ATT SKRI-
VA TILL FOERBUNDSKANSLER HELMUT SCHMIDT I SAMBAND MED TYSKA
PARLAMENTETS FOERESTAAENDE BESLUT ATT INTE FOERLAENGA TIDEN FOER
LAGFOERANDE AV KRIGSFOERBRYTARE. PAA SAMMA SAETT TAR
MAN NU ITU MED WALLENBERG-FALLET. COOPER FOERKLARADE ATT OM SVENSKA
REGERINGEN INTE AGERAR SAA KONNER WIESENTHAL CENTER I VARJE FALL
ATT GOERA DET.

WIESENTHAL CENTER VILL HA KONTAKT MED DE FACKFOERENINGSLEDARE
FRAAN SVERIGE SOM VID SITT BESOEK I SOVJETUNIONEN FOERDE AGAPOVS
TALAN FOER ATT FAA FRU AGAPOVA TILL SVERIGE. MAN HAR OCKSAA
KONTAKT MED AMERIKANSKE FACKFOERENINGSLEDARE INOM
A F L-C I O OCH FOERSOEKER ATT FAA DEM ATT DELTAGA I WALLENBERGS-
SYMPOSIET I STOCKHOLM I NOVEMBER.

MAN PLANERAR SAERSKILD UPPVAKTNING KURT WALDHEIM.

MAN OENSKAR FAA SIG TILLSAENT ALLT NU FRISLAEPPT OFFICIELLT
MATERIAL OM RAOUL WALLENBERG. TACKSAM UPPGIFT OM KOPIERINGSKOST-
NADER ETC OCH VILKA DELAR SOM KAN FINNAS PAA ENGELSKA. TELA.
OM PLANERNA PAA FILM RAPPORTERAR PRESSATTACHEEN MALISTROEN DIREKT
TILL PRESSBYRAAN.

ARNOE

Pres

Conaerus:

VIA WUI
10590V UDSTH S

ORIGINAL TELEGRAM
NOPIOR ENL. ANT.
INXOW UD

21 MAR 80 01 56

DNR	112-A	115
P	2	EW

SVENSK LOS ANGELES 980-05-20

(Pn)

as

CABINET STOCKHOLM

J NR 115 FOER PRESBYRAAN FRAAN AMALMSTROEM

FILMAREN JACOV BRONSTEIN SOM OCKSAA VAR TILLSAMMANS
MED RABBI COOPER VID BESOKET HAER HADE FOELJANDE
OENSKEMAAL BETRAEFFANDE FOERBEREDELSE FOER FILM-
NINGEN VID SYMPOSIET I STOCKHOLM I NOVEMBER:

1) ATT UTRIKESMINISTERN SKULLE KUNNA VARA TILLGAENGLIG
FOER EN FILMAD INTERVJU.

2) ATT NAAGON PAA UD SKULLE HJAELPA TILL MED ATT PLOCKA
FRAM NAMEN OCH ADRESSERNA PAA KOLLEGER TILL WALLENBERG
PAA LEGATIONEN I BUDAPEST UNDER DEN AKTUELLA TIDEN OCH
BE DEM STAELLA UPP FOER FILMINTERVUER I STOCKHOLM I
NOVEMBER.

3) DEN HADNLING I VILKEN WALLENBERG UTNAEMNDES TILL
DIPLOMAT (ATT FILMAS)

4) DOKUMENTERADE KOMMUNIKATIONER MELLAN SVERIGE OCH
WALLENBERG 1944-45.

5) DOKUMET FRAAN SOVJETS AMBASSADOER ALEXANDRA KOLLONTAJ
UNDER DENNA PERIOD.

6) JOURNALFILMER AV KOLLONTAJ, PER ALBIN HANSSON, OESTEN
UNDEEN MFL FRAAN DENNA TID.OM MOEJLIGT SAADANT SOM HAR BAERING
PAA WALLENBERG-FALLET.KOPIERING FOER INKORPORERING I
BRONSTEINS EGEN FILM.

7) INTERVJU MED STAFFAN SOEDERBLOM

8) DE DOKUMETN SOM OFFENTLIGGJORDES I JANUARI 1980
ANGAAENDE WALLENBERGAFFAEREN. FOTOSTATKOPIOR ATT
OEVERSAENDAS TILL LSO ANGELES SAA SANRT SOM MOEJLIGT.

TUNBERG

SVENSK LOS ANGELES
10590V UDSTH S
SVENSK LSA

.....
VIA WUI

⊕

1980-05-14

Kanslirådet Lars Åke Nilsson

Utrikesdepartementet

62

INKOM UD		
1980-05-21		
AVD.	GR.	MAL
P	2	En I

92
88-05-27 / L

FÖRTROLIGT

Vittnesmål i Genève om Wallenberg
Tel i.s.o. 1980-02-19 till Genève

Broder,

Strax innan jag förflyttades från Genève försökte jag bjuda mitt vittne på lunch, men med hänvisning till olika praktiska svårigheter tackade han nej. Så mycket fick jag emellertid ur honom, att han försäkrade att vittnesmålet var seriöst. Försäljningen av ringen var redan avklarad när samtalet kom in på Wallenberg.

Redan vid mina första kontakter med vittnet utlovade jag anonymitet tills vidare. Vederbörande kommer inom kort att förflyttas inom Europa och på nya orten handlägga ett FN-organs östrelationer. Med hänvisning härtill har han begärt att få förbli anonym. Jag skulle givetvis kunna uppge hans namn och nya arbetsplats, men allt tyder på att han inte kommer att yppa mer än vad han redan sagt.

Hjärtliga hälsningar, hälsningar

Lars Grundberg

Lars Grundberg

GH

State of California

GOVERNOR'S OFFICE
SACRAMENTO 95814

EDMUND G. BROWN JR.
GOVERNOR

(916) 445-1915

May 14, 1980 [Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: besv 1980-06-03

Olla Ullsten
Swedish Foreign Minister
Box 16121
S10323
Stockholm 16, Sweden

INK. UTRIKES DEP.
D.N:o 254/403
1980-06-09
AVD. p GB M. b
2 1 ell

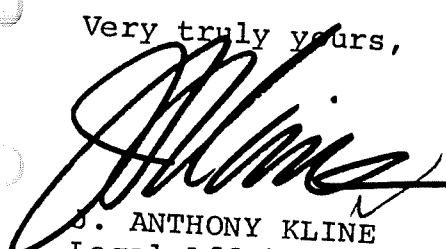
Dear Mr. Ullsten:

Edmund G. Brown Jr., Governor of this State, recently issued a public statement recognizing the debt of gratitude humanity owes to Raoul Wallenberg. Wallenberg exemplified, the Governor stated, "extraordinary courage, compassion, and reverence for life at a time when such qualities were sadly lacking throughout the world."

The Governor and thousands of California citizens hope that your government, as well as our own, will press for disclosure by the government of the U.S.S.R. of the facts concerning the confinement of Wallenberg and, most importantly, attempt to determine whether he might still be alive.

This is a significant matter to the Governor, as we are certain it is to you and to the Swedish people.

Very truly yours,

J. ANTHONY KLINE
Legal Affairs Secretary

JAK:cjm

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Ex ink + avg t:

Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
amb Washington onumr
amb Moskva onumr
gk San Francisco onumr
gk Los Angeles onumr
exp 800603/ACF

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson - Linton, amb
Wien 1980-05-27

Bitr Protokollchefen Christian Bauch

UTRIKESDEPARTEMENTET

(C)

59

INKOM UD		
1980-05-22		
AVD.	GR.	MAL
P	2	En I

Översättning av den bulgariske emigranten Kuno
Kuncevs brev

(3 bil) ✓

Broder,

Vi har nu översatt brevet från den bulgariske emigranten Kuno Kuncev i Österrike. Som Du ser var det ställt till inrikesministern och gäller Raoul Wallenberg, som Kuncev uppger sig ha arbetat med i Budapest. Han kanske bör få ett svar från Stockholm med uppgift om Wallenbergs dystra öde. Kuncev förstår säkerligen tyska.

Med vänliga hälsningar
Din Telefon
Manfred Nilsson

Manfred Nilsson

E 9'

Till Herr Inrikesministern
Stockholm
Sverige

A N S Ö K A N

från Kuntcho Nikolov Kuntchev (Kuno Kunccev) född 1923-02-22 i Assenovgrad, Bulgarien, f.n. bosatt som emigrant i Österrike, 2013 Göllersdorf, Schlossgasse No. 17,

Herr Minister,

Härmed får jag be Er meddela mig adressen till en f.d. fjärde sekreterare vid ambassaden i Budapest, Ungern. Denne var en vän till mig och arbetade på Svenska Ambassaden 1944 och 1945 fram till Nazi-Tysklands kapitulation. Efter att ha tjänstgjort i bulgariska armén, kom jag 1943 till Ungern, där min farfar hade en grönsaksodling. I tre månader gömde jag mig undan för Nilashi och Gestapo-folk. Min farfar ordnade kontakten med 4e sekreteraren vid Svenska ambassaden i Budapest, som hette Raoul Wallenberg. Han gav mig svenskt pass. Jag blev hans högra hand för att hjälpa den judiska befolkningen som förföljdes av Gestapo. Jag gömde dem och gav dem falska svenska pass som han skaffade. Efter 6 månaders riskfyllt hemligt arbete, blev jag tagen av Gestapo i Novi Sad med 12 falska svenska pass på mig som jag skulle ha givit åt en jude i Novi Sad. Jag upplevde stora plågor och lidanden hos Gestapo. De drog ut mina naglar, la en lädersäck med osläckt kalk på mitt huvud. Trots allt sa jag inte ett ord om varifrån jag hade dessa pass. I 14 dagar upprepade jag dag och natt att jag har hittat dem på bangården. Efter en månads hemska plågor skickades jag tillsammans med 720 partisaner och judar till K.Z. lägret Flossenbürg, personnummer 36287. Där var jag i 8 månader och dog nästan hungerdöden. Den 12 maj 1945 blev jag befriad av 4e amerikanska armén. I september 1945 var jag på väg till Bulgarien och när jag passerade Budapest frågade jag på Svenska ambassaden efter min vän Raoul Wallenberg, men fick uppgiften att han har rest till Ryssland som tjänsteman vid Svenska ambassaden i Moskva.

Nu har jag behov av hans hjälp, för jag har det materiellt dåligt och skulle även vilja hälsa på honom. Vänligen berätta för honom om mig och be honom skicka pengar och skriva till mig, för jag önskar träffa honom, han är mig kär som en bror. Vi har svurit en ed tillsammans.

Detta är allt - hälsa honom, hans bröder och systrar och mor och far om de är vid liv.

Jag väntar på svar från honom och från Er,
herr Minister.

Högaktningsfullt: (underskrift)

982007
До Господин Министър
на Вътрешни работи
гр. Стохолм. Кр. Шведск.
BULGARISCHE SRIFF.

Молба и изложение
от Кунго Николов Кунчев род. 22.2.1923 г. гр. Асеновград
Н.Р. България - настоящем Емигрант в Р. Австрия.
2013 GÖLLERSdorf - Schlossgasse №17. AUSTRIA.

Г. Министър.

Извам с настоящата ми молба да ме осведомите
тогния Адрез на бифици Ч.рти секретар на Посолството
в Буда-Пещи - Унгария. Този мой бифици приятел работише
в Шведското Посолство през 1944 и 1945 год до Капиталационне Фаши-
ска Германия. Като бифици войник в Българската армия 1943 г.
напуснах армията и се одзовах в Унгария при дядо ми в Буда Пещи
то имаше сопствена градина за зеленчук. След три месеца укр-
иване от Нилаши и Гестаповци. Дядо ме запозна с Чти секрет-
на на Шведското Посолство в Буда Пещи. Той се казва Раул
Валенберг. Той ме снабди с Шведски паспорт. Аз му бях
десната ръка в помощ на Еврейското население тгрсно от Гес-
тапотто. Аз ги укривах и им давах валшиви Шведски паспорти
даване от него. След 6 месеца рискувана консперативна работи
носейки 12 Валшиви шведски паспорти, които требваше да ги преда-
на един Евреин в гр. Нови Сад. Но бях заловен от Гестапотто във
Нови Сад с 12 Шведски паспорти. Голями мъки и страдания
приживях от Гестапотто, вадини на ноктите ми на пръстите.

и краката ми негасена вар в кожена торба превързана
на главата ми лицето ми очи и уши горят но душой не
продумам от къде имам тези паспорти. Немерих ми на гарата,
това твърдих 14 дни денонощно. След месец на фестоки мъки
бях изпратен с 720 партизани и Еврей в К. З. лагер Флосенбург.
Лиген №36287. Престоях 8 месеца на гладна смърт в лагера
1945 год 12 май бях освободен от 4-та Американска Армия.
През септември 1945 г. се отправих за България, минавайки през
Буда Пещи се одвих в Шведското посолство да потърся този приятел
Розул Валенберг, казаха ми че заминува за Русия - чиновник
в Москва в Шведското Посолство.

Ето сега ми е необходим много да ми помогне финансово съм
зле желая да му отида на гости. Ето, моля Ви да го осведо-
мите за мене да ми изпрати пари и писмо, желая да го видя
от брат е по скъп за мене. Клетва кръвна имаме наедно.

Друго няма що да Ви замолвам - поздравете го него братя и
сестри и майка му ако е жива и баща му.

Закажи одговор от него и Вас Г. Министър.

С уважение: *Еврей*

KUNGL.
SVENSKA AMBASSADEN

TEL AVIV

1980-05-19

R 18

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
ex a + b t:

Fru Nina Lagergren
F justitierådet I Gärde-Widemar
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
amb Moskva onumr
amb Washington onumr
gk New York onumr

ekp 800528/ACF

Kanslirådet L-Å Nilsson

Utrikesdepartementet

77

INKOM UD		
1980-05-22		
AVD.	GR.	MAL
P	2	Eu I

Wallenberg-ärendet
(1 bil.) ✓

Broder,

✓

I Israels kvalitetsmorgontidning Haaretz fanns den 25 april en lång artikel om Raoul Wallenberg. Den torde visserligen vara identisk med New York Times-artikeln, men redan det faktum att den även publicerats i den hebreiskspråkiga pressen här är ju värt att uppmärksammas. En av vår översättare utförd översättning till engelska bifogas.

./.

Håkan Wilkens

Hatsningar!

Dahn W.

mo

Translation

HAARETZ SUPPLEMENT - 25.4.80.

Bill. handbrev Wallenberg -
K. Å. Nilsson den 19/5 1980

ISK AMB. TEL AVIV		
D. H. 8		
19.80 - 05 - 06		
AVD.	GR.	MAL.
R	18	

THE RAOUL WALLENBERG MYSTERY

Special to the "Haaretz" Supplement from "The New York Times"
by Eleanor Lester and P.A. Warble

An International Conference is due to open in Stockholm next week, with the aim of tracing the whereabouts of Raoul Wallenberg, a Swedish Diplomat who saved tens of thousands of Hungary's Jews during the Holocaust, and who mysteriously disappeared somewhere in Russia.

Towards the end of the fall of 1944, five men had dinner at the home of Lars Berg, a Swedish diplomat who was serving in Budapest, Hungary. Adolf Eichmann was there with one of his aides. The others were Raoul Wallenberg, 32, who was at that time special attaché at the Swedish Embassy, and another Swedish diplomat. It was a fine, strange dinner, in a very dark period.

"The dinner looked like an ordinary, pleasant meeting", said Lars Berg recently, reminiscing over that occasion. "We sipped brandy, no one raised his voice. But we could see through the window the Soviet artillery fire".

Berg, who is at present a senior diplomat at the Swedish Embassy in Brazil, remembers part of a conversation between young Wallenberg and Eichmann - something that was completely incompatible with the light table-talk.

Wallenberg said: "Listen, you have to face the facts. You have been defeated. Why don't you capitulate now?".

Berg remembers that Eichmann had tried to argue at first, but in the end he admitted that he realized the end was near, yet he would continue to fulfill his duty, though it was reasonable that he would die in the end.

Then Eichmann turned to Wallenberg and said: "Don't think that you are immune, just because you are a diplomat and a citizen of a neutral country".

A few days later, Wallenberg's car - which was well known in Budapest - was destroyed when a German lorry collided with it. Wallenberg was not in his car at the time.

When Wallenberg told Eichmann about the accident, post factum, Eichmann said: "We'll try again".

./.

The Swastika Gang

Raoul Wallenberg aroused Eichmann wrath, because his task in Budapest collided with Eichmann's task. Wallenberg was the offspring of a very respectable stock in Sweden. There were those who called his family "the Rockefellers of Sweden". The Swedish Government had sent Wallenberg to Budapest on July 9, as a one-man delegation to save the lives of Jews.

At that time, when European Jewry was visited by a terrible Holocaust, many people were prepared to hold on to any glimmer of hope. The Nazis, who had lost the war - and by that time this was already clear to all - were staunchly determined to liquidate the remaining Jews in areas still under their control. Desperate attempts were made to save Jewish lives. Parachutists from Palestine were dropped over Yugoslavia in an effort to get to the Jews of Hungary. They did not succeed. Joel Brand tried in vain to trade Jews against lorries. The Roosevelt Administration, under pressure from Minister of the Treasury Henry Morgenthau, finally recognized the desperate situation of the Jews, and in January 1944 established a bureau for war-refugees, to handle a limited number of rescue operations. Ira Hirshman, member of that Bureau, was sent to Turkey, where he worked together with the International Red Cross and succeeded to save thousands of ^{Balkan} Jews from concentration camps. Furthermore the Bureau asked the Government of Sweden to dispatch a representative to Budapest in order to help with the rescue operations. At that time the situation in Hungary was desperate.

The pro-Nazi Hungarian Government, who realized that Hitler had been defeated, was sending out surrender-feelers to the Western Allies, in order to keep the fastly advancing Russians at a distance. The Germans vetoed Hungary's surrender and appointed a more obedient Prime Minister. Besides, there was one issue that had not yet been completed: the "final solution" of the 900.000 Jews of Hungary - the last great Jewish centre in Europe. Hitler was furious that they had been left in Hungary, his ally. In March 1944 he sent German troops to Hungary. He also sent Eichmann to supervise the operation. Until July, 400.000 Jews were deported from the country - to the gas-chambers in Auschwitz and Birkenau. 300.000 were left in various deportation centres and concentration camps. 200.000 Jews stayed crowded in the ghettos of Budapest, in houses marked with the Star of David - awaiting their fate.

By the end of the fall, Germany's position became so grave, that it was no longer possible to send Jews in cattle trains to Auschwitz. Eichmann solved this problem by a series of "death marches" to Strasshof, a notorious camp on the Austrian border, some 200 km. away from Budapest. So many thousands died in the ditches along the route that some of the Nazi leaders rejected the continuation of these marches. Even Heinrich Himmler forbade the further extermination of Jews. At that point, he too was convinced of the fall of the Third Reich. But Eichmann continued to fulfill his duty with the aid of the Hungarian Nazis, the Arrow-Cross Party of Premier Franz Szalassy. Some 10.000 - 15.000 Jews were murdered by Arrow-Cross street gangs, who dragged people out of their houses, shot them in the streets and threw their bodies into the Danube.

By January 1945, Raoul Wallenberg the Swede had distributed Swedish Passports to 20.000 Jews in Budapest and given shelter to 13.000 in "protected" houses, which he had tented and on which he hoisted the Swedish flag. The 20.000 Jews who held Swedish Passports enjoyed the protection of the Government of Sweden and many of them were saved from the butchery that liquidated the other 90.000 Jews in Budapest.

In fulfilling his rescue mission, Wallenberg paid no heed to his own safety, but he seemed to be immune to German injury. He would be standing on the roof of a deportation train and distributing Swedish Passports to any hand that reached out for them. Then he demanded that the Passport holders be taken off the train. He actually dragged people away from the death marches to the Austrian border, or bought bread, soup and medicine in the darkness of the night, when he had no Passports left.

Wallenberg did not look like a hero. He was constrained, practical, his face sensitive his voice soft. Other than the tall and fair Swedes at the Embassy, he was of medium build, eyes black, hair dark to a balding head.

If the Germans did not arrest Wallenberg, there is no doubt that the Russians did it. They suspected him from the first moment. They knew that he came from a capitalist family. They did not understand how he managed to get through with the Nazis in Hungary and how come he had such influence on the Germans. They also wondered who had supplied the large amounts of money for his rescue operations. And finally: they suspected him of being an American spy.

On January 17, 1945, three and a half weeks after the Russians had entered Budapest, on Christmas Eve, Wallenberg left with his driver, Wilmos Langfelder, and two Russian officers, for Debreczyn, some two hundred kilometers East of Budapest. Wallenberg asked for the help of the Russians in a confrontation with Arrow-Cross street gangs. He and his driver never returned from that journey.

Wallenberg had worked with so much humaneness and ardour, that Albert Einstein recommended him for the Nobel Prize for Peace for the year 1949. After World War II, the Swedes made but a slight effort to induce the Russians to reveal his fate, but there are thousands of Hungarian Jews throughout the world, who will never forget him. Today the name of Wallenberg is coming up again, mainly because his family and a number of experts, researching the mystery of his disappearance, believe that he is still alive in the Soviet Union.

Last January, the Swedish Foreign Office published documents pertaining to the Wallenberg Affair in the years 1945 - 1949. These documents are full of diplomatic opportunities that have been missed. One of the Swedish important dailies, Aftenbladet, reacted to it by condemning the "betrayal" of Wallenberg and by appealing to one time Premier Tage Erlander, to announce that the time has come to recognize him as "one of the greatest Swedes in our generation".

On May 2 and 3, the Committee for the Release of Raoul Wallenberg will hold an international conference in Stockholm, at which the most recent signs that Wallenberg is alive will be discussed. An effort will be made to induce the Soviet Union to present him in public, if he is still alive, or to give a plausible explanation of his fate.

President Carter and Israel's Premier Menachem Begin, are taking an interest in this affair, and so do Senators Church and Moynihan and British Members of Parliament. About one hundred religious, communal and educational organizations in greater New York, have opened a campaign to introduce the Wallenberg Affair to the Americans and to cause its inclusion in the study of the Holocaust.

The Sakharov Committee for the Rights of Man will send representatives to Stockholm. Writer Eli Wiesel is due to participate in the Conference. Gideon Hausner, Prosecutor at the Eichmann trial in Jerusalem, will also participate, and so will Shimon Wiesenthal, the well known Nazi hunter, who has been taking an interest in the Wallenberg affair for the past 12 years and who calls him "a Saint".

Wiesenthal claims that it is more important to find Wallenberg than to uncover more Nazis and he thinks that one should assume that Wallenberg is alive until such time as the Russians can provide more convincing evidence that he is dead. Wiesenthal is specially afraid lest the debate in Stockholm turns into an "anti-Communist Assembly". The Conference must try to concentrate on revealing "the whole truth about Wallenberg".

./.

Passports - Wholesale

In 1944 Wallenberg was Eichmann's counterbalance in Budapest. The neutral Embassies were the only artery of life for the Jews of Budapest. Switzerland, Spain, Portugal and the Vatican helped the Jews, but to a much lesser extent than Wallenberg. They established a few shelter-houses and issued protection passports to Jews who had initiative and connections. After Wallenberg's arrival, they increased their efforts. The representative of the Vatican in Budapest, for example, stopped requesting that Jews convert to Christianity before they get help. Altogether, the neutral embassies saved some 20.000 Jews.

Wallenberg got together a staff of about 400 people, nearly all Jews, for the purpose of issuing passports, collecting information, distributing supplies and taking care of the 32 shelter-houses, which he had established in Pest, across the Danube, where most of the Jews lived. He also established special homes for 8000 children. Wallenberg distributed passports wholesale. In fact, these documents implied that their holders were about to be absorbed by the countries which had issued these passports. Their holders were thus considered protected by the countries in question and could therefore not be deported. This trick did not always work. In a country with a long record of antisemitism, the Arrow-Cross gangs could act without interference from the population. Christmas 1944 was marked by the murder of 78 babies in one of the homes established by Wallenberg.

It was Wallenberg's smartness, courage and dedication that enabled him to succeed as much as he did. He played a double role. He had to infuse the frightened Jews with the faith that they can save themselves, and he had to get around with the Nazis, some of whom became his friends in secret, and others he threatened to turn in on the charge of having committed war crimes - after the war was over. If necessary, he was capable of telling a Nazi his mind in very strong words. One day he faced an armed Arrow-Cross gang and screamed: "Cowards! Weaklings! Criminals! How dare you enter a house that is protected by Sweden! No one will move here without my permission!". He dressed arian-looking Jews in SS-uniforms and sent them to guard the shelter-houses. They would gather Jews destined for deportation and smuggle them into the shelter-houses. This, they told the watchmen, was by "order from headquarters".

Wallenberg used to appear on the death-march route in his chauffeur-driven, big car. Susanne Tabor, a librarian at the Hebrew Union College, recently described his appearance as follows: "He gave us the feeling that we were still human beings. My mother and I were among thousand of people who had been taken one night to a brick factory outside of Budapest. There was no food, no water, no sanitary facilities, no electricity. And then Wallenberg appeared and said that he would try to return with Passports, also that he would try to get medical care and see to sanitary facilities. A short time later doctors and nurses from the Jewish Hospital came to us. It is important to mention that Wallenberg came alone. He spoke to us and proved to us that there was someone who cared!"

Wallenbergs presence at the centre of events also served a reminder to the Nazis, that their acts of horror are being seen and recorded. He reminded them in his conversations with them, that the United States had announced that, at a given time, it would consider those who hurt civilians as war criminals - not as army-men. When the Russians started to enter Pest, the Germans and the Arrow-Cross made a last minute plan to liquidate the ghetto. But one of Wallenberg's contact-men, a member of the Police and one of the Arrow-Cross leaders, was against it. He warned the German Kommandant that if the plan was carried out, Wallenberg would see to it, that they would all be brought to trial as murderers. The operation was called off. This credits Wallenberg with the indirect rescue of another 70.000 Jews.

Soviet units entered Budapest on Christmas Eve 1944. They took the town by house-to-house fighting which lasted until February 14. At that time Wallenberg lived in Pest, near the two Jewish ghettos. On January 10, his colleague at the Swedish Embassy, Per Enger, appealed to him to move the Embassy to Buda, which was safer. The neutral Embassies were there, and there the risk of getting involved with the Arrow-Cross gangs was smaller. Wallenberg refused.

That night, or at about that time, Wallenberg appeared in a house that was hoisting the flag of the International Red Cross. at 16 Banczor Street in Pest. Among the 25 Jews who had found shelter in that house was Steven Rady, today a businessman in New York.

"He was pale, frail and exhausted", remembers Rady, "He said, the Nazis were looking for He asked whether he could stay with us. Of course everyone knew him well. I believe he stayed a week in that house. He spoke softly, but everyone was listening to him. We spoke about the war, about what was going on outside.

"And then, around the 15th of the month, the Russians came. They came up from the cellar. Thus they went from house to house. They checked our papers. They were polite. The soldier who checked Wallenberg said, that he had to summon a senior officer. The senior officer came and asked Wallenberg to accompany him to headquarters. Wallenberg went with him without taking his personal effects. We thought he went out for a few hours, but he stayed away for two days. Upon his return, there were two Russian officers with him. He was in a good mood and said that he had to go to Debreczy. There the Russians and the Hungarian transition Government had established themselves. He collected his personal effects and left with the Russians and with his driver. This is all I know. I always thought he had been killed in a street battle".

Rady believes that Wallenberg was afraid only of the Nazis. But Charles Wilhelm, who also saw Wallenberg before he left for the last time, is convinced that the man was not calm when he left with the Russians. Wilhelm remembers that Wallenberg said: "I am not sure whether I am a guest or a prisoner".

According to other witnesses, Wallenberg asked to stop on the way at the office he had opened at Tetra street. One of his aides related, that Wallenberg had given him a large sum of money and had asked him to take care of the people as best he could, because he did not think he would be back for a week. He also visited the Swedish Hospital and inquired about the situation there. --- He did not return.

When the Russians took Budapest in 1945, they interrogated thoroughly the members of the Swedish Embassy: Who was Wallenberg, what did he do, and, especially, where did his money come from. The Swedes said, that the money had been sent from the United States, where it was known that Wallenberg's mission had been initiated by the American Bureau for War Refugees. The Russians did not like that. The Soviet Union and the United States were already suspicious of each other on anything that concerned their intentions in Eastern Europe after the war.

./.

Wallenberg's mother, who knew that Budapest was in Russian hands and had not heard from her son for some time, inquired about him at the Soviet Embassy in Stockholm in February 1945. Ambassador Alexandra Kolontay assured her that her son was well in Moscow and hinted that it was best to keep silent in this respect.

It appears that this silencing became the policy of Swedish diplomacy in the course of the years. This is perhaps the reason, why the Swedish Government could only obtain contradicting official statements from the Russians in the case of Wallenberg.

The first statement was made on January 16, 1945, one day before Wallenberg's disappearance. "The Soviet Military Authorities have taken steps to protect Mr. Raoul Wallenberg and his property.

On August 18, 1947, Deputy Foreign Minister Andrey Vishinsky, declared in reply to Sweden's questions, that "the presence of Wallenberg in the Soviet Union is unknown", and that the assumption was that he had met his death during the fighting in Budapest.

On February 6, 1957, after a number of released Soviet prisoners claimed that they had seen Wallenberg, Deputy Foreign Minister Andrey Gromyko said, that a search in the Ljubianka prison archives revealed a report of July 17, 1947, according to which a prisoner by the name of Wallenberg died in his cell on the previous night of a heart attack. A copy of that report was never shown to the Government of Sweden and no explanation was offered as to why Wallenberg had been arrested.

STALIN MADE A NOTE OF HIS NAME

Still, reports kept coming in that Wallenberg was alive. During a visit in Moscow in January 1961, Nina Schwarz, a well known Professor of Medicine in Sweden, talked about Wallenberg with a Russian colleague, Dr. Myasnikov. He said that Wallenberg had been in a Hospital for the mentally sick. On the basis of this information, Sweden's Premier Tage Erlander asked permission from Soviet leader Nikita Khrushchew, to send a Swedish doctor to Moscow in order to bring back Wallenberg to Sweden. Khrushchew angrily replied that in the Soviet Union not a thing was known about Wallenberg. Later on Myasnikov said that Dr. Schwarz had not understood his words. Dr. Schwarz met Myasnikov another three times before he died, but she did not succeed to convince him to retract his denial. She intends to participate at the Conference in Stockholm.

./.

Alexander Solzhenitsyn made a strange contribution to the Wallenberg affair. In his book "The Gulag Archipelago" he describes a prison meeting with a Swede called Erik Arvid Andersson, who had claimed that his father was a billionaire (Solzhenitsyn doubts that) and that he had been sentenced to a long term in prison. But that meeting took place in the early fifties, and Andersson's background does not resemble that of Wallenberg - excepting the rich family.

When Solzhenitsyn left the Soviet Union, he discussed this matter with the Swedish Authorities and visited Wallenberg's mother. According to Wallenberg's step-sister, Nina Lagergren, he encouraged the family, to continue their efforts to locate Wallenberg and to bring about his release.

Until her death last year, Wallenberg's mother was the main power in the Wallenberg movement. Not for a moment did she believe that he was dead. She never stopped urging the family to think about him and there never was a family occasion which was not marked by "Pity, that Raoul cannot be with us". In 1970 she asked the American State Department to open an investigation. This was done and a report was submitted to Henry Kissinger for signature. As a Swedish reporter discovered last year, Kissinger did not sign the report. A few months ago, a question in this respect was posed to Kissinger's office. A reply was received a few weeks later: "No comment".

The last news indicating that Wallenberg had been seen in the Soviet Union was received two years ago from Jan Kaplan, a Russian Jew who said that in 1975 he had met in the Botirka prison a Swede who had been in prison for thirty years, but who was in reasonably good health. When Kaplan's version (included in a letter to his daughter in Israel) was published, the Soviet Authorities arrested him again and he has not been heard of since. Kaplan's story is one of fifteen, indicating that Wallenberg was seen alive in the course of the years.

The documents that have recently been published by the Swedish Foreign Office, show that the Swedes have missed many an opportunity to exert pressure on the Russians.

The Press also reveals that in April 1945, the U.S. Ambassador to Moscow, Averill Harrim and the American Secretary of State, Edward Stetenius, proposed to Stefan Söderblom, Sweden's Ambassador to Moscow, to help in the Wallenberg affair. The U.S. Government considered itself responsible, because Wallenberg had been sent to Budapest at the request of the Refugee Board. But Söderblom rejected the offer, saying that the Russians were doing all they can.

About a year later, the Swedish Ambassador met Stalin for a private talk. According to the Swedish Press and the recent reconstruction of facts, Söderblom was more interested to impress the Swedish Foreign Office and to reconcile Stalin, than to make out the Wallenberg mystery. The Ambassador said in his report, that though Stalin was not in the habit of talking to Ambassadors, he received him with politeness and listened to him carefully.

Söderblom wrote that he had said to Stalin: "I myself believe that Wallenberg was the victim of an accident or fell prey to robbers in Budapest". According to the Swedish Press, Söderblom thus offered Stalin a way out. Söderblom said, that Stalin had made a note of Wallenberg's name on a piece of paper and promised to investigate the matter, and that was it.

Former Swedish Premier Tage Erlander said in a recent Television interview, that that had been an unfortunate meeting, because it bound the hands of less important Soviet officials, who were afraid to touch a matter that Stalin was looking into.

In 1949, American Secretary of State Dean Acheson responded to an appeal by Wallenberg's step-brother, and expressed his readiness to help. The Government of Sweden rejected also this offer of help. This time it was done by the new Swedish Ambassador to Moscow, Rolf Solman, who wrote to Sweden: "We shall not be able to play second drivers to the Americans".

The Swiss had acted differently, when one of their diplomats was arrested by the Russians close to Wallenberg's disappearance. Since their appeals remained unanswered, the Swiss arrested two Russian spies. After adding to them six Russian defectors, the Swiss exchanged them for their diplomat.

./.

In the early fifties, the Russians hinted to the Swedes, that personal exchanges might be possible. Olaf Berkholst reported that he had asked about Wallenberg and was told that the Russians were interested in certain people in Sweden. This was an opportunity to ask for Wallenberg in exchange, but Swedish Foreign Minister Bo Austin Unden decided to hand over to the Russians the requested people, apart from five who were sick - without asking for anything in return.

Even Dag Hammarsjöld, the Secretary General of the United Nations, rejected an opportunity to take up the Wallenberg case. This was revealed four years ago in the Memoirs of Karl-Frederik Palmestirne (?), who was Personal Secretary to King Gustav Adolph. Following an appeal by the Wallenberg Committee, Palmestirne tried to convince the King to ask Hammarsjöld to take up the case. The King told Palmestirne to approach Hammarsjöld himself. He did.

"He replied in crystal-clear sentences, that since he was a Swede himself, it was doubly difficult for him to present the Russians with the case of one of his countrymen," Palmestirne wrote.

Palmestirne charges Hammarsjöld's attitude to "the Foreign Office's damned spirit", which always considered this case as "a declaration of war against Russia, for the sake of Wallenberg".

The Wallenberg case is one of the most confusing and complex affairs that have come out of World War II. Many people find it even harder to understand, how a young man of such a distinguished and rich family was prepared to risk his life in order to save people who were so far away from his own background. The fact that one of his ancestors (who converted to Christianity in the 18th Century) had been a Jew, does not explain his motives. It is not easy to uncover the factors that formed his humane heroism. Whatever he had done before he came to Budapest, does not testify to it.

In his early life, Raoul Wallenberg revealed an enormous intellectual curiosity. He read a great deal when he was a child and his grandfather took a close interest in his education. His father, an officer in the Swedish Navy, died of cancer at the age of 23, three months before Raoul was born on August 4, 1912. His grandfather, Gustav, a Swedish delegate to Japan and Turkey, wanted Raoul to have a good command of several languages, and he sent the young man on vacations to England, France and Germany, etc..

Members of Wallenberg's family founded the Swedish Enskilda Banken and excelled as cardinals and diplomats. The father of Raoul's uncle had been Sweden's Foreign Minister during World War I. Another uncle had been Sweden's delegate to the United States.

In 1918, when Raoul was six years old, his mother married Frederik von Dardell, Director of the Carolinska Hospital in Sweden. The couple had two children, Guy, who is today an outstanding nuclear physicist, and Nina, who is married to Lagergren, Manager of the Swedish Royal Court and the Court's representative in legal affairs.

The Wallenbergs had a tradition of studying in the States, and Raoul studied architecture at the University of Michigan, from which he graduated in 1935.

John Paul Slosser, who taught Wallenberg Art in Michigan, remembers him as a brilliant student with great artistic gifts. He once told him to become a painter. Wallenberg replied: "No, all my relatives are bankers". Wallenberg further explained that it was in the family tradition to study and work at other jobs before entering the family business. Wallenberg's grandfather had been a stoker in a Pittsburg steel plant.

The Statue that Disappeared

A University-mate from Michigan, Sol King, today an architect in Florida, remembers Raoul as a warm and friendly young man, not at all a snob, who loved gym-shoes and American sausages. "We both studied very seriously", says King "and exchanged information and impressions. Wallenberg won the prize of the best student. In 1972, when King learnt what Wallenberg had done in Budapest and how he had disappeared, he financed a series of annual lectures in Wallenberg's name at the Faculty of Architecture, at which they had both studied.

In 1935, after Wallenberg had spent the summer in Mexico, his grandfather sent him to work in a commercial firm in South Africa for a year, and then to a Dutch Bank in Haifa for a year. In Haifa he met German refugees and his heart warmed up to the Jewish problem.

./.

His mood upon his return home can be gathered from the memories of actress Viveca Lindfors, who remembers that she had danced with him in Stockholm in 1937, when she was 16 and he was 25.

"He took me to his grandfather's office and I thought that he wanted to introduce me to him", she recounts. "Instead, he started telling him, almost in a whisper, what had happened to the Jews in Germany. I was stupid! I did not understand what he said and I did not believe him. I thought he was trying to gain his sympathy, or something like it".

Raoul's younger sister, Nina, says that he did not like to work in the family bank. He was "full of life and said, he could not sit all day behind a desk and say "No" to those who came to him. He hated restrictions. He loved to travel and to sail out in the sea. He was an anti-snob, he loved to read and to watch Chaplin and the Brothers Marx films".

Raoul hoped that through the family business, he would be able to get a job as an architect. Instead, Raoul took up the export business of a Hungarian Jew, Koloman Lavar, who, since the war had broken out, could not longer move freely between Budapest and Sweden. Wallenberg travelled for him and came to know Budapest and its inhabitants.

Towards the end of the war, the Allies could no longer ignore what had happened in Auschwitz. A number of last-minute plans were drawn up to save the remnants of European Jewry. The proposal to bomb the railways leading to Auschwitz and to the Crematoria, was rejected, because, according to the Allies, such military means could be used on better targets. Hershel Johnson, U.S. Ambassador to Sweden, looked for another solution. Together with Ivor Ullsen, Director of the War Refugee Bureau in Sweden, he asked the neutral Swedes, if it were possible to send someone on a rescue-mission.

The Swedes said YES and chose Wallenberg, because he spoke German like a German and knew Budapest well. He did not have any diplomatic training, but he was very well read in U.S. and European affairs.

./.

Wallenberg was told that he would get any amount of money he needed. At the beginning he thought he would be going in August. But when he read the Swedish Foreign Office reports about the deportation trains and other horrors - he decided to leave immediately. According to Nina Lagergren, he asked his superiors at the Foreign office to give him a free hand to employ any means he would find necessary.

Upon his arrival in Budapest, he did not arouse particular attention. Despite his balding head, he looked too young and too sensitive for the nightmarish job ahead of him. His colleagues were immediately bothered by his methods. Lars Berg, who also served at the Swedish Embassy in Budapest, recently said, that he and his colleague Per Enger used to argue a lot with Wallenberg.

"You must understand, that eaver one of us took care of his people", explained Berg. "Sweden was neutral, therefore we had to represent the interests of many countries. Enger was handling the United States, Britain and France. I took care of China, Holland, Belgium, Norway, Denmark and one thousand Russian prisoners".

The Embassy had already issued several hundred protection certificates to Budapest Jews who had business contacts or relatives in Sweden. When Wallenberg arrived, he was prepared to hand out such papers to anyone.

"I was afraid of an inflation of certificates that would make them useless", said Berg. "We used to sit around and argue about it, but Wallenberg always won, because he was very stubborn and said it concerned human life".

Wallenberg kept in touch with the Vatican and with the neutral countries - Switzerland, Spain and Portugal - every one of which had a district in Budapest where they gave shelter to Jews. He also kept in touch with the Budapest Police and with the Nazis. These contacts may have aroused the suspicions of the Russians.

./.

Swedish diplomat Berg remembers, that when the Russians came, Wallenberg was taken to the headquarters of the Soviet Secret Police and was thoroughly interrogated, mainly about Wallenberg. They asked him, whether it was not a fact, that Wallenberg came of a large capitalistic family, and Berg answered in the affirmative. Berg still thinks, that the Russians just could not believe, that Wallenberg's sole aim in coming to Budapest had been to save human life - and especially the lives of Jews.

Another reason for the Russians' suspicions, was given by Wallenberg's step-father, Frederik von Dardell, in a book published in 1970 : "Facts Around the Fate of a Man". Wallenberg, who was an architect and town planner at heart, drew up a plan for the rehabilitation of Budapest. He wanted the people with whom he had been in contact during the war, to cooperate with him in this venture. He made a note of the subject he wanted to bring about: the search of lost families, concern for orphans and war-victims, distribution of food, return of Jewish property (something that must have specially upset the Russians), return of displaced persons to their homes, restoration of art treasures, up-building of trade and industry. There is no doubt, that he discussed this plan during his interrogation. This was the reason why he wanted to go to Debreczyn: to get the approval of the Russians for it.

Though Wallenberg was a very clever and intelligent man, he may not have understood at the time, that the Russians had other plans for this area, and that they did not like the plan of a man who came of a famous capitalist family.

There are commentators who think, that it is just not possible for a man to spend 35 years in a Russian prison and remain healthy in body and soul, so much so, that the Russians can release him without embarrassment. Others point out that there have been cases, where people had spent many years in Soviet prisons and come out in reasonably good health. The Committee for the release of Wallenberg hopes to bring to the Conference in Stockholm a Spaniard, who was released by the Russians last year, after 35 years of imprisonment.

Dr. Boris Zobok, a Russian Psychiatrist who emigrated to the West and who is working in the Presbyterian Hospital in Colombia, U.S.A, has checked prisoners released from the Soviet Union after prolonged periods in jail and found them, both physically and mentally, in reasonably good health. He believes that a man like Wallenberg may have been employed in the camps in important fields, like teaching the children of the staff.

Because of the mist that envelops this affair, it is hard for the Jews to pay Wallenberg the homage due to him. The Jews of Hungary who suffered so much and do not know the details of the affair, have reconciled themselves to the idea that he had been killed in the street fights. The Jews of Budapest wanted to erect a monument for Wallenberg in 1948, but the statue was removed by the Hungarian Government the night before it was unveiled.

In Israel, many trees have been planted for the righteous gentiles who had risked their lives to save Jews. But Mrs. von Dardell was not interested in a perpetuation of this kind, because she did not reconcile herself to the thought that her son was dead. In fact, however, many Christians for whom trees have been planted, are still alive.

Mrs. von Dardell and her husband passed away last year - she at the age of 87 and he at the age of 93. Nina Lagergren and Guy von Dardell had promised their parents that they would continue to put up a struggle for Raoul, and they agreed to the planting of a tree in the "Avenue of the Righteous Gentiles". Hungarian Jews living in Sweden have planted a forest of 10,000 trees on a special site, behind the monument erected in honour of Raoul Wallenberg.

But his memory is alive in many, many hearts - beyond any silent perpetuation. Annette Lantus of San Francisco, who had for years striven to rally US Jews for Wallenberg, says ^{that} also in the course of the 30 years in which she had believed that Wallenberg was dead, "he was a legend in our home". Her husband, Tom, Professor of Economics and a candidate for Congress, also put up a struggle for Wallenberg.

./.

Mrs. Lantus, who was 12 years old at the time, and her mother, who was with her in Budapest, obtained Portuguese papers and left the country, but she is convinced, that it was thanks to Wallenberg, that she and her mother were saved. Her father had been among the many Jews who were taken out of the shelter-houses and murdered by the Hungarian Nazis.

"I have lectured on the Holocaust for many years", she says, "and I have always spoken about Wallenberg. He not only saved our lives. He also saved our faith in the human race and in the power of the good".

Jane Wallenberg

1980-05-22

f

66

80.05.27

W

FÖRTROLIGT

Brev i Wallenberg-ärendet från Roland Gottlieb till
Mrs Carter

(1 bil)

./. Ambassadrådet Breisky vid härvarande amerikanska beskickning har översänt närslutna kopia av rubricerade brev. Detta kommer att besvaras genom ett telefonsamtal till Gottlieb, varvid Breisky försäkrar om fortsatt amerikanskt intresse för Raoul Wallenbergs sak.

Gottlieb har under 1950-talet för svenska myndigheter redogjort för sina upplevelser i sovjetiska fängelser.

L-Å

Lars-Åke Nilsson

Mrs. Rosalynn Carter
The White House
Washington, D.C.

Dear Rosalynn,

I do know how very busy the President and you yourself are and admire you for all you are doing. But, please, do me the favor to read the following lines concerning a most important matter of humanity in which I firmly believe the United States alone will be able to help.

You may recall that I told you and your husband once that I was a prisoner in the Soviet Union for eleven years (1944-1955), thereof five years under investigation in prison in Moscow. During this time I was informed by knocking signals from the neighboring cell that a few cells farther the Swedish diplomat Raoul Wallenberg was being jailed.

In 1945 Raoul Wallenberg, since 1944 being posted in Budapest, was taken prisoner by the Soviet Russians after having saved thousands of Hungarian Jews from the extermination camps. Ever since then the Soviet Union has either denied any knowledge about his fate or also without ever giving real evidence maintained that he is dead. However, also after I myself had been informed about his existence, repeatedly and until recent times trustworthy evidence has reached the Western World that he is still alive.

It must be quite clear for everybody who really knows the Soviet Russians that, Sweden being a small country, all its governments' endeavors since 1945 to release Raoul Wallenberg or at least to obtain certainty about his fate had to be foredoomed to failure. It is my firm belief that the only power able to help is the United States of America, and that Jimmy Carter is the only statesman since Macchiavelli's times who is seriously determined to make human rights his own cause.

The entire civilized world trusts that the President after all will find a solution leading to some kind of understanding with Soviet Russia. But if so, the Soviet Government ought first of all to prove its future trustworthiness. This could be done by giving evidence that in future the Soviet Union will observe the Helsinki Convention of Human Rights in reality and in every respect. If ever a trend to better understanding should show up in future, I, therefore,

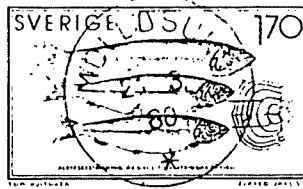
Russian trustworthiness.

I do know that the President already has been informed about the Wallenberg case by Mrs. Annette Lantos last year and that he had discussed it once with Leonid Breshnew, and also, that Secretary of State Cyrus Vance is familiar with it. However, having myself been a prisoner of the Soviet Russians for eleven years and for some time a co-prisoner of Raoul Wallenberg, and knowing the Soviet Russians perfectly well, I have promised to contribute to Raoul Wallenberg's release with all my experience and possible advice to the best of my knowledge.

I, therefore, am ready to come over any time if you or the President or whoever may be appointed for this purpose wants me to give more information and advice in detail with regard to my above suggestions.

Sincerely,

Roland Gosthick

Post / Visa Mrs. Rosalynn Carter
The White House
Washington, D. C.
U. S. A.

Noland H. H. Gottlieb
Box 161
44087 Mollösund
Sweden

Avsändningsort

Kabs kansli, ds Belfrage, IB

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende

Wallenberg

Datum

1980-05-22

Dnr

35

Avd

P

Grupp

2

Mål

Euⁱ

Adress

Svensk

BERLIN

Text

35√ För Lars-Åke Nilsson från kabinettsssekreterarens kansli.

Följande idag inkommit från Washington re Wallenbergärendet:

nr. 823

Cit Primo. Vi har till pressbyrån. Slutcit.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avsändt den

22/5

Klockan

12:15

Sign

[Signature]

Dep Ubk 3230. 1975-05. 10 000 ex År- Carlsson Varberg 751218

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-22

39

Dnr	Avd	Grupp	Mål
	P	2	Eu ^I

Ambassadören Hylander

BUDAPEST

FÖRTROLIGT

U. n.

Wallenberg-ärendet

66 A - 1980-05-09

Broder,

Till ovanciterade skrivelse har Du fogat kopia av ett brev i Wallenberg-ärendet till beskickningen från den ungerske läkaren Mihály Tapolyai. Denne ställer i brevet frågan om vi på svensk sida i Wallenberg-dossierna har uppgifter om professor Ferencz Kiss och doktor Antal Gabór Kocsis. Svaret på frågan är nej, såvitt jag kunnat finna vid en genomgång av Wallenberg-arkivets namnregister.

I brevet skriver doktor Tapolyai att Raoul Wallenberg försvunnit tillsammans med personer som visste något om Katyn-massakern. Antagligen rör det sig väl här om en förmodan från Tapolyais sida. Det vore emellertid av intresse erfara om han anser sig ha någon grund för denna förmodan.

Jag skulle föreslå att Du på ett diskret sätt kontakter Tapolyai - vi bör ju under inga förhållanden agera så att han komprometteras i de ungerska myndigheternas ögon - för att lämna honom svaret på hans fråga samt för att ställa den av mig skisserade frågan.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänt med

☒ sv kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändn datum

Sign

28/5 80

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol
UHD

L. A. Nilsson

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Utr. min. kansli/kr Nilsson/ACF
Ex t: Leifland, Eckerberg,
Jödaht arkivet, Carlgren arkivet,
Berg Pol I

exp 800527/ACF

P

2

Euf

SVENSK WASHINGTON 1980-05-23

CABINET STOCKHOLM

FOER L AA NILSSON, UTR.MIN.KANSLI ANG WALLENBERGSAKEN.

VI HAR MED ANLEDNING AV JOEDAHLS BREV DEN 16 MAJ VARIT I TILL-
FAELLE GAA BIGENOM HANDLINGARNA. KAN INTE SE ATT DESSA - SOM JU
ENDERA ROER IDENTIFIERINGEN AV VITTNEN OCH FRAAGAN OM BETALNINGAR
TILL W FRAAN WAR REFUGEE BOARDS REPRESENTANT I STOCKHOLM - SKALL
KUNNA FOERANLEDA NAAGRA INVAENDNINGAR FRAAN STATE DEPARTMENT.
DE TILL HBR KOLLBERG-LEIFLAND 1970-02-03 BIFOGADE HANDLINGARNA,
SOM UTGOER MERPARTEN AV DOKUMENTEN, AER JU "DECLASSIFIED" AV
STATE DEPARTMENT OCH DAERMED PER DEFINITION INTET PROBLEM.
VI OEVERLAEMNAR EMELLERTID DOKUMENTEN TILL STATE NU SOM FOERRA
GAANGEN FOER ATT NAAGON SVENSK-KUNNIG PERSON SKALL FAA TILLFAELLE
BLAEDDRA IGENOM DET HELA.

WACHTMEISTER

23 MAJ 80 12 07

79: A 126

P 2 Ew

✚

10590D UDSTH S
33650 SVNSK IL

aa
10-05-77/2

SVENSK TEL AVIV 1980 05 23

CABINET STOCKHOLM

126. FOER L-AA NILSSON RE BBC:S WALLENBERGFILM.

MARTIN, SOM AER HAER PAA BESOEK, MEDFOER KASSETTEN TILL
SVERIGE PAA TISDAG. TACK FOER LAANET. VI TYCKTE SAMTLIGA
ATT DET VAR EN FIN PRODUKT.

WILKENS

S VENSK TEL AVIV KL 1130/MO

UTRIKESDEPARTEMENTET

Ärende:

Kopia till:

Kabs
Bitr Kabs
Polch
Pol *11*
UHD

Torsten Örn

Åtgärd: (se regler på blankettkopia)

Pol III amb Örn, GR
1980-05-29 Tel iso t Tel Aviv

du / u

orig se

HP	34	S
P	2	Zec

SVENSK TEL AVIV 1980 05 27

CABINET STOCKHOLM

FOER TORSTEN ÖRN, POL III:S SKRIVRUM

ETT NAAGOT DELIKAT ÄRENDE HAR KOMMIT UPP. MUNICIPALITY OF JERUSALEM RINGDE IDAG FOER ATT FRAAGA OM DU SKULLE KUNNA STAELLA UPP VID EN CEREMONI TILL RAOUL WALLENBERGS AERA I JERUSALEM DEN 23 JUNI KL 17.00. TEDDY KOLLEK SKALL AVTAECKA EN MINNESSTEN I EN PARK I STADSDELEN RAMAT ESHKOL. MAN VILL DESSUTOM PAA INBJUDNINGSKORTEN ANGE ATT SVERIGES AMBASSADOER KOMMER ATT NAERVARA.

PROBLEMET ÄR, ATT RAMAT ESHKOL ÄR ETT AV DE SEDAN 1967 UPPFOERDA BOSTADSKVARTEREN FOER JUDAR I ÖSTJERUSALEM. MIG SYNES DET DÄRFOER MINDRE LÄMPLIGT ATT DU ELLER AMBASSADEN ÖVERHUVUDTAGET INBLANDAS I DETTA. AA ANDRA SIDAN BEFINNER VI JU OSS I EN SORTS KONFLIKT, EFTERSOM DET GÄLLER ATT HEDRA WALLENBERG.

EN LÖSNING VORE MOJLIGTVIS ATT LÅTA ARNOLD NAERVARA, MEN MAN KAN NATURLIGTVIS FÖRUTSE ATT ETT SAADANT FÖER-SLAG SKULLE MOTTAGAS MED MAATTLIG ENTUSIASM AV KOLLEK. TACKSAM EN TELEGRAMRAD UNDER VECKAN OM HUR DU SER PÅ SAKEN.

WILKENS

KUNGL.
VETENSKAPSAKADEMIEN
THE ROYAL SWEDISH
ACADEMY OF SCIENCES

25 - V - 1980

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

Atg: besv 1980-06-03

UTRIKESDEP		
Dnr 220 11665		
27/24 JUN 1980		
Avd. P	Gr 2	Mis 8 E

3bit ✓
inh 80-65-27

avg.
(Broder,)

Jag erfar att Du planerar en resa till Moskva för att bl.a diskutera fallet Raol Wallenberg. Det bif. PM i ärendet kan vara av värde; den sovjetryska akademien är en viktig "stat i staten" och en viktig faktor att räkna med.

Hoppas Din resa blir framgångsrik. Önskar Du ytterligare information står jag givetvis till/vgv

address	office	telephone	cable	telex
postadress	lokaler	telefon	telegram	telex
Fack	Lilla Frescativägen 4,	08-15 04 30	royacad	17073 royacad s
S-104 05 Stockholm, Sweden	Frescati			

2.

tjänst. Du bör veta att den i mitt PM nämnda professorn Yuri Ovchinnikov är en "Sverige-vän" och att han sitter i styrelsen för Vetenskapsakademiens internationella institut för energi och humanekologi, det s.k. Beijerinstitutet. Vill Du ta kontakt med honom under Ditt Moskva-besök nås han säkrast på tel. i Moskva 1352560. Hans adress är: Director of the M.M. Shemiakan Institute of bioorganic Chemistry of the USSR Academy of Sciences, Ul. Vavilova 32, Moscow 117988.

Tillgivnast

Olof E. (Handberg)

Minnesanteckningar från samtal med Professor Yuri Ovchinnikov 16 april 1980 angående Raoul Wallenberg

Efter samtal med ledamoten Guy von Dardel den 15 april tog jag kontakt med Yuri Ovchinnikov i samband med hans besök på akademien den 16 april 1980. Jag erinrade om de brev som von Dardel sänt angående Raoul Wallenberg och den tidigare framställning som gjorts av akademien den 13 december 1979 undertecknad av preses och ständige sekreteraren samt utlandssekreteraren att på förslag från ledamoten Guy von Dardel organisera ett gemensamt vetenskapligt projekt av de båda akademierna avseende studiet av Raoul Wallenbergs öde. Ovchinnikov hänvisade först till det svar som avgivits till KVA från Akademia Nauk genom G K Skrjabin, Akademia Nauks vetenskaplige sekreterare, i brev av den 27 februari 1980 som meddelade att den sovjetiska sidan med bästa förmåga givit svar på frågan om Raoul Wallenbergs öde. Akademia Nauk anser "utarbetandet av ifrågavarande projekt oändamålsenligt".

Ovchinnikov bekräftade att ärendet ingående diskuterats med Akademia Nauks preses, Alexandrov, samt med akademiens säkerhetschef. I anledning av Guy von Dardels senaste brev samt ett brev ställt till akademiens preses från Nina Lagergren har ärendet ånyo tagits upp till behandling av akademiens presidium. Man kommer att undersöka vilka ryska forskare och "personligheter" involverade i händelserna kring Raoul Wallenberg som fortfarande är i livet. Man avser att göra en studie i någon form och återkomma till ärendet. Ovchinnikov underströk att detta berodde på de goda kontakter som utvecklats mellan den svenska och sovjetryska vetenskapsakademien. Yuri Ovchinnikov som hade samtal med Guy von Dardel i gott minne bad om sin varma hälsning och menade att undersökningen skulle genomföras - även om det tog någon tid. Kontakter skulle tas både "uppåt" och "nedåt". Det enda som skulle kunna förhindra en dylik utredning vore om Raoul Wallenberg användes av president Carter som ett exempel på officiell kritik av Sovjekunionen. I dylikt fall måste ett projekt av den typ som Ovchinnikov skissade helt inställas rörande Akademia Nauks del.

I övrigt rörde samtalet den aktuella utvecklingen beträffande Andrei Sacharov och hans position i Gorki. Sacharov är icke utesluten ur akademien. Han har kontakter med sina kolleger i Moskva vilka besökt honom och han driver viss forskning i Gorki. Någon möjlighet att återföra honom till Moskva kan icke äga rum förrän efter olympiaden. Ovchinnikov sade sig dock vara optimistisk rörande Sacharovs behandling och trodde för egen del att en förändring skulle äga rum ett halvår efter att olympiaden avslutats.

Vice Preses Yuri Ovchinnikov återkom till Akademiens framställning rörande Raoul Wallenberg av den 13 december under Akademiens middag på kvällen den 16 april. Ovchinnikov bad om enträget om att erhålla egna kopior för kännedom när det gäller de framställningar motsvarande den av den 13 december. Enligt Ovchinnikov var Akademia Nauks preses Alexandrov ovetande om KVAs skrivelse och hade icke erhållit fullständig information om ärendet.

Stockholm den 16 april 1980

→ LÄN

Juk. 27/5

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Atg: besv 1980-06-02

INK UTRIKESDEP	
Dnr 225 / 2040	
27/5 JUN 1980	
Avd 2	Gr 2
i akt	och

Aug.

Tag tillfället
gör påstötningar om

Raol Wallenberg

~~Agapov~~

Sacharow.

Om svar anhålles.

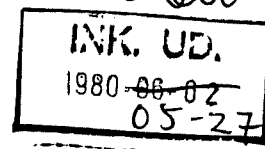
Malmö 80.05.25.

J. Lipkhan

Translation

YEDIOTH ACHRONOTH - 22.5.80

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
ex t:
Fru Nina Lagergren
F justitierådet I Gärde-Widemar
amb Moskva onumr
amb Washington onumr
exp 800530/ACF

SURVIVORS SEEK "THE ANGEL FROM THE HELL"

by Ruth Cohen, London.

A group of Jewish women was marching towards the Death Camp. A private limousine caught up with it and a young, elegantly dressed man jumped out. By reproaches and persuasion, he succeeded to convince the SS officers to release the prisoners - this is one of the testimonies heard on the radio-programme of the BBC.

The mystery of "The Angel from the Hell" is once again brought home to the British public by the repeat BBC broadcast of the Raoul Wallenberg affair, the Swedish nobleman who had saved thousands of Hungarian Jews from the Nazis and disappeared without a trace.

BBC veteran, David Wiler, opened the programme with the voice of Israel Television - Director, Joseph Lapid, a Holocaust survivor from Hungary. Lapid related how in 1944, when he was a boy in Budapest, the Nazis caught a group of women, his mother among them, and took them to a place, from which they were not going to return. But miracles will happen, the women did come back and told a story that sounded like a legend. As they were marching, pushed towards death, a private limousine caught up with them, and a young man, dressed in a dark elegant suit and wearing a hat, as diplomats did at the time, jumped out of it. Using reproaches and persuasion, the man induced the officers of death to let the women return to their place of refuge in town. The man was Raoul Wallenberg, 32, who with this act and many like it won the name of "Angel from Hell",

"These Are My Jews"

Raoul Wallenberg came of a distinguished Swedish family, he was well-read, wealthy, multi-lingual. He had nothing to do with Jews until one day in 1944 he heard, that the Swedish Government was seeking diplomats to serve in occupied Hungary, with the purpose to save refugees. Wallenberg offered his candidacy, although he was not too well versed in diplomacy. When he arrived in Budapest and saw the fate of the Jews of Hungary, he decided to save what was left of them. He issued thousands of official documents, permitting their owners to emigrate to Sweden. Since it was impossible to emigrate from Hungary to Sweden, without crossing Germany, Wallenberg announced that Sweden was granting protection to all emigrants and considered them Swedish citizens to all intents and purposes. This was how the rescue operation started. Any holder of a "Wallenberg Passport" was transferred to crowded quarters which, at least in theory, were safe from Nazi attacks. Conditions in the "Swedish houses" were extremely hard, those living in them suffered from cold and hunger, but they had the hope to go on living. Wallenberg himself, the wealthy nobleman raised on luxury, used to live in those houses and hold out under the same conditions.

The Nazi occupation authorities did not always honour the immunity of the Swedish houses or the "Wallenberg Passports". But Wallenberg knew no fear. "Every time they came and caught a group of Jews and led them towards certain death, said on the BBC a survivor, now living in Los Angeles, "Wallenberg used to stand up and tell the Kommandant without fear: 'These are my Jews, of the State of Sweden. You must return them to me'".

He would persuade, raise his voice, threaten, plead. His wonderful power of conviction, his personal charm and the blind faith he had in his mission, would do wonders.

"True, there were quite a number of people in Budapest, who did not just stand by and who helped us Jews", thus the survivor from Los Angeles, "but Raoul Wallenberg was the only one who would really take the victim out from the jaws of the brute. He was a legend. His very name would implant hope. He was the angel who gave life to those doomed to hell".

The Soviets entered Hungary in January 1945. On January 17, Wallenberg left in his car, driven by his Jewish driver, to meet with Marshal Malinowsky, at the Military Headquarters of the Red Army, near Budapest. Survivors recount, that many of them considered the Russians "Liberators" and were glad they were coming, but one of them remembers, that Wallenberg himself was not sure what kind of "welcome" the "Liberators" would extend to him. The survivor recalls that Wallenberg's last words as he entered his car were:

"I do not know whether the Russians will receive me as a guest of honour or as a prisoner". That was the journey from which he did not come back. The fate of his Jewish driver has also remained unknown.

Searches and an Impermeable Wall

To this day it is not clear, why the Russians arrested Wallenberg. Not only was Sweden no hostile country, it even represented the interests of Russia in Hungary through the Swedish Diplomatic Mission in Budapest. One view is, that the Russians considered Wallenberg an American spy, because his rescue operations had been financed by the United States. On the other hand, the United States and the Soviet Union were allies. Another view is, that Wallenberg was arrested on the principle of "better make sure", and by the time it turned out that he was completely innocent, he had already gone through such hell of interrogation and tortures, that they did not want to release him, lest he discloses what he had gone through. It is not impossible, that they meant to erase his arrest and tortures by a conspiracy of silence.

When Wallenberg's disappearance became known in Sweden, his parents were not too worried because they thought it was a matter of disruption in communication, especially as the entire Swedish diplomatic staff in Budapest was not heard from. But when contact with the staff was reestablished and it turned out that only Wallenberg was missing, the search began. At first the searches were stopped by an impermeable wall. Then it was officially announced, that Wallenberg was "under Soviet protection". After a stubborn silence of 12 years, the Soviets announced, that Wallenberg died in prison of a heart attack a short time after his arrest. The parents and, after their death, the brother and sister, did not believe these statements. Based on evidence leaked through to the West, they are convinced, that Wallenberg, now 67, is still alive in a Soviet prison.

Testimony of a Doctor

An interesting testimony has been given on the BBC programme by a famous Swedish physician, who recently participated at an international physicians' conference in Stockholm. Among the participants was a physician, a Professor from the Soviet Union. The (Swedish - female) doctor asked him whether he had heard the name Wallenberg, and the Russian Professor said, that not only had he heard the name, but he had also examined Wallenberg recently, in his position as Medical Inspector of a certain prison. This information spread in Sweden. However when the Soviet Professor returned to the Soviet Union and was asked there again about Wallenberg, he replied that he did not know a thing. "The distinguished Professor said", related the Swedish doctor on the BBC, "that since they had conversed in German, and he did not know German well, he simply had not understood her questions".

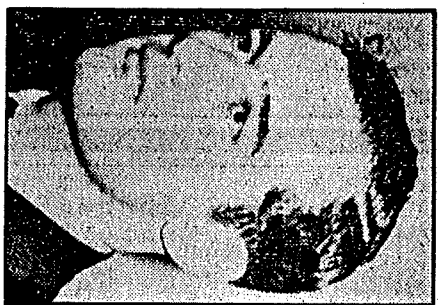
None of those interviewed on the programme referred to the book, recently published in Stockholm, according to which Wallenberg had met his death in a train explosion in Hungary in 1947, two years after his disappearance. Wallenberg's brother, now a Professor in Stockholm, says: "It is better to assume that my brother is alive and to make every effort to save him, than to accept the version that he is dead and to seal thereby the tomb of a man who may still be rotting in a Soviet prison."

John Wall

[illegible][illegible]

אלה היהודים של

המלאכה
היצרנית
המלאכה

[illegible][illegible]

ראול
ולנברג
כפי
שצולם
בהיותו
בן 24

**ביצורים מחפשים את
המלאך הגדולים**

[illegible]

חיפושים — וחזקת אטימות

[illegible]

קבוצת הנשים היהודיות עשתה
דרכה אל מחנה־המוות,
כאשר לפתע הדביקה אותה
מכונית פרטית וממנה קפץ צעיר,
כבש בהידור, ומר גערוח
ושידולים הצליח לשכנע את קציני
הס.ס. לשחרר את האסירות — ו
אחת העדויות שנשמעה
בתוכנית־רדיו של הכנביס.
אשר ניסתה — ללא הצלחה
יתירה — להתחקות על עמבטויו של
ראול ולנברג — הדיפלומט
השבדי שהצליח אצלם מִיְהוּדָה־הנאצית
ונעלם כליל הסורביטש

[illegible]

עדות של רופא

[illegible]

איש מניין הארצות, החברים, את כל הלימודים לפניו, אשר יא
במחלקת המסחרים, אשר יצו מזה הלימודים את מורה אחר
על רכבת הנהגות בשנת 1941. עובדים לאחר הלימודים, אחרי
כל הלימודים, ביום המסחרים המסחרים, אחרי: מוסד הלימוד
כל אחת הישגות כל המסחרים המסחרים, המסחרים לקבל את
החלטה, על מנת על המסחרים, המסחרים את המסחרים, אשר
אחריהם נקם המסחרים בכל המסחרים.

1980-05-27

ex t:

Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
Lundström Pol I
Gullers
exp 800528/ACF
gk Berlin nr 28 ✓
amb Bonn nr 123 ✓
amb Moskva nr 100 ✓
amb Tel Aviv nr 38 ✓
amb Washington,
nr 86 ✓

STRÄNGT FÖRTROLIG

Samtal i Wallenberg-ärendet med Isaac Abromovitj Miller
hbr Jerneck - Nilsson 1980-04-29

Fru Nina Lagergren
F justitierådet Ingrid
Gärde-Widemar
exp 800528/ACF
Ö t ovanst gk + amb
m remiss 80-05-28
f kdm/ACF

EXPEDIERA	
med	199 den
sv. kurir	27 5 80
utl. kurir	
luftpost	
vanl. post	Sign. W

Genom förmedling av den danska Sacharov-kommittén kom den svenska Wallenberg-föreningen medio april 1980 i kontakt med en i Västberlin boende tidigare sovjetisk lägerfånge, Isaac Abromovitj Miller, som uppgav sig ha vistats i Sovjetunionen i olika fångläger tillsammans med Raoul Wallenberg åren 1947 till 1952. Sedan departementet av Wallenberg-föreningen underrättats om Miller, instruerades generalkonsulatet i Berlin att kontakta denne. Miller besökte generalkonsulatet den 28 april. Hans berättelse vid detta besök refereras i handbrev Jerneck - Nilsson 1980-04-29.

Den 11 maj publicerade Berlingske Tidende och Svenska Dagbladet utförliga artiklar om Millers uppgifter angående Wallenberg. Artiklarna byggde på en intervju, som en Sacharov-kommittén närstående dansk journalist gjort med Miller. Innehållet i dessa artiklar återgavs senare i ett stort antal svenska tidningar.

Med hänsyn till de uppseendeväckande informationer Miller lämnat beslöt kabinettsssekreteraren att kompletterande samtal skulle föras med Miller. I detta syfte utsändes departementssekreteraren Göran Lundström och jag till Berlin. Ett tre timmar långt samtal med Miller fördes på generalkonsulatet där den 22 maj. Vid samtale var även konsul Gunnar Wik närvarande.

Isaac Abromovitj Miller föddes 1926 i Moskva, där han också tillbringade sin uppväxttid. Fadern var av tyskjudisk börd från Ostpreussen, medan modern - som ännu lever - är ryska med judiskt påbrå. Under 1930-talets

första hälft var fadern anställd vid Transtorgpit för att sköta vissa utlandsaffärer. Han företog bland annat resor till Förenta Staterna och Turkiet. I samband med Stalins stora terror bortfördes Miller senior utan närmare förklaring. Familjen fick 1937 veta att han arkebuserats, anklagad för att vara kontraspion.

Modern arbetade som kirurg vid ett Moskva-sjukhus. Hon arresterades 1944, anklagad för att ha haft kontakter med utlänningar. Efter sex års lägervistelse frigavs hon 1950. Modern tvangs för att åter kunna utöva sitt yrke att flytta från Moskva till Baku.

Isaac Miller inkallades 1943 till militärtjänst vid ett pansarregemente i Gori, Georgien. Efter ansökan överfördes Miller till flygvapnet. Han sändes under sommaren 1944 till fronten som jaktflygare.

Efter en benskada var dåvarande löjtnanten Miller 1946 placerad som biträdande chef för ett skjutfält i trakten av Budapest. Han trakasserades där ständigt av sin chef, en överstelöjtnant. "Var har Du vunnit Dina utmärkelser ? Du är ju bara en smutsig jude".

Miller arresterades och framtogs sina dekorationer, sedan det kommit till ett allvarligt uppträde mellan honom och överstelöjtnanten. Vid en summarisk rättegång dömdes Miller till döden såsom folkfiende. Efter att under 39 dagar ha suttit i dödscell i Tiflis benådades Miller. Hans straff fastställdes till 10 års arbetsläger och därefter förlust av sina medborgerliga rättigheter under 5 år.

Via Botyrka-fängelset i Moskva fördes Miller i december 1946 till fängelset Chresty i Leningrad. I februari eller mars 1947 sändes han vidare till det stora transitlägret vid Petjora. Genom detta, som enligt Miller alltjämt används, passerade såväl fångar dömda för politiska som kriminella brott. Miller sattes i en "

stor cell med cirka 150 fångar. De flesta var politiska fångar, men här fanns även kriminella med mycket långa straff att avtjäna.

Miller erinrade sig att det förutom sovjetiska medborgare även satt tyskar, polacker och tjecker i cellen. Tillfrågad om namn på medfångar nämnde Miller, efter stor tvekan, polackerna Bramborg och Kartowski samt tysken Heinz Fraenkel. I övrigt kunde Miller inte erinra sig ens medfångarnas förnamn.

Miller och tre andra fångar uttogs för kökshandräckning och matdistribution. När Miller en dag fördelade soppa i en cell, sade honom en fånge på bruten ryska: "Håll i litet mer åt mig. Jag är utsvulten efter lång tid i isoleringscell".

I maj 1947 överfördes Miller till ett läger vid staden Inta - känd för sina kolgruvor - nära Petjora. Under järnvägstransporten till Inta i mörka, fönsterlösa boskapsvagnar, hamnade Miller bredvid en fånge som sade: "Kommer Du inte ihåg mig. Det var ju jag som bad om en extra portion soppa". Denne fånge började berätta om sitt öde. Han hade arresterats 1945 i Budapest tillsammans med sju andra personer. I Moskva hade han, vill Miller minnas, suttit i Botyrka-fängelset. Därefter hade följt en tid i Chresty i Leningrad, så Petjora och nu var han på väg till Inta.

Millers medfånge berättade att hans föräldrar var i livet, och att han hade syskon. Förmodligen var medfången, som sade sig heta Raoul Wallenberg, konstnär eller arkitekt till yrket. Samtalet ägde rum på ryska, men medfången kunde även jiddisch. Millers kunskaper i detta språk inskränkte sig till enstaka ord.

Under några veckor i Inta-lägre arbetade såväl Miller som Wallenberg med att lasta kol. De överfördes därefter - på försommaren 1947 - till 501:a

konstruktionsprojektet vid Salechard. Denna plats är belägen vid Ural-bergens nordligaste utlöpare och ligger på vänstra stranden av floden Ob. I området fanns flera andra lägerpunkter.

Under den första tiden vid Salechard inkvarterades lägerfångarna i tält. Först fram emot vintern byggdes baracker. Maten var genomgående mycket dålig. Detta fick till följd att många fångar dukade under. Arbetet var också hårt på tundran. Fångarna sysselsattes med att anlägga en järnväg mellan Salechard och Port Igarka på en sträcka på 1.755 kilometer. Chef för projektet var översten Barabanov.

Miller uppgav att han ständigt arbetade tillsammans med Wallenberg. Den ende ytterligare medfånge som Miller kunde erinra sig var polacken Gregori Lubarski, bördig från Lwow. Vid lägerpunkten fanns cirka 2.500 fångar, varav omkring 300 var förlagda i samma barack som Wallenberg och Miller. Sovjetiska medborgare och utlänningar bodde gemensamt i baracken. Någon åtskillnad gjordes inte heller mellan politiska och kriminella fångar.

Wallenberg berättade att han under tjänstgöringen i Budapest burit svensk militäruniform med båtmössa. Han hade arbetat vid det svenska "parlamentet". (Parentetiskt må nämnas att Miller regelmässigt blandade samman begreppen ambassad och parlament). Vidare hade Wallenberg berättat att han under sin ungdom studerat. Detta var allt Miller kunde erinra sig från samtalen med Wallenberg under drygt fem år.

Miller hade fått uppfattningen att Wallenberg var cirka 45 år gammal. Han hade mörkt hår, var något över medellängd och hade ett ärr bakom ena örat.

Efter några år i lägret hade Wallenberg, på grund av att hans fötter svullnat till följd av skörbjugg,

uttagits att arbeta inom lägertvätteriets torkanläggning. Miller arbetade vid denna tid själv i lägerköket. Wallenberg hade vidare i uppgift att texta plakat för lägrets behov.

Miller flyttades under hösten 1952 till ett läger vid Tsermermanovka, inte långt från staden Komsomolsk vid Amur-floden, nära den kinesiska gränsen. Fångarna informerades i regel inte om anledningen till att de förflyttades. Wallenberg var kvar i Salechard-lägre när Miller lämnade detta. Däremot förflyttades Lubarski tillsammans med Miller.

I lägret vid Tsermermanovka arbetade Miller som traktorförare. Någon gång på försommaren 1953 var han en dag sysselsatt med att lägga ned rör i diken, när en person på andra sidan ett taggtrådsstängsel ropade "Isaac, Isaac". Denne person visade sig vara Wallenberg. Efter några dagar lyckades Miller ta sig över till den zon, där Wallenberg befann sig. De båda kamraterna hade därvid ett timslångt samtal. Vad som avhandlades kunde Miller inte erinra sig.

I augusti 1953 rehabiliterades Miller, som en följd av de amnestier vilka utfärdades efter Stalins död, och fick återvända till Moskva. Såvitt Miller kom ihåg hade Wallenberg dömts för spioneri enligt paragraf 58: 1B i den sovjetiska strafflagen. Någon särskild strafftid hade inte utmätts.

Kort tid efter det att han frigivits flyttade Miller till Baku, där hans moder var bosatt. Miller fick arbete som svarvare, gifte sig småningom med en judinna och fick i äktenskapet två barn. Hustrun dog 1976. Miller ansökte 1972 om tillstånd att med sin familj flytta till Israel. Först 1978 fick han utresetillstånd för sig själv och en son. Denne vägrades emellertid av myndigheterna att få följa med, när Miller skulle emigrera på nyåret 1979. De båda sönerna bor numera hos Millers moder.

I april 1979 anlände Miller via Wien till Israel. Hans avsikt var att söka sig vidare till Förenta Staterna, där han har en syster bosatt i San Francisco och en broder bosatt i Chicago. Systemen skickade pengar så att Miller den 31 juli 1979 kunde resa från Israel, där han aldrig trivdes, till Grekland. Därifrån gjorde Miller en avstickare till Italien. Åter i Grekland reste han med hjälp från Röda Korset till Frankfurt. Där hörde Miller talas om att flyktingar från Östeurop fick ett särskilt gott mottagande i Västberlin.

Till Berlin anlände Miller den 24 januari 1980. Han vistades en tid i lägret Marienfeld. Senare togs han om hand av hjälporganisationen CARITAS, som betalar ett pensionatsrum för Miller. Från CARITAS erhåller han vidare 60 mark per vecka för sitt uppehälle. Miller söker nu via det amerikanska generalkonsulatet i Berlin tillstånd att få invandra i Förenta Staterna.

I Berlin hade Miller tidigare i vår läst en annons i den i Paris utgivna emigranttidningen "Den ryska tanken", vari medfångar till Wallenberg efterlystes. Genom att fylla i och sända in talongen till annonsen kom Miller i kontakt med den danska Sacharov-kommittén. Innan han läste artikeln, hade Miller nästan helt glömt bort Wallenberg. Miller hade dock erinrats om denne något av 1970-talets första år. En god vän i Baku, Janik Neuman, hade under gemensam väntan på emigration: kontoret i staden berättat att han genom Voice of America hört en efterlysning av Wallenberg.

Det allmänna intrycket från det tre timmar långa samtalet med Miller är att dennes ramberättelse är sammanhängande och i vissa stycken detaljerad. Så snart Miller kommer in på sina föregivna möten med Raoul Wallenberg, blir berättelsen dock genast färg- och konturlös. Miller undviker sorgfälligt alla uppgifter som skulle kunna kontrolleras. Särskilt anmärkningsvärt

är att Miller, förutom Wallenberg, endast kan ge namnet på fyra medfångar från en sexårig lägervistelse. Dessa fyra är även mycket vagt identifierade.

Om Miller verkligen, som han påstår, träffat Wallenberg nästan dagligen under fem år, är det anmärkningsvärt att Miller inte klarare kan beskriva sin kamrat. Miller vet sålunda mycket litet om Wallenbergs bakgrund.

Via ambassaden i Tel Aviv har departementet lyckats spåra Janik Neuman (meddelande i särskild ordning, 1980-05-20 från Tel Aviv). Denne påstår sig inte ha träffat Miller på decennier och säger sig inte veta något om Wallenberg. Neuman uppger att han och Miller är barndomsvänner från Baku.

Detta stämmer inte med Millers berättelse. Miller säger sig ju vara uppvuxen i Moskva. Utrymme kan naturligtvis här finnas för missförstånd - barndomsvän kan ha förväxlats med ungdomsvän etc. Neuman kan naturligtvis även ha sina skäl att inte kännas vid en bekantskap på senare år med Miller. Slutsatsen måste dock bli att Neumans utsago ytterligare ökat tvivlen på Millers trovärdighet.

När jag sade honom att den svenska Tel Aviv-ambassaden varit i kontakt med Neuman, väckte detta ingen förvåning hos Miller. Han frågade efter Neumans vistelseort och konstaterade lugnt att denne måste ha glömt vad han hört genom Voice of America. Miller föreföll också oberörd av Neumans uppgifter att de två varit barndomsvänner i Baku. Dock vidhöll Miller att han själv vuxit upp i Moskva. Det kan nämnas att Miller uppgav 1925 som Neumans födelseår (samma som Tel Aviv-ambassaden inhämtat), varför någon risk för personförväxling knappast kan föreligga.

Jag frågade Miller om lägret Halmer-Ju i Petjora-området, där den österrikiske läkaren Menachem Melzer uppger att han undersökt Raoul Wallenberg 1948 eller -49. Miller var helt obekant med namnet Halmer-Ju och kände inte heller till Melzer. En intressant omständighet är i och för sig att Melzer säger att han betecknat Wallenberg som icke arbetsför (rikspolisstyrelsens promemoria 1974-04-22). Enligt Millers berättelse skulle Wallenberg ha fått lindrigare tjänst på grund av skörbjugg.

Lundström, Wik och jag gjorde den gemensamma slutbedömningen att Millers trovärdighet beträffande uppgifterna om Wallenberg måste starkt ifrågasättas. De huvudsakliga skälen härtill är redan nämnda - tvekan att ange namn på medfångar samt bristen på detaljer ifråga om Wallenbergs person och livsöde. Vidare bör nämnas att Miller vid sina samtal på det svenska generalkonsulatet i Berlin sökt utverka svensk hjälp för sina ansträngningar att få inresetillstånd för Förenta Staterna. Berättelsen om Wallenberg har härvidlag tjänstgjort som hävstång. Slutligen är de kunskaper Miller har om Raoul Wallenbergs person så ytliga att de kunnat förvärvas från en enstaka tidningsartikel.

Nämnas bör att Miller som ersättning för samtalet på generalkonsulatet den 22 maj utlovades 100 mark. Han uppmanades även att hålla generalkonsulatet underrettat om eventuella adressförändringar.

Lars-Åke Nilsson

UTRIKESDEPARTEMENTET
 Utrikesministerns kansli
 Handläggare: kr Nilsson/ACF

Dnr	40	Avd	Grupp	Mål
1980-05-27		P	2	Eu ^I

Ministern Linton

WIEN

U. n.

Wallenberg-ärendet
 (3 bil)

Broder,

Den Kuno Kuncsev som tidigare varit aktuell i korres-
 pondensen mellan Wien-ambassaden och departementet i
 ./1-3 Wallenberg-ärendet har, såsom Eu skall finna av när-
 slutna handlingar, på nytt givit ifrån sig livstecken.
 Jag överlåter åt Dig att avgöra huruvida något svar
 till Kuncsev från Wien-ambassaden är befogat. Härifrån
 ser jag ingen anledning att, med tanke på de dåliga
 erfarenheter vi har av Kuncsev, besvara framställningen.

Lars-Ake Nilsson

Ifylles av postexp

Avsänd med

☒ sv kurir

☐ utl kurir

☐ luftpost

☐ vanlig post

Avsändn datum

28/5 80

Sign.

Utr min kansli/Kr Nilsson/ACF

Ärende

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-27

Avd

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk OTTAWA

Text

Ambassadören från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

PRIMO:

Någon förändring har inte ägt rum i den svenska regeringens linje beträffande Wallenberg-ärendet. Såsom redovisades i utrikesministerns uttalande 1980-01-16 (jämför pressmeddelande samma dag) kvarstår kravet på att sovjetiska vederbörande skall lämna en uttömmande redovisning. Vidare gäller naturligtvis att utrikesdepartementet följer varje nytt spår i ärendet.

För Din personliga information kan nämnas att utrikesministern kommer att ta upp Wallenberg-saken vid sitt förestående besök i Moskva.

SECUNDO:

Per Angers aktiviteter i Ottawa vecka 20, som Du åberopar, är inte kända för departementet. Vi förutsätter att Anger agerar såsom privatperson och medlem av Raoul Wallenberg-föreningen.

TERTIO:

Som Du skall finna av dossiern har den kanadensiska regeringen via sin beskickning i Moskva nyligen gjort framställningar till förmån för Wallenberg. Svensk tacksamhet har uttryckts i Ottawa och Stockholm.

I dagsläget ser vi inget skäl för ytterligare kontakter mellan ambassaden och kanadensiska myndigheter i Wallenberg-ärendet.

Cabinet

ex t:

Leifland

Eckerberg

Berg-Pol-I

Kab. sekr

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: tel 110 t gk Los Angeles samt
tel 489 t svensk Washington 1980-05-29

BERGQUIST/H

ORIGINAL TELEGRAM
KOPIOR ENL. ANT.
IN 1016 00

28 MAR 80 22 15

NNNN

DNR 84:A 869
P 2 EU

SVENSK WASHINGTON KNR 191 1980 05 28

CABINET STOCKHOLM

869. FOER L AA NILSSON UTRIKESMIN KANSLI FRAN BERGQUIST
ANG WALLEBERGSÅKEN.

P R I N O. VI HAR IDAG MOTTAGIT NEDAN UNDER SECUNDO AATRGIVNA
TELEX, VILKET HÄR BER DIG BESVARA.

S E C U N D O. CIT. DET VORE NOG KLOKT OM VI FICK TILLFÄLLE
VISA LÄMPLIGT TILLHÖRSGÅENDE MOT CENTRETS HÅNGA OMSKEDÅAL
OM TILLGÅENGLIG DOKUMENTATION ETC FOERUTOM SEDVANLIG JOURNAL-
LISTSERVICE. HAR DU BESTÄLLT SÅDANT MATERIAL I STOCKHOLM?
TUNBERG SVENSK LOS ANGELES.

SLUTCIT

WACHTHEISTER

SVENSK WASHINGTON KL

SVERIGES AMBASSAD

WASHINGTON

1980-05-23

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
ex a + b t:

Fru Nina Lagergren
F justitierådet I Gärde-Widemar
Leifland
Eckerberg
Berg Pol I
amb Moskva onumr
amb Tel Aviv onumr

exp 800529/ACF

Kanslirådet Lars Åke Nilsson
Utrikesministerns kansli

Utrikesdepartementet

360

INKOM UD		
1980-05-28		
AVD.	GR.	MAL.
D	L	Sw I

Publicitet kring Raoul Wallenberg
hbr Bergquist-Nilsson 1980-03-31
(\$ bil.)

Broder,

./.

Härmed en bunt klipp om Raoul Wallenberg. De lär väl inte innehålla något för Dig nytt, men kan ses som ett utslag av det återkommande intresset för saken. Insändarna efter New York Times-artikeln (jfr ovancit hbr) är nog värda att notera, särskilt vad den kände ungerskfödde historikern John Lukacs - bl.a. författare till den intressanta "The Last European War" (1978) - samt det försvar som vi faktiskt får i Mayer Raks insändare.

Mats Bergquist

mh.

Press Intelligence, Inc.
WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

KANSAS CITY, MO.
STAR

EVENING - 286,042
SUNDAY - 400,215

FEB 1 1980

Prisoner in U.S.S.R.?

Swedes Retrace Envoy's Fate

STOCKHOLM, Sweden. (AP)—Official documents made public Thursday indicate blunders and timidity by Swedish officials more than 30 years ago may have contributed to the Soviet refusal to reveal the fate of Raoul Wallenberg, a diplomat last seen in war-torn Eastern Europe in 1945.

Wallenberg was a resourceful businessman-diplomat who saved thousands of Hungarian Jews in World War II by giving them Swedish visas. He disappeared in 1945 when Soviet troops arrested him in Budapest. The Soviets refuse to say anything—except that he died in a Moscow prison in 1947.

Interest was revived recently by reports that Wallenberg was seen in Russian labor camps after 1947.

A 2,000-page file of Swedish government actions in the Wallenberg affair from 1945 to 1949 were declassified in response to the renewed interest.

The government has asked the Soviet Union to account for Wallenberg and has denied assertions of laxity in pursuing the case by Wallenberg's family.

According to the documents released Thursday:

- A former Swedish ambassador, trying not to offend Josef Stalin by pressing him about the case, told the

Russian dictator in 1946 he personally believed Wallenberg had died in a car accident.

- The government refused offers in the late 1940s by a former U.S. Secretary of State, Dean Acheson and Averill Harriman, U.S. ambassador to the Soviet Union, to help find Wallenberg.

- The government ignored Soviet diplomatic signals indicating Wallenberg might be exchanged for Russians who had defected to Sweden.

Stockholm newspapers, in editorials Thursday, accused Sweden's envoys in Moscow in the late 1940s of pursuing the Wallenberg case timidly for fear of arousing Soviet wrath.

According to the documents, Staffan Soederblom, Sweden's ambassador, told Stalin he was personally convinced Wallenberg fell victim to "an auto accident or robbers." Soederblom, now retired, said Thursday he made the remark, "because I did not want to accuse the Russians of having done harm to Wallenberg."

Tage Erlander, then prime minister, said Thursday that Soederblom's comments to Stalin were "unfortunate," and the documents show Soederblom was reprimanded.

The files showed that when another Swedish diplomat inquired about Wal-

lenberg, Russian officials asked pointed questions about several Russian defectors living in Sweden, clearly implying an exchange could be made. Foreign Minister Osten Unden rejected the idea, the documents showed.

The Swiss charge d'affaires in Budapest, Hungary, arrested the same day as Wallenberg, was released in exchange for five suspected Soviet spies arrested in Switzerland.

Most of the documents deal with Wallenberg's work in Hungary while the Nazis were in power.

SAN DIEGO, CALIF.
TRIBUNE

EVENING - 127,672

FEB 1 1980

Swedes bare blunders over vanished diplomat

STOCKHOLM, Sweden (AP) — Official documents made public yesterday indicate blunders and timidity by Swedish officials more than 30 years ago may have contributed to the Soviet refusal to reveal the fate of Raoul Wallenberg, a diplomat last seen in war-torn Eastern Europe in 1945.

Wallenberg was a re-

sourceful businessman-diplomat who saved thousands of Hungarian Jews in World War II by giving them Swedish visas. He disappeared in 1945 when Soviet troops arrested him in Budapest. The Soviets refuse to say anything except that he died in a Moscow prison in 1947.

Interest in the case was

revived recently by reports that Wallenberg was seen in Russian labor camps after 1947.

A 2,000-page file of Swedish government actions in the Wallenberg affair from 1945 to 1949 were declassified in response to the renewed worldwide interest.

The government has asked the Soviet Union to account for Wallenberg and has denied assertions by Wallenberg's family of laxity in pursuing the case.

According to the documents released yesterday:

— A former Swedish ambassador, trying not to offend Joseph Stalin, by pressing him about the case, told the Russian dictator in 1946 he personally believed Wallenberg had died in an auto accident.

— The government refused offers in the late 1940s by former U.S. Secretary of State Dean Acheson and U.S. Ambassador to the Soviet Union Averill Harriman to help find Wallenberg.

— The government ignored Soviet diplomatic signals indicating Wallenberg might be exchanged for Russians who had defected to Sweden.

Stockholm newspapers, in editorials yesterday, accused Sweden's envoys in Moscow in the late 1940s of pursuing the Wallenberg case timidly for fear of arousing Soviet wrath.

Press Intelligence, Inc.

WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

TAMPA, FLORIDA
TRIBUNEEVENING - 174,772
SUNDAY - 201,928

FEB 2 1980

Documents Bared In Swedish Mystery

STOCKHOLM, Sweden (AP). — Official documents made public Thursday indicate blunders and timidity by Swedish officials more than 30 years ago may have contributed to the Soviet refusal to reveal the fate of Raoul Wallenberg, a diplomat last seen in war-torn Eastern Europe in 1945.

Wallenberg was a resourceful businessman-diplomat who saved thousands of Hungarian Jews in World War II by giving them Swedish visas. He disappeared in 1945 when Soviet troops arrested him in Budapest. The Soviets refuse to say anything except that he died in a Moscow prison in 1947.

Interest in the case was revived recently by reports that Wallenberg was seen in Russian labor camps after 1947. A 2,000-page file of Swedish government actions in the Wallenberg affair from 1945 to 1949 were declassified in response to the renewed worldwide interest.

The government has asked the Soviet Union to account for Wallenberg and has denied assertions by Wallenberg's family of laxity in pursuing the case.

Raoul Wallenberg, a resourceful Swedish businessman-diplomat, disappeared in 1945 when Soviet troops arrested him in Budapest.

According to the documents released Thursday:

- A former Swedish ambassador, trying not to offend Josef Stalin by pressing him about the case, told the Russian dictator in 1946 he personally believed Wallenberg had died in an auto accident.

- The government refused offers in the late 1940s by former U.S. Secretary of State Dean Acheson and U.S. Ambassador to the Soviet Union Averill Harriman to help find Wallenberg.

- The government ignored Soviet diplomatic signals indicating Wallenberg might be exchanged for Rus-

sians who had defected to Sweden.

According to the documents, Staffan Soederblom, a former Swedish ambassador to the Soviet Union, told Stalin he was personally convinced Wallenberg fell victim to "an auto accident or robbers." Soederblom, now retired, said Thursday he made the remark "because I did not want to accuse the Russians of having done harm to Wallenberg."

Tage Erlander, then prime minister, said Thursday that Soederblom's comments to Stalin were "unfortunate," and the documents show Soederblom was reprimanded.

The files showed that when another Swedish diplomat inquired about Wallenberg, Russian officials asked pointed questions about several Russian defectors living in Sweden, clearly implying an exchange could be made. Foreign Minister Osten Unden rejected the idea, the documents showed.

The Swiss charge d'affaires in Budapest, Hungary, arrested the same day as Wallenberg, was released in exchange for five suspected Soviet spies arrested in Switzerland.

"The petitions will be delivered to Nevada's congressional representatives for presentation to the Russian del-

egation," Wallach said.

Senators Howard Cannon and Paul Laxalt are honorary board members of the ad hoc Nevada Committee to Free Raoul Wallenberg, chaired by Attorney General Richard Bryan.

According to List's proclamation, "the signing of petitions by the state of Nevada would be an appropriate and forceful statement of the common respect and admiration in which all Americans hold individuals who have placed themselves in a position of danger for humanitarian purposes."

Press Intelligence, Inc.

WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

JEWISH WEEK
WASHINGTON, DC
FEB 14 1980
WEEKLY-15,000

Diplomats' errors noted in Wallenberg documents

By Richard Loeffler
The Jewish Chronicle

STOCKHOLM—The Swedish Government has released 1,900 secret documents concerning the missing Swedish diplomat Raoul Wallenberg who was sent to Hungary during the Holocaust and managed to save the lives of many thousands of Jews.

His activities were mainly initiated and sponsored by the Americans.

In the middle of January 1945, Wallenberg was arrested by the Soviet army in Budapest and since then his fate is unknown outside of the Kremlin.

The 1,900 documents that were released earlier than planned after the new international interest in the Wallenberg case, deal only with the period 1944-1949. Another 10,000 to 12,000 documents concerning the years 1950 to 1979 will be made public by the Swedish Government later this year.

Twenty-five documents from 1944-1949 are still secret, but it is now obvious that the Swedish Foreign Office and their Embassy in Moscow were lacking in efficiency when dealing with the Wallenberg case.

Much criticism is now being raised against the former Swedish Ambassador to the Soviet Union, Staffan Soderblom. He allegedly rejected suggestions from the American embassy in Moscow for cooperation when negotiating with the Russians about Wallenberg's release.

The main criticism against him concerned his statement when meeting Josef Stalin on June 14, 1946. He then said that he personally believed that Wallenberg had become a victim of an accident or of robbers.

This statement might have been fatal in two ways. First, it surely did not activate the Russians in their handling of the Wallenberg case. Second, the case now became one with which Stalin was concerned and thus made it impossible to get other persons in the Soviet administration to push the matter.

A former Swedish chargé d'affaires at the Swedish embassy in Moscow, Ulf Brack-Holst was asked several times when the Wallenberg case was mentioned, about people of interest to the Russians, who were in the hands of the Swedish authorities. This gave Brack-Holst the idea that the Russians were interested in an exchange.

The documents now made public show that the Swedish Foreign Minister at that

time, Osten Unden, was not willing to range any exchange between Sweden and the Soviet Union.

New initiatives from America for cooperation were, according to the documents, rejected by the next Swedish Ambassador to Moscow, Rolf Sohlman. During his term office a touching personal letter from Raoul Wallenberg's mother, Mrs. Maj Von Dar was prevented from reaching Stalin.

In a few months, documents dealing with the activities 1950-1979 will be released; there are reasons to believe that many known facts will be revealed; among them many recent eye-witness reports support the official Swedish view that Raoul Wallenberg is still alive in the Soviet Union.

LOS ANGELES, CAL.
TIMES

MORNING - 1,018,490
SUNDAY - 1,302,395

APR 14 1980

HONORED IN L.A.

Swede Kept Thousands of Jews Safe From Hitler

By JEAN MERL
Times Staff Writer

Annette Lantos was only 12 in the closing months of World War II. But the memory of the man who saved her and at least 20,000 other Jews from the Nazis in Hungary shapes her life today.

"We owe so much to Raoul Wallenberg," Lantos said during ceremonies Sunday at the Simon Wiesenthal Center for Holocaust Studies at Yeshiva University in West Los Angeles.

"He saved more than our lives," she said. "He saved our faith in humanity. He made us realize there was at least one man out there in the free world who cared. Raoul Wallenberg gave us the courage to fight back against Nazi outrages."

He seemed an unlikely hero of the oppressed Jews. Raoul Wallenberg was a Christian, born into a wealthy and prominent banking family in Sweden. But in 1944, at a time when most of the free world was still not acknowledging Hitler's "final solution" to dealing with Europe's Jewish population, Wallenberg went to Budapest as a Swedish diplomat to rescue as many as he could from extermination.

A few months later, on his way to meet with the liberating Russian forces, Wallenberg disappeared. At first, the Soviets denied knowing

anything about his whereabouts. Then they admitted he had been taken prisoner but had died in 1947—of a heart attack at age 36.

Over the years, however, reports that Wallenberg has been seen in various prisons, along with other evidence, has grown, feeding his family's belief that he is still alive. That has led to an increased, worldwide effort to find and free Wallenberg, who would now be 68.

That effort has become "an all-consuming" crusade for Lantos, now a San Francisco housewife and executive secretary of the Free Wallenberg Committee. With Wallenberg's half-brother, Dr. Guy Von Dardel, a physicist now working at Stanford University, Lantos came to Los Angeles to help launch the local campaign to rescue Wallenberg.

The Wiesenthal Center will coordinate much of the area activities, which will culminate in a two-day hearing on the Wallenberg mystery in Stockholm next month.

Lantos, like Von Dardel and others, spends much of her time and energy trying to tell others about a man who frequently risked his life for strangers.

Wallenberg set up "free houses" to hide Jews from the Nazis.

Press Intelligence, Inc.
WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

MADISON, WISCONSIN
CAPITAL TIMES

EVENING - 39,442

MAY 1 1980

Search on for Swede who aided fleeing Jews

By KIRSTEN O. LUNDBERG
United Press International

STOCKHOLM, Sweden — When Raoul Wallenberg disappeared in the Soviet Union in 1945, he was theoretically protected by diplomatic immunity, the World Jewish Council and President Franklin Roosevelt's War Refugees Board.

Thirty-five years later reports persist that the wealthy Swedish diplomat who ferried thousands of Jewish refugees out of Eastern Europe to safety is alive in the Soviet Union.

After the war the Soviets denied they had Wallenberg and in 1957 answered Swedish government inquiries by saying he must have died in prison in 1947.

The Raoul Wallenberg Association, in cooperation with the Andrei Sakharov Committee in Copenhagen, has organized an international hearing — originally set for May 24 but now postponed until autumn — into the fate of the diplomat.

Representatives from around the world will assemble to hear testimony from witnesses about Wallenberg's imprisonment.

International interest in Wallenberg, who would be 68 on Aug. 4, has risen sharply recently. Recently resigned U.S. Secretary of State Cyrus Vance made inquiries about him to the Soviet Embassy in Washington, according to the Wallenberg Association. The State Department is still waiting for an answer.

Wallenberg is a hero to Jews and honored as one of the "righteous Gentiles" at Yad Vachem, Israel's memorial to the Holocaust's 6 million victims.

At the time of his arrest he was attached to the Swedish mission in Nazi-occupied Hungary, in charge of efforts to rescue Jews from Adolf Hitler's persecution.

After the Soviets arrived in January, 1945, he was arrested along with co-worker Wilmos Langfelder and his Hungarian chauffeur and taken to the Soviet Union.

Only in 1957 did then Deputy Foreign Minister Andrei Gromyko admit Wallenberg had been held in Moscow prisons. According to a document found at the infamous Lubyanka prison, Wallenberg died in his cell on July 17, 1947, of a heart attack.

However, during the 1950s prisoners of war returning from the Soviet Union to Western Europe recounted meetings with or news of a man fitting the description of Wallenberg. They said he was held in a prison in the town of Vladimir.

Further Swedish inquiries yielded no further information from the Soviets.

In 1961 a professor, Nana Swartz, in a private conversation with long-time Soviet colleague A.L. Myasnikov, was told that Wallenberg was sick and confined to a mental hospital. Myasnikov later denied his statement.

The latest indication Wallenberg was still alive was in 1975, although word arrived in Sweden only in 1978. Abraham Kalinski, a resident of Israel, said he learned a Russian Jew had seen a Swede in Butyrka prison in Moscow in 1975 who said he had been imprisoned for 30 years. The Russian Jew, Jan Kaplan, said the man seemed healthy.

After the report, Swedish officials presented a new petition to the Soviets and were given the same answer: Wallenberg had died in 1947.

The association hopes the scheduled hearing will bring new focus to the Wallenberg case and answer the question: Is Raoul Wallenberg alive?

Press Intelligence, Inc.
WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

PHILADELPHIA, PA.
BULLETIN

EVENING - 536,330
SUNDAY -- 643,387

MAY 4 1980

Mystery cloaks his fate

Swedish diplomat
was World War hero

Stockholm, Sweden — (UPI) — When Raoul Wallenberg disappeared in the Soviet Union in 1945, he was theoretically protected by diplomatic immunity, the World Jewish Council and President Franklin D. Roosevelt's War Refugees Board.

Thirty-five years later reports persist that the wealthy Swedish diplomat who ferried thousands of Jewish refugees out of Eastern Europe to safety is alive in the Soviet Union.

After the war the Soviets denied they had Wallenberg and in 1957 answered Swedish government inquiries by saying he must have died in prison in 1947.

The Raoul Wallenberg Association, in cooperation with the Andrei Sakharov Committee in Copenhagen, has organized an international hearing — originally set for May 24 but now postponed until autumn — into the fate of the diplomat.

Representatives from around the world will assemble to hear testimony from witnesses about Wallenberg's imprisonment. Delegates include Elie Wiesel, chairman of President Carter's Commission on the Holocaust, Elizabeth Moynihan, secretary of the U.S. Senate's Free Wallenberg Committee, and Nazi hunter Simon Wiesenthal of the Documentation Center in Austria.

International interest in Wallenberg, who would be 68 on Aug. 4, has risen sharply recently. Cyrus Vance, when U.S. secretary of state, made inquiries about him to the Soviet Embassy in Washington, according to the Wallenberg Association. The State Department is still waiting for an answer.

Wallenberg is a hero to Jews and honored as one of the "righteous Gentiles" at Yad Vachem, Israel's memorial to the Holocaust's 6 million victims.

At the time of his arrest he was attached to the Swedish mission in Nazi-occupied Hungary, in charge of efforts to rescue Jews from Adolf Hitler's persecution.

After the Soviets arrived in January 1945, he was arrested along with co-worker Wilmos Langfelder and his Hungarian chauffeur and taken to the Soviet Union.

Only in 1957 did then Deputy Foreign Minister Andrei Gromyko admit Wallenberg had been held in Moscow prisons. According to a document found at the infamous Lubyanka Prison, Wallenberg died in his cell on July 17, 1947, of a heart attack.

However, during the 1950s prisoners of war returning from the Soviet Union to Western Europe recounted meetings with or news of a man fitting the description of Wallenberg. They said he was held in a prison in the town of Vladimir.

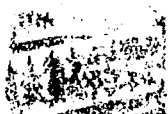
Further Swedish inquiries yielded no further information from the Soviets.

In 1961 a professor, Nana Swartz, in a private conversation with long-time Soviet colleague A. L. Myasnikov, was told that Wallenberg was sick and confined to a mental hospital. Myasnikov later denied the statement.

The latest indication Wallenberg was still alive was in 1975, although word arrived in Sweden only in 1978. Abraham Kalinski, a resident of Israel, said he learned a Russian Jew had seen a Swede in Butyrka Prison in Moscow in 1975 who said he had been imprisoned for 30 years. The Russian Jew, Jan Kaplan, said the man seemed healthy.

After the report Swedish officials presented a new petition to the Soviets and got the same answer: That Wallenberg had died in 1947.

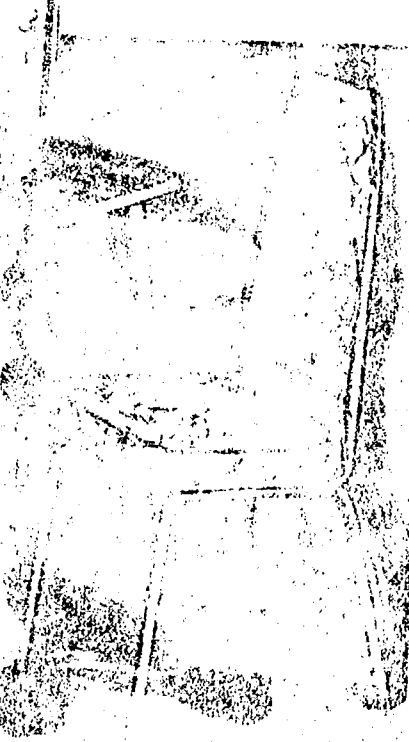
The association hopes the scheduled hearing will bring new focus to the Wallenberg case and answer the question: Is Raoul Wallenberg alive?

price 100.00
spring, 100.00 board
10.00 bike, 10.00 and in
was 10.00

10.00

10.00

10.00

10.00

Press Intelligence, Inc.
WASHINGTON, D.C. 20005

Front Page	Edit Page	Other Page
---------------	--------------	---------------

NEW YORK, N.Y.
TIMES

MORNING - 878,714
SUNDAY -- 1,486,662
-- MAY 4 1980

Wallenberg and the Jews of Hungary

Although Raoul Wallenberg failed to receive the Nobel Peace Prize in 1949, this error can still be rectified ("The Lost Hero of the Holocaust" by Elenore Lester and Frederick E. Werbell, March 30). Awarding Wallenberg the 1980 Nobel Peace Prize would constitute an appropriate recognition of the unselfish sacrifice he made, as well as serve to focus world attention on him.

AARON D. MASLOW
Brooklyn, N.Y.

Nine hundred thousand Jews lived in relative safety in Hungary before the Germans occupied the country in March 1944. In Miss Lester's words, "Hitler had become enraged by their continued existence in Hungary, his supposed ally." Yet earlier, she writes of "the pro-Nazi Hungarian Government" before March 1944.

It is true that more than 10,000 Jews in Budapest were protected, and saved, by Wallenberg; but the main factor in the survival of the 200,000 Jews of the capital city was the decision of the Regent, Admiral Horthy, to prevent their planned deportation, with armed force, if necessary — a crucial decision taken on July 7 and 8, 1944 — that is, before Wallenberg was to arrive in Budapest. In this decision, the Regent was influenced by messages from the Allies, from the Pope, and from the King of Sweden; and Wallenberg's mission, too, was known and tacitly supported by the Regent and by the remaining conservative elements of the administration of

a country then under German occupation.

Miss Lester writes: "In a country long known for anti-Semitism, the Arrow Cross gangs were able to function with little resistance from the general population." There were undoubtedly many anti-Semites in Hungary, whose deeds, and words, were often murderous. Still, the majority of the Jews in Budapest — those outside the last-minute ghetto (70,000) and those not in Swedish, and other, neutral "houses" (30,000) — survived because many non-Jewish Hungarians hid them in their apartments and houses and cellars.

There is no monument to Wallenberg in Budapest, as Miss Lester correctly states. There is, however, a Wallenberg Street. — JOHN LUKACS, Phoenixville, Pa.

Elenore Lester replies:

The complex terms of Admiral Horthy's government, under severe pressure from the Germans, the Western Allies and the advancing Russians, were impossible to discuss adequately within the scope of a magazine article focusing on Raoul Wallenberg's role at that critical period. The appalling fact remains that, in February 1945, only 17 percent of the Hungarian Jews recorded in 1941 were alive on Hungarian soil (see Helen Fein's "Accounting for Genocide").

I have to take exception to a statement in the article about Raoul Wallenberg, according to which "Switzerland . . . assisted [the Jews of Hungary] on a far more limited scale than Wallenberg's operation."

My father, Arthur Weiss, with the aid of the Swiss Consul in Budapest, established an Emigration Department of the Swiss Embassy in his own business offices. He "invented" the system of protective passes, which were manufactured by relays of typists, on 24-hour shifts, and handed out to applicants. My father filled his building with innumerable Jewish refugees, then rented the unused building next door, and filled it, too. When that building was full, he established the so-called "protected houses" in former "yellow-

star houses." He set up a Swiss hospital for these houses, and organized its provisioning.

The Swedes then began similar activities. My uncle, István Gardonyi, became the deputy to the leader of the Swedish effort. Raoul Wallenberg arrived on the scene relatively late, but then threw himself into the relief work with a high degree of personal exposure.

The Swiss activity, led by my father, was assisted by various Zionist organizations. False identification papers were manufactured on a wholesale basis. Activists often dressed in Nazi or Arrow Cross uniforms, sometimes succeeded in saving entire groups of Jews who were being marched to the Danube to be machine-gunned into the river, by appearing to relieve the executioners from the murderous "work shift."

My father was caught by Arrow Cross bandits, and was taken to the headquarters in Budapest. Nothing has been heard from him since the day of his capture on Jan. 1, 1945. My uncle was shot by a Russian soldier.

GABRIEL P. KATO
New York City

SVERIGES GENERALKONSULAT

1980-05-20

LOS ANGELES

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson - Tunberg 1980-06-05
samt bil besv med signatur av stats-
ministern 1980-06-04
ex t: v g se bil

Kanslirådet Lars-Åke Nilsson
Utrikesdepartementet

Brödskande

29		
INKOM UD		
1980-05-28		
Avd. ☒	Gr. 2	Mål ☒

Brev till statsministern
(3 bil) ✓

Raoul
Wallenberg -
ärendet

Broder,

Härmed får jag sända Dig - för benägen vidarebefordran -
ett brev riktat till statsministern. En kopia bifogas
för departementets kännedom.

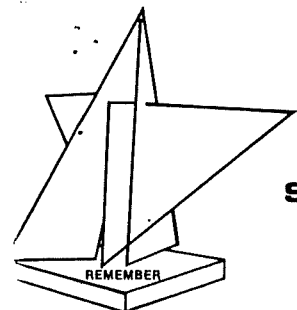
Jag bifogar även en kopia av mitt telegram idag till
Mats Bergqvist i Washington.

En kopia

Olle Tunberg
Olle Tunberg

BLg

SIMON WIESENTHAL CENTER FOR HOLOCAUST STUDIES
on the campus of yeshiva university of los angeles

Mr min kansli/
 r Nilsson/ACF

May 19, 1980

tg: besv m signatur av
 tatsministern 1980-06-04

amt hbr Nilsson - Prime Minister Thorbjorn Falldin
 unberg, gk Los Swedish Government
 angeles 1980-06-05 Stockholm, Sweden

x t: Dear Mr. Prime Minister:

Gift and
 Berg
 erg Pol I
 mb Washington onumr
 mb Moskva onumr
 mb Tel Aviv onumr
 mb Wien onumr
 k San Francisco,
 numr

exp 800605
 ACF

I am taking this opportunity to communicate with you on behalf of the largest Holocaust Center in the English speaking world, one which bears the name of the famed Nazi hunter and humanitarian, Simon Wiesenthal. As an institution which deals exclusively with the lessons and the legacy of that darkest period in mankind's history, we feel a strong responsibility on behalf of the victims of the Holocaust - the six million Jews and five million non-Jews, the tens of thousands of the survivors of the Holocaust in our country and on behalf of the forty thousand members of the Wiesenthal Center, to take a leadership rôle in our country to educate the public about the great deeds of a man who served Sweden and all of mankind so bravely and so successfully in fighting the forces of evil in 1944 and 1945. I speak, of course, of Raoul Wallenberg. Towards this end, the Wiesenthal Center will produce a documentary about Wallenberg's deeds. It will also focus in on the question of his ultimate fate. As your government is well aware, persistent reports from inside the Soviet Union have left many interested parties unconvinced that Wallenberg died in 1947. Although we recognize and applaud the efforts on the part of your government to fully account for his fate, we also would strongly urge your government to utilize the multitude of official and unofficial contacts with the Soviets, which will be created as a result of Sweden's participation in the upcoming Moscow Olympics, in order to reiterate the resolve of the Swedish Government and people not to forget the forgotten hero of the Holocaust.

Please be assured that the Wiesenthal Center and many highly motivated individuals and institutions throughout the world are also seeking the assurances of our President and of our Secretary of State that they will continue to raise the question with the Soviets directly until the issue has been

Rabbi Marvin Hier
 Dean

Efraim Zuroff
 Director

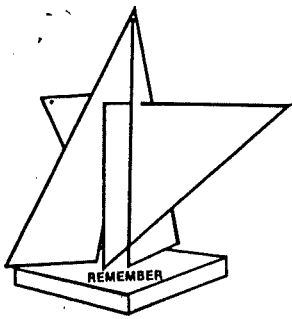
Simon Wiesenthal
 Visiting Scholar

Rabbi Abraham Cooper
 Assistant to the Dean

Marlene F. Hier
 Office of Grants and Development

9760 west pico boulevard, los angeles , california 90035

(213) 653-9036

- 2 -

properly addressed by the Russians. Please further be assured that the Wiesenthal Center does not perceive this campaign as an anti-Soviet activity - we have no desire to create or become involved in a propaganda war between the East and the West. Rather, we feel that we all share a strong moral obligation to do everything in our power to find out if Wallenberg is alive and if so, to arrange for his prompt reunification with his family at the earliest possible date.

Thanking you for your cooperation,

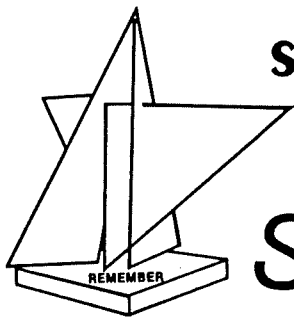
Sincerely yours,

Abraham Cooper

Rabbi Abraham Cooper
Assistant to the Dean
Director of Outreach Programs

AC:ld
enc.

cc: Simon Wiesenthal
Secretary of State Edmund Muskie
Senator Pat Moynihan
Senator Frank Church
Senator Claiborne Pell
Senator Carl M. Levin
Annette Lantos
Dr. Guy Von Dardel
Foreign Minister Ola Ullsten
Consul General Olle Turnberg

SIMON WIESENTHAL CENTER FOR HOLOCAUST STUDIES

AT YESHIVA UNIVERSITY OF LOS ANGELES

9760 WEST PICO BOULEVARD, LOS ANGELES, CALIFORNIA 90035

SOCIAL ACTION UPDATE

SOCIAL ACTION UPDATE #4

SPRING 1980

SPECIAL ALERT

RAOUL WALLENBERG:

ACCOUNTING FOR THE LOST HERO OF THE HOLOCAUST.

*"He gave us the sense that we were still human beings ... he came himself.
He talked to us and showed that one human being cared about what was happening to us"*
—survivor

WHO IS RAOUL WALLENBERG?

A Swedish diplomat (non-Jew) who at the behest of the American War Refugee Board and at grave risk to his own life, went to Hungary in 1944 to coordinate the efforts to rescue Jews from the hands of the Nazis. Wallenberg set up headquarters in Budapest and began by offering protection to any Jew who had links to Sweden. Later, he extended his operations by establishing "international houses" under the protection of the Red Cross in which thousands of Jews were granted refuge. When the Nazis initiated a forced march of Hungarian Jews, Wallenberg followed the marchers saving those whom he could save and assisting the others by providing them with food and clothing. Tens of thousands of Jews were saved as a result of his actions.

WHERE IS HE NOW?

He was taken prisoner by the liberating Russian forces in 1945, and subsequently disappeared. Later, the Soviet Government asserted that he had died in prison in 1947. Testimony by refugees from Soviet imprisonment and a former KGB agent indicate that he is currently being held in a Siberian insane asylum.

WHY DID THE SOVIETS ARREST HIM?

There is no obvious reason for Wallenberg's arrest or his detention. Various theories have been advanced including Russian suspicion of espionage, Russian fear of Western influence in postwar Hungary, and seizure by Soviet officials of refugee aid funds that Wallenberg was in charge of. Continuing to hold him is an outrageous violation of law, morality, and decency—especially now when so many former SS officers have been set free.

CAN ANYTHING BE DONE TO FREE HIM?

The Soviet Government has frequently shown sensitivity to public opinion in the West. Exiled dissidents are unanimous in their advocacy of public pressure from the West on the Soviet Union. Furthermore, the USSR is hosting the 1980 Olympics, and are very anxious to avoid international embarrassment. If public attention were focused on Wallenberg's fate, perhaps the Soviets could be forced to respond. The governments of the United States, Sweden (of which Wallenberg is still a citizen), and Hungary should also be persuaded to approach the Soviet Union on behalf of Wallenberg.

WHAT IS THE WIESENTHAL CENTER DOING?

In order to promote international attention and concern, the Wiesenthal Center will be participating in and filming the proceedings of an International Tribunal on the Wallenberg case slated for Stockholm, Sweden in May, 1980. The Tribunal will bring together for the first time witnesses from around the globe, and a distinguished international panel led by Simon Wiesenthal and Winston Churchill, III will evaluate the testimony. In advance of the Tribunal, the Center has urged members of the United States Congress to endorse the proceedings.

HOW CAN AN INDIVIDUAL CITIZEN HELP WALLENBERG?

Raoul Wallenberg proved that one person's actions can make a difference.

- 1 . Sweden is sending a team to the Moscow Olympics. Write to Olla Ullstein, Swedish Foreign Minister, Box 1621, S10323, Stockholm 16, Sweden—to urge the Swedish Government to take strong and decisive action with the Russians who need Sweden's goodwill and cooperation for the event.

- 2 . **WRITE OR TELEGRAM TO:**

Soviet Ambassador Anatoly Dobrynin
Embassy of Union of Soviet Socialist Republics
1125 16th Street, N.W.
Washington, D.C. 20036

Yuri V. Andeopov
State Committee of Defense
2 Dzerzhinski Place
Moscow 101,000
USSR

Hungarian Ambassador Ferenc Esztergalyos
Embassy of the Hungarian People's Republic
3910 Shoemaker Street, N.W.
Washington, D.C. 20037

Swedish Ambassador Wilhelm Wachtmeister
Embassy of Sweden
600 New Hampshire, Suite 1200
Washington, D.C. 20037

Secretary of State Cyrus Vance
State Department
2201 C. Street, N.W.
Washington, D.C. 20036

TO REMIND THESE GOVERNMENTS THAT WALLENBERG IS NOT FORGOTTEN.

- 3 . Organize a Raoul Wallenberg Day in your community. Invite your elected officials to participate.
- 4 . Contact your Senators and Congressmen to enlist their support and action in ascertaining Wallenberg's fate.
- 5 . Urge members of your community, university, fraternity, etc., attending international conferences in the Soviet Union or involving Soviet officials to formally raise this issue with their colleagues.
- 6 . The Wiesenthal Center plans to produce a documentary about Wallenberg drawing heavily on the testimony of the Stockholm hearings and the files of Simon Wiesenthal. We need your support.

Simon Wiesenthal: "It is as important to find Wallenberg as it is to find Nazis—it is a matter of Jewish honor not to forget this holy man. We must leave no stone unturned until the whole truth is known about his fate."

For more information please contact Rabbi Abraham Cooper at the Simon Wiesenthal Center for Holocaust Studies Social Action Office—9760 West Pico Blvd., Los Angeles, CA 90035 (213) 553-9036.

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: besv 1980-06-02

\$

INK UTRIKESDEF		
Dnr 225 2030		
28.MAJ1980		
Avd	Gr	Maj
P	2	641

Till Utrikesdepartementet

STOCKHOLM

Undertecknad hade samtal med Herr Björk på U.D. pingsafton angående Raoul Wallenberg. 1943 på sommaren bodde Raoul Wallenberg i mitt hem på Marstrand. I slutet av sommaren var han på Marstrand några weekender, då min mamma inte hyrde ut, bodde han på hotell men kom hem till min mamma med sin plånbok. Jag vet genom min mamma att Raoul Wallenberg beundrade sin mor mycket och tyckte mycket om sina syskon. Sista gången jag talade med honom, möttes vi ute i Marstrand, jag skojade med honom om att jag plötsligt fann i ett skåp en krokodilplånbok med 1.200, som jag trodde först var min mammas. Han skrattade och var på väg till vårt hus. 1971 bodde några ryssar i mitt hus under tre veckor, den ene ryssen som fotot visar, var en av tolv ryssar, som kan svenska i Moskva, berättade han för mig. En dag sade jag till honom att Du kan framföra till gubbarna i Kreml att de skickar hem vår diplomat Raoul Wallenberg så fort som möjligt. Till svar fick jag, att han har aldrig hört talas om honom men om den rika familjen Wallenberg i Stockholm hade han hört talas om. Han ringde ambassaden nästa dag, kom hem och kallade mig för spion för svenska staten. Dagen därpå var jag kapitalistkärring och så slog han mig på armarna, "passa Dig sade jag." "Vill Du att Ni skall bli utkastade från mitt hem. Jag har lagt ut av egna pengar 1.000 kronor och hjälper Er nu med en lufträkning på 2.000 kronor för att Ni skall få pengar att handla för i Göteborg" sade jag vidare. Då sade han hur kan Du säga att de skall skicka hem Wallenberg omgående? Jag sade: "Jag vet att han lever". "Då är Du spion för oss sade han. Då sade jag "har ambassaden lärt Dig säga så"? Du är en big diplomat sade han sedan,

Vi hade mycket tjt fram och tillbaka. Jag fick mina pengar av ryssarna. Allt blev gott och väl till slut. De hade berömt mig för GKSS. och sagt att jag var mycket snäll. 1977 kom fem ryssar till Marstrand. En sekreterare på GKSS exp. sade till mig: " Kan inte Du taga hand om ryssarna". " De trivs ju hos Dig." Vi har skrivit till dem i Moskva och lämnat Din adress. Svenska Seglareförbundet har inbjudit ryssarna på allt gratis, men säg nu inget om Wallenberg för han är död." Jag svarade omedelbart: " Om han är död, så reagerar inte ryssarna som de gjort". En vacker dag körde en liten buss upp bredvid mitt hus. Ryssarna anlände med soppor på glasburkar datumstämplat nästan för dagen åtskilliga lådor av sprit och champagne. Fyra ryssar skulle segla en ledare, som beskådade mig från huvud till tårna under några dagar. Så en dag sade han: " Här har jag köpt Dig en skål". Tack det var vänligt sa jag. Den var handmålad med guld runt omkring. Samtidigt bodde en flygattaché med fru från Västtyskland. Den ryske ledaren hette Piltzchine, han fick följa med flygattachén i hans båt så de följde seglingarna gemensamt. Då hade Piltzchine sagt till honom, att det är en rysk jude med oss och seglar. Jag hade grälat tidigare på ryssarna för att de var svåra mot judarna i sitt handlingssätt. En dag kom en medicinare som hette Lundroth han talade ryska och hade pratat med den ryske juden. Han hade sagt, att de behövde pengar. " Jag trodde inte att en så stor herre som Piltzchine behövde pengar svarade jag men vem är han?" En filur " sade Lundroth. Piltzchine kunde tyska, några ord svenska. Vill Du ha pengar frågade jag honom en dag. Han tittade på mig och frågade Säger Du något om det till någon annan person? " Det stannar mellan oss svarade jag". Piltzchine och jag satte ihop räkningen, för de ville betala allt själva. Jag stämplade in pengarna på mina rum, som de hyrde. De fick cirka 4.000 kronor att köpa kläder för i Göteborg, Piltzchine var godmodig. Jag bad att få se hans pass. Han gav mig det. Han frågade mig: " Känner du poliserna på stationen?" " Nej svarade jag." Senare fick jag veta av polisen i Marstrand att han sagt där att han själv är polis. Polisen som då var på stationen hade talat ryska med honom. Piltzchine gav mig detta program om de olympiska spelen i Ryssland: Jag tror att amerikanare, tyskar, engelsmän och fransmän fick detta programhäfte. GKSS styrelse fick inget program.

1978 kom tre ryssar till Marstrand. Ledaren hette Rvalov och sade att han var general, Piltzchine hade givit honom mitt telefonnummer. Rvalov frågade mig om pengar. Det blev samma historia med räkningen som med Piltzchine. Då Rvalov fått pengar sade han att han varit gift fyra gånger men aldrig träffat någon så snäll kvinna som jag. Då sade Rvalov: " Du må tro att Piltzchine sitter i ett jätterum i Kreml., han har mycket att säga till om i Ryssland". Jag tror att han kom till Marstrand för att utforska om jag var spion. Jag satt hos en god vän och fick se i TV en bild med Bresjnev när han lade ett kuvert i valurnan, bakom honom stod två herrar den ene var Piltzchine tror jag.

Förra sommaren var jag mycket sjuk, 39 i feber, och skulle dagen därpå till Göteborg till läkarspecialist. Då jag inte vill sända ett brev från Marstrand till Ryssland, skrev jag i min feberyra ett brev på engelska och skickade fotografier av Rvalov till hans adress i Moskva. Brevet har öppnats i Moskva men på grund av det stod Raoul Wallenberg sändes det tillbaka till Sverige genom ambassaden, den ryska, (annars hade väl fotografierna ramlat ut.

Jag har på alla sätt försökt få en god kontakt med ryssarna för Raoul Wallenbergs skull. Jag tror att Piltzchine är polischef för spioner i Ryssland. Manking världsmästaren i segling i somras, var på Marstrand. Amerikanare försökte få kontakt med Manking men han sade tala inte till mig de vaktar mig, tre vakter hade han. Jag lyckades på hotellets gård där han bodde få några ord med honom. Frågade honom känner Du Piltzchine? Han har aldrig varit i Marstrand svarade han mig. Då sade jag han har bott i mitt hus 1977. Vad gjorde han här frågade Manking mig. Manking är stadsarkitekt i Moskva enligt från en tysk från olympiakommittén 1972. Om jag har rätt angående Piltzchine hoppas jag att jag kanske kan vara till någon nytta. Jag önskar samtliga bifogade foton och brev tillbaka. Lycka till Utrikesminister Ullsten i Moskva!

Högaktningsfullt

Maud Hansén

Maud Hansén

Hospitalgatan 15

440 30 Marstrand

Jag fick mina pengar av ryssarna, allt blev gott och väl till slut.
De hade berömt mig för GKSS, ^{och inte} att jag var mycket snäll.

1977 kom 5 ryssar till Marstrand. En En sekreterare på G.K.S.S.: s expedition sade till mig, "kan inte du taga hand om ryssarna, de trivs ju hos dig, Vi har skrivit till dem i Moskva ^{om kommit} din adress. Svenska Seglarförbundet har inbjudit ryssarna på allt gratis, ^{ryssarna betalade för rikets guld} men säg nu inget om Wallenberg, för han är död. Jag svarade omedelbart, om han är död, så reagerar inte ryssarna som de gjort. ^{"Här ryssarna betalade för rikets guld"} En vacker dag körde en liten buss upp bredvid mitthus.

Ryssarna anlände med soppor på glasburkar datum stämplat för dagen nästan sprit och champagne, åtskilliga lådor av dessa sprit drycker, 4 ryssar skulle segla och en ledare, som beskådade mig från huvudet till tårna under några dagar. Så en dag sade han, "När har jag köpt dig en skål," Tack det var vänligt, sa jag, Den var handmålade med guld runt omkring den. Samtidigt bodde en flyg attaché ~~för dem~~ med fru från Väst Tyskland. Den ryske ledaren hette Piltzchine, han fick följa med flyg attachén ihans båt, ^{Så de} följde seglingarna tillsammans ~~med honom~~. Då hade Piltzchine sagt till honom, att det är en rysk jude med oss och seglar. Jag hade grålat tidigare på ryssarna, att de var svåra mot judarna i sitt handlingssätt. En dag kom en medicinare, som hette Lönnroth, han talade ryska och ^{hade} pratat med den ryske juden. Han hade sagt, att de behöver pengar, jag trodde inte, att en så stor herre som Piltzchine behövde pengar, svarade jag, vem är han, en filur, sa Lönnroth. Piltzchine kunde tyska, några ord svenska, Vill du ha pengar, frågade jag honom, ^{och frågade} han tittade på mig, "säger du något om det till någon annan person?" Det stannar emellan oss, svarade jag, Piltzchine och jag, satte ihop räkningen, jag stäm- lade in pengarna på mina rum, som de hyrde, De fick cirka 4000kr. att köpa kläder för i Göteborg, Piltzchine var godmodig, jag bad få se hans pass, han gav mig det, han frågade mig, "Känner du poliserna på station," Nej, svarade jag. Senare fick jag veta av poliserna i M-d, att han sagt där, jag är själv polis. Polisen som då var på station, hade talat ryska med honom. Piltzchine gav mig 1978 kom 3 ryssar, Rv detta program om de olympiska spelen i Ryssland, jag tror att amerikanare, tyskar, engelsmän och fransmän fick detta programhäfte. G.E.S. S: s styrelse fick inget program. 1978 kom tre ryssar till M-d. Ledare hette Rvalov och sade att han var general, Piltzchine ^{hade} givit honom mitt telefnummer. Rvalov fråga mig om pengar Det blev samma historia med räkningen som med Piltzchine. Han fick mer pengar än Piltzchine, då sade Rvalov, att varit gift fyra gånger, men aldrig träffat någon ^{snäll} snäll kvinna som du. Då säger Rvalov, "Du n tro att Piltzchine sitter i ett jätte stort rum i Kreml, han har mycket att säga till om i Ryssland." Han kom till M-d. för att utforska om jag var spion. Jag satt hos en god vän, ^{om fick se} i T.V. kom en bild med Bresnev, ^{när han} lade ett kuvert i valurnan, bakom honom stod två herrar, den ene ^{var} Piltzchine, tror jag.

nr 64.

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-28

Dnr	Avd Grupp Mål
1980-05-28	P 2 Eu ^I

Ministern Wingstrand

BONN

U. n.

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

Broder,

I kuriren finner Du som numrerad delgivning 123 min uppteckning från ett samtal den 22 maj i Berlin med Wallenberg-vittnet Isaac Abromovitj Miller. Ser Du någon möjlighet att via tyska vederbörande spåra i första hand den i uppteckningen nämnde Heinz Fraenkel, och kanske även Bramborg, Kartowski och Gregori Lubarski ?

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

AVSÄKT NÅG

☒ av kurir☐ utl kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avskickad datum

Sign

29/500

2

UTRIKESDEPARTEMENTET

Utrikesministerns kansli

Handläggare: kr Nilsson/ACF

1980-05-28

Dnr	Avd	Grupp	Mål
1980-05-28	P	2	Eu ^I

Ambassadrådet Wilkens

TEL AVIV

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet

U. n.

Broder,

I kuriren finner Du som numrerad delgivning 36 min uppteckning från samtalet den 22 maj i Berlin med Isaac Abromovitj Miller. Dina insatser för att få kontakt med Janik Neuman var verkligen av stort värde.

Om det låter sig göras, vore det onekligen av intresse, för en ytterligare bedömning av Millers trovärdighet, ifall Neuman kunde konfronteras med relevanta avsnitt i uppteckningen. Jag har naturligtvis förståelse för de svårigheter Du kan ha att få till stånd ett längre samtal med Neuman.

Slutligen, har israelerna några upplysningar om de i uppteckningen omnämnda Bramborg, Kartowski, Heinz Fraenkel och Gregori Lubarski ?

Lars-Åke Nilsson

Ifylles av postexp

Avsändt med

☒ av kurir☐ till kurir☐ luftpost☐ vanlig post

Avsändt datum

29/5 80

Sign

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

ex t:

Kab sekr

Åberg Pol II

Polchefen

amb Moskva onumr

Ch Pol I

amb Washington onumr

Ch Pol II

amb Madrid onumr

Rappe

exp 800530/ACF

10590B UDSTH S

28249 SVENSK G

Kabsek

ROUTINE 3 L
Dato 47: A 567
1980-05-29
P 3 2 Eut

SVENSK LONDON 1980-05-29

CABINET STOCKHOLM

B R A A D S K A N D E

567. FOER LARS-AKE NILSSON FRAAN WINTER. RE WALLENBERG.

P R I M O. PAA EN FRAAGA I UNDERHUSET DEN 14 MAJ AV GREVILLE JANNER (LABOUR) TILL BITRAEDANDE UTRIKESMINISTERN SIR IAN GILMOUR "WHETHER HE WILL RAISE THE CASE OF RAOUL WALLENBERG AT THE FORTH-COMING MADRID CONFERENCE FOR REVIEW OF THE HELSINKI AGREEMENT" LAEMNADE NICHOLAS RIDLEY (MINISTER OF STATE, FCO) FOELJANDE SKRIFT-LIGA SVAR(HANSARD 16 MAJ): "WE ARE CONSIDERING THE MOST APPROPRIATE WAY TO DEMONSTRATE AT THE MADRID MEETING OUR CONCERN ABOUT ABUSES OF HUMAN RIGHTS IN THE SOVIET UNION. MEANWHILE WE SHALL CONTINUE TO DO ALL WE CAN TO HELP THE SWEDISH GOVERNMENT IN THEIR INQUIRIES ABOUT MR WALLENBERG".

S E C U N D O. FRAAGAN OCH SVARET HAR SAAVITT VI KUNNAT SE I CKE AATERGIVITS I NAAGOT UNDERHUSREFERAT I PRESSEN.

LIND

SVENSK LONDON

VIA WJF
105 RD JOSTH

Kabs

LOS ANGELES 14-15-20

82 X-30 ^{*cu*} *W*

CABINET STOCKHOLM

NR 117 FÖR LARS-AARÉ NILSSON RE WALLENBERG-ÄRENDET
ERT 117

TACK FÖR DITT SYNNERLIGT LYTTIGA TELEGRAM JAENTE
TILLOVAT MATERIAL OCH SERVICE. MINA FÖRBINDELSER
DESSA STRIDSBÄRARE PERSOONER UNDERLAETTS HOEGELIGET.

TINBERG

ÖVERSK. LOS ANGELES KL 14.05

105 RD JOSTH
ÖVERSK. LOS

.....
VIA WJF

ORIGINAL TELEGRAM
(KOPIOR ENL. ANT.)
INKÖP UD

29 MAJ 80 23 36

DNR	112-A	119
0	2	6m F

Avsändningsort Pol III amb Örn, GR

Ärende	Wallenberg och östra Jerusalem		Datum 1980-05-29	
	orig.se			
	Avd	HP	Grupp	Mål
		P	34	S
			2	Eu

Adress

SVENSK
TEL AVIV

Text

Dnr / Från Pol III och Örn. Re Wallenberg och östra Jerusalem.

P R I M O Ambassaden bör självfallet ej delta. Ni kan, om så behövs, hänvisa till pågående besök i Tel Aviv, som tar Örn:s hela tid i anspråk. Wilkens och Akander på Sverige-semester.

S E C U N D O Förslaget erbjuda konsul Hjertströms närvaro utmärkt.

T E R T I O Vi orienterar Wallenberg:s halvsyskon.

CABINETT

Ex t

✓ L Å Nilsson (+ ink)
L Belfrage (+ ink)

1980-05-29/2

Avsändningsort

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärendes

Wallenberg-ärendet

Datum

1980-05-29

Över

489

Art

P

Grupp

2

Mål

Eu^I

Adress

Svensk WASHINGTON

Text

489 ✓

Era 832 och 869. Bergquist från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Har torsdag tillställt Tunberg, Los Angeles följande telegram: 80.05.29 nr. 110

Cit: Nedan följer svar på de båda telegram.....

.....

.....

.....

..... besvarad enligt primo. - Slutcit.

Cabinet

Ifylles av telegramexpeditören

Avskick

Klockan

Sign

800529/810 As

Ärendet Wallenberg-ärendet		Datum 1980-05-29		Dnr 110	
Arb P		Grupp 2		Mål Eu ^I	

Adress

Svensk LOS ANGELES

Text

110 ✓
.....

Tunberg från L-Å Nilsson re Wallenberg-ärendet.

Nedan följer svar på de båda telegram i Wallenberg-ärendet som vidarebefordrats till departementet via ambassaden i Washington.

PRIMO:

Departementet kommer inom kort att presentera statsministern förslag till svar på Rabbi Coopers brev. Beträffande Coopers konkreta önskemål om audiens hos kungen finner vi det mest naturligt att detta framförs via den svenska Raoul Wallenberg-föreningen direkt till hovet. Parentetiskt må här inflikas att Raoul Wallenberg: halvsyster Nina Lagergren ju är hustru till riksmarskalken.

Vi finner det i sig även mest naturligt att kontakterna med svenska fackföreningsledare tas via den svenska Raoul Wallenberg-föreningen. Departementet bistår dock gärna om så skulle erfordras.

Det material ur departementets Wallenberg-dossier, avseende åren 1944-1949, som frisläpptes i januari 1980, har av pressbyrån flygpostats till Dig och kan avgiftsfritt utlämnas till Rabbi Cooper. Tyvärr finns materialet endast på svenska.

En av de tidigare vitböckerna finns dock i en inofficiell engelskspråkig översättning. Denna sänder jag Dig med handbrev.

SECUNDO:

Beträffande frågorna om den planerade filmen kan följande sägas:

1) Kabinettssekreteraren, som har lång erfarenhet av Wallenberg-ärendet, kommer att vara tillgänglig för intervju. Om vederbörande skulle insistera

Ifylles av telegramexpeditören		
Avskick 29/5	Klockan 18.15	Sign <i>[Signature]</i>

EN CLAIR-TELEGRAM

Ärende	Datum		Önr
	1980-05-29		110
	Avt	Grupp	Mål
	P	2	Eu ^I

Adress

på intervju med utrikesministerns får vi på nytt ta upp frågan.

Text

- 2) Per Anger, som för närvarande vistas hos sin son i San Francisco och kan nås via generalkonsulatet där, skulle säkerligen vara en nyttig kontakt för Bronstein. Den kollega som i övrigt kan komma i fråga är Lars Berg, nyutnämnd generalkonsul i Rio de Janeiro.
- 3) Någon dylik handling finns inte.
- 4) Återfinns bland under primo nämnda handlingar.
- 5) Någon korrespondens med madame Kollontaj av relevans för Wallenberg-ärendet finns inte.
- 6) Pressrummet, Anette Örup, undersöker möjligheterna att få fram önskade journalfilmer. Hon kommer att tela Er separat.
- 7) Föreslår att Bronstein med Anger diskuterar tanken på intervju med Söderblom. Ställer mig personligen tveksam av skäl bekanta för Anger.
- 8) Frågan besvarad enligt primo.

Cabinet

ex t:

Leifland

Anette Örup, Pressrummet UD

Ifylles av telegramexpeditören		
Avsändt den	Klockan	Sign

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: Översättning av bil (som
bif) av ds G Lundström, Pol I

Utr min kansli/kr Nilsson/ACF
Åtg: hbr Nilsson - Bergquist, amb
Washington 1980-06-05

Kanslirådet L-Å. Nilsson
Utrikesministerns Kansli

Utrikesdepartementet

STRÄNGT FÖRTROLIGT

Wallenberg-ärendet
(1 bil) ✓

Broder,

./.

Vi har här fått närslutna icke signerade brev på ryska från en person vid namn Ivan Vasilev, som uppenbarligen är sovjetisk immigrant i USA. Vi har tytt det så att Vasilev uppger sig ha ett meddelande från Raoul Wallenberg själv, vari bl a hävdas att han är fånge i Sovjet, att hans förhållanden förbättrats efter en demonstration utanför sovjetambassaden i Stockholm. I meddelandet prisas också den icke obekante Moshinskij för vad han gjort för Wallenberg. Jan Kaplan omnämns också.

Vilket värde detta meddelande har överlåter jag åt Er att bedöma. Men man tycker sig ju ha skäl att vara misstänksam. Bengt Borglund hävdar att vi fått ett sådant brev förut, men jag kan inte hitta det i dossier.

Njanki had mya
[Signature]
Mats Bergquist

367

INKOM UD		
1980-05-30		
AVD.	GR.	MÅL
P	2	Eu I

14.1.1980. СССР.

УВАЖАЕМЫЕ ГОСПОДА, ШВЕДСКОГО ПОСОЛЬСТВА!

ПО ПОРУЧЕНИЮ САМОГО РАУЛЯ ВАЛЕНБЕРГА, МНЕ ПОРУЧЕНО ПЕРЕ-
СЛАТЬ ЭТО ПИСЬМО С УЖАЮЩИМИ ЭМИГРАНТАМИ В У С А ДЛЯ ПЕРЕ-
ДАЧИ ЕГО В ПЕЧАТЬ, САМ РАУЛ ВАЛЕНБЕРГ ПРОСИЛ МЕНЯ НА ПЕЧА-
ТАТЬ ЭТО ПИСЬМО НА МАШИНКЕ, ДЕЛО В ТОМ, ЧТО ОН ОТПРАВИЛ ВАМ
ПИСЬМО В ОКТЯБРЕ 1979 ГОДА, И ПОСЛЕ ЭТОГО БЫЛА БОЛЬШАЯ
ДЕМОСТРАЦИЯ ВОЗЛЕ СОВЕТСКОГО ПОСОЛЬСТВА В ШТОКХОЛМЕ,
И ЭТО ДАЛО БОЛЬШОЙ ТОЛЧЕК ДЛЯ ЛУДШЕГО ОТНОШЕНИЯ К МНЕ
ПО БОЛЬШЕ ТАКИХ ДЕМОСТРАЦИИ, А ВОСЬ ОНИ ЭТИ МЕРЗАВЦЫ МЕНЯ
ОСВОБОДИТЬ, ХОЧУ ВЫРАЗИТЬ БОЛЬШУЮ БЛАГОДАРНОСТЬ ЧЕРЕЗ ВАС
БЫВШЕМУ ОФИЦЕРУ К.Г.Б. КОТОРОГО НЕЛАВИДЯТ РУССКИЕ ВЛАСТИ
ПОТОМУ ЧТО ОН ПЕРВЫЙ ОТКРЫЛ ПРАВДУ ОБО МНЕ ЧТО Я РАУЛ-
ВАЛЕНБЕРГ ЖИВ И НАХОЖУСЬ У РУССКИХ В ЗАКЛЮЧЕНИИ, ЭТО ЗАМЕ-
ЧАТЕЛЬНЫЙ ЧЕЛОВЕК: МОШИНСКИЙ БЭИМ ИСААКОВИЧ, ЕМУ ПЕРВОМУ НАДА
БЛАГОДАРИТЬ ЧТО ОН ОТКРЫЛ ГЛАЗА ЧТО Я ЖИВОЙ.

2. ЭТО КАПЛИНСКИЙ КОТОРЫЙ ТОЖЕ Я ЛИЧНО ПОРУЧИЛ СООБЩИТЬ
НА БОЛЬШУЮ ЗЕМЛЮ ЧТО Я ПРОШУ ПОМОЩЬ ВЫБРАТЬСЯ ИЗ АДА

3. ЭТО КАПЛАН НО ЕМУ НЕ ПОВЕЗЛО, ОН ВНОВ В ЗАКЛЮЧЕНИИ НА
ВСЮ ЖИЗНЬ, 4. ЭТО БЫЛ РУССКИЙ ДОКТОР КОТОРЫЙ ЛЕТЕЛ В ШВЕЙЦАРИЮ
НО ПОСЛЕ ВОЗВРАЩЕНИЮ ЕГО УНИЧТОЖИЛИ.

ПРОШУ ПЕРЕДАТЬ БОЛЬШИЕ ПОЦЕЛУЯ МОЕЙ МАТЕРИ, РОДНОЙ СЕСТРЕ
ВСЕМ ОСТАЛЬНЫМ РОДСТВЕННИКАМ, ШВЕДСКОМУ НАРОДУ, ЕГО ПРАВИТЕЛЬ-
СТВУ, ТОЛЬКО В ЭТОМ ГОДУ ПОЯВИЛАСЬ ЖЕЛАНЕ НА ОСВОБОЖДЕНИЕ.
ЭТО ПИСЬМО ЯНОЙ НАПИСАНО, И ДАНО НАДЕЖНОМУ ЧЕЛОВЕКУ ДЛЯ
ПЕРЕПИСКИ НА МАШИНКЕ И ОТПРАВИТЬ К ВАМ ВСЯКИМИ ПУТЬМИ.